

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ОБЛІК І АУДИТ»

галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 071 Облік і оподаткування

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

Облік та аудит власного капіталу підприємства: методичні підходи та організація

здобувача Скосирєвої Маргарити Андріївни
(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Науковий керівник: д.е.н., професор Шигун Марія Михайлівна
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доц. Степаненко Оксана Іванівна
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Київ 2023

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 125 сторінок, основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 102 сторінках друкованого тексту. Робота містить 14 таблиць, 44 рисунків, список використаних джерел з 76 найменувань, додатки.

«Облік та аудит власного капіталу підприємства: методичні підходи та організація»

Об'єктом дослідження є процес обліку та аудиту власного капіталу підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та організаційні підходи до обліку та аудиту власного капіталу підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної магістерської роботи є дослідити та удосконалити теоретико-методичні та організаційні підходи до системи обліку та аудиту власного капіталу підприємства.

Відповідно до поставленої мети визначені такі *завдання*:

- узагальнити підходи щодо сутності та економічного змісту поняття власного капіталу;
- розкрити підходи до класифікації, джерел формування та функцій власного капіталу;
- систематизувати нормативно-правове регулювання обліку та аудиту власного капіталу;
- проаналізувати організацію обліку та облікову політику в частині власного капіталу підприємства;
- дослідити методику та особливості обліку власного капіталу з використанням інформаційних технологій;

- розкрити інформацію щодо власного капіталу у фінансовій звітності підприємства;
- визначити шляхи удосконалення обліку власного капіталу на підприємстві;
- розглянути організацію аудиту власного капіталу підприємства;
- описати методичні процедури з аудиту власного капіталу підприємства;
- проаналізувати можливі шляхи удосконалення проведення аудиту власного капіталу.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Під час дослідження узагальнено теорії щодо сутності власного капіталу та концептуальні підходи до трактування економічного змісту поняття власного капіталу, визначені класифікація, джерела формування, функції власного капіталу, систематизовано нормативні акти обліку власного капіталу, досліджено організацію та методику власного капіталу, розглянуто організацію та методичні процедури з аудиту власного капіталу.

Практичні результати полягають в розробці пропозицій щодо удосконалення організаційних аспектів бухгалтерського обліку ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН», а саме розроблено Наказ про облікову політику в частині обліку власного капіталу.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2022 – 2023.

Рік захисту роботи – 2023.

Ключові слова: власний капітал, облік, аудит, організація, методичні процедури.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

- 1.1. Сутність та економічний зміст поняття власного капіталу
- 1.2. Класифікація, джерела формування та функції власного капіталу
- 1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аудиту власного капіталу

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

- 2.1. Організація обліку та облікова політика в частині власного капіталу підприємства
- 2.2. Методика та особливості обліку власного капіталу з використанням інформаційних технологій в програмному середовищі
- 2.3. Розкриття інформації щодо власного капіталу у фінансовій звітності підприємства
- 2.4. Шляхи удосконалення обліку власного капіталу на підприємстві

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

- 3.1. Організація аудиту власного капіталу підприємства
- 3.2. Методичні процедури з аудиту власного капіталу підприємства
- 3.3. Шляхи удосконалення проведення аудиту власного капіталу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Власний капітал є однією з найважливіших категорій в економіці. Щоб отримати правдиву інформацію про власний капітал, яка необхідна для внутрішніх і зовнішніх користувачів для прийняття відповідних управлінських рішень, ведуть бухгалтерський облік власного капіталу. Також власний капітал - важливий показник, що характеризує фінансовий стан підприємства, саме тому контроль за його формуванням та використанням є головним в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що не існує єдиної методики аудиту власного капіталу та існують невирішені питання та завдання щодо організації та методик обліку та аудиту власного капіталу.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є дослідити та удосконалити теоретико-методичні та організаційні підходи до системи обліку та аудиту власного капіталу підприємства.

Відповідно до поставленої мети визначені такі завдання:

- узагальнити підходи щодо сутності та економічного змісту поняття власного капіталу;
- розкрити підходи до класифікації, джерел формування та функцій власного капіталу;
- систематизувати нормативно-правове регулювання обліку та аудиту власного капіталу;
- проаналізувати організацію обліку та облікову політику в частині власного капіталу підприємства;
- дослідити методику та особливості обліку власного капіталу з використанням інформаційних технологій;
- розкрити інформацію щодо власного капіталу у фінансовій звітності підприємства;

- визначити шляхи удосконалення обліку власного капіталу на підприємстві;
- розглянути організацію аудиту власного капіталу підприємства;
- описати методичні процедури з аудиту власного капіталу підприємства;
- проаналізувати можливі шляхи удосконалення проведення аудиту власного капіталу.

Об'єктом дослідження є процес обліку та аудиту власного капіталу підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та організаційні підходи до обліку та аудиту власного капіталу підприємства.

У процесі роботи було використано такі методи: для розділу 1 – аналізу та синтезу, індукції та дедукції, узагальнення, класифікації; для розділу 2 – моделювання, узагальнення, графічний, розрахунковий; для розділу 3 - тестування, діагностики, розрахунковий.

Під час дослідження узагальнено теорії щодо сутності власного капіталу та концептуальні підходи до трактування економічного змісту поняття власного капіталу, визначені класифікація, джерела формування, функції власного капіталу, систематизовано нормативні акти обліку власного капіталу, досліджено організацію та методiku власного капіталу, розглянуто організацію та методичні процедури з аудиту власного капіталу.

Практичні результати полягають в розробці пропозицій щодо удосконалення організаційних аспектів бухгалтерського обліку ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН», а саме розроблено Наказ про облікову політику в частині обліку власного капіталу.

Інформаційна база дослідження представлена даними бухгалтерської звітності ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН», матеріалами підручників, навчальних посібників, наукових статей, інтернет-джерел.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та економічний зміст поняття власного капіталу

Сутність власного капіталу є предметом дискусій, в результаті яких створено багато теорій. Існує п'ять розвинутих теорій власного капіталу: теорія власності, теорія господарської одиниці, теорія остаточного/залишкового капіталу, теорія підприємства і теорія фонду [1, с. 339].

За поглядами теорії власності поняття власність розуміється, як чиста вартість підприємства для його власника, незалежно від трактування кредиторської заборгованості. В основі цієї теорії лежить таке балансове рівняння: активи – кредиторська заборгованість = власність. За цією теорією під час створення підприємства його вартість дорівнює сумі коштів, що інвестовані власниками, тобто активи дорівнюють сумі часток власників. Далі в процесі господарської діяльності підприємства власний капітал збільшується на суму нагромадженого чистого прибутку і зменшується на суму вилученого капіталу. Частина чистого прибутку розподіляється між власниками як дивіденди. Нараховані і виплачені за результатами діяльності дивіденди, вважаються вилученням власного капіталу, а реінвестовані в підприємство, навпаки збільшують власний капітал. Трактуючи нагромаджений капітал як власність засновників порушується принцип автономності. Тобто підприємство не розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників. Теорія власності найбільш зручна для підприємств, в яких власник співпадає з безпосереднім управлінцем [1, с. 340, 2, с. 62].

Теорія господарської одиниці розглядає поняття власності з іншого боку. За цією теорією підприємство ізольоване від особистих інтересів власників й

інших вкладників капіталу. Балансове рівняння: активи = капітал, де капітал – сума часток в капіталу і нерозподілений прибуток. Праву сторону рівняння трактують як кредиторську заборгованість, але в дійсності вона представляє суму часток у капіталі. Тобто, капітал – це зобов’язання підприємства, а активи – права підприємства на отримання майбутніх доходів у вигляді товарів, послуг чи інших надходжень. Чистий прибуток виражається як чистий приріст власного капіталу, без врахування об’явлених дивідендів. За цією теорією чистий прибуток – остаточний чистий приріст капіталу підприємства після сплати всіх обов’язкових податків. З нього для акціонерів чи учасників виділяють суми в межах оголошених дивідендів, відсотків. Теорія господарської одиниці найбільш поширена в бухгалтерському обліку в акціонерних товариствах [1, с. 340, 2, с. 63].

Теорія залишкового капіталу є проміжною між теорією власності і теорією господарської одиниці. Балансове рівняння за цією теорією: активи – окрема частина капіталу = залишковий капітал. Окрема частина капіталу включає весь залучений капітал і частку власного капіталу, внесеного власниками привілейованих акцій. Передбачається, що спочатку повертається капітал кредиторам, потім – власникам привілейованих акцій, далі – власникам звичайних акцій. Теорія залишкового капіталу спрямована на забезпечення необхідною достовірною інформацією, яка дозволить користувачам приймати правильні інвестиційні рішення [2, с. 64].

Теорія підприємства є широко розповсюджена. За цією теорією, підприємство – соціальне утворення, діяльність якого спрямована на задоволення інтересів засновників, інвесторів, кредиторів і численних соціальних груп, коло яких складається із робітників, клієнтів, державних органів, громадськості. В основі теорії лежить таке балансове рівняння: активи = інтереси різних соціальних груп. За теорією підприємства сучасні підприємства мають враховувати наслідки своєї діяльності на різні соціальні групи та суспільство в цілому. Отже, головною функцією підприємства є задоволення інтересів суспільства. З точки зору бухгалтерського обліку, підприємство відповідає за правильність звітних даних перед широким загалом громадськості, а не тільки

перед власниками, кредиторами. За теорією підприємства, чистий прибуток повинен розподілятися на сплату: податків, відсотків за кредитами, дивідендів. Відповідно податки та відсотки є складовими розподілу прибутку, на відміну від теорії господарської одиниці, яка розглядає податки як витрати підприємства. В межах цієї теорії, розглядаючи прибуток як частину капіталу, вважають нерозподілений прибуток капіталом самого підприємства, а не його власників. Пояснюється це тим, що реінвестований нерозподілений прибуток дає вигоду не тільки власникам, але й корисний для всіх соціальних груп [1, с. 340, 2, с. 65].

Теорія фонду вимагає від його власників ще більшого відмежування капіталу підприємства. Ця теорія розглядає господарюючу одиницю, яка носить назву фонду, що включає в себе сукупність активів та зобов'язань, а також обмежень на використання окремих або всіх активів. Балансове рівняння за цією теорією: активи = фонди + зобов'язання. Активи – майбутні послуги фонду, заборгованість – обмеження на використання окремих видів активів. Капітал є юридичним і фінансовим обмеженням на використання коштів, він може бути незмінним або змінюватися за встановленими зверху принципами. Теорія фонду широко застосовується в державних та некомерційних установах. Кожну з цих теорій застосовують для побудови обліку в різних за організаційно-правовою формою господарювання підприємствах [1, с. 341, 2, с. 66].

Узагальнена інформація про теорії та їх балансові рівняння наведена в табл.1.1.

Таблиця 1.1 – Теорії капіталу

Назва теорії	Балансове рівняння в основі теорії
Теорія власності	$A - Z = B$
Теорія господарської одиниці	$A = K$, або $A = SC + NP$
Теорія залишкового капіталу	$A - ДЧК = КЗ$
Теорія підприємства	$A = ICG$
Теорія фонду	$A = \Phi + Z$
де: А – активи; З – зобов'язання (кредиторська заборгованість); В – власність; К – капітал; СЧ – сума часток в капіталу; НП – нерозподілений прибуток; ДЧК – деяка частина капіталу (залучений капітал і вартість привілейованих акцій); КЗ – залишковий капітал; ICG – інтереси різних соціальних груп; Φ – фонди.	

Джерело: згруповано за інформацією [2, с. 68]

Аналіз вітчизняної економічної літератури свідчить, що немає єдиного визначення поняття власного капіталу серед вчених. В додатку А узагальнено трактування сутності поняття «власний капітал».

Категорія «власний капітал», за своєю сутністю, є досить широка, що підтверджує велика кількість інтерпретацій його визначення. Якщо провести узагальнення та уточнення даної категорії, то можна зазначити трактування Сопко В.В., що власний капітал - це сума власних коштів підприємства, отримана в результаті його діяльності, або від власників у вигляді внесків, придбаних акцій, паїв тощо, або залишена на підприємстві безоплатно [7, с. 48].

Власний капітал є одним з найбільш неоднозначно трактованих понять. На сьогодні до економічного змісту поняття власного капіталу сформовано два концептуальні підходи: бухгалтерський та економічний [18, с.18].

За бухгалтерським підходом власний капітал визначають як різницю між активами і зобов'язаннями підприємства відповідно до НПСБО 1 або як залишкову частку в активах суб'єкта господарювання після вирахування всіх його зобов'язань за Концептуальною основою фінансової звітності [19; 20, с. 35].

За економічним підходом розрізняють такі напрями трактування поняття «власний капітал»: вартісний, ресурсний, фінансовий, речовий. За вартісним напрямом власний капітал є вартістю, що приносить додану вартість. Відповідно до ресурсного напрямку власний капітал є специфічною формою фінансових ресурсів. Згідно з фінансовим напрямом власний капітал є джерелом фінансування господарської діяльності. За речовим напрямом власний капітал є сукупністю економічних благ [18, с. 18].

Розподіл вчених, що трактують економічний зміст поняття власного капіталу відповідно до вартісного, ресурсного, фінансового, речового напрямів, наведено в табл. 1.2.

Розподіл авторів за напрямками трактування поняття «власного капіталу» графічно наведено на рис. 1.1.

Таблиця 1.2 – Розподіл авторів за напрямками трактування поняття «власний капітал»

Напрямок трактування	Вартісний	Ресурсний	Фінансовий	Речовий
Автор				
Безкоровайна Л.В. [4, с. 950]			+	
Бутинець Ф.Ф.[10, с. 337]	+			
Вівчар О.Й.[14, с. 150]			+	
Гайдаржийська О.М.[15, с. 362]		+		
Галайда Л.В.[11, с. 146]				+
Дорош Н.І.[13, с. 607]	+			
Іщенко Я.П.[11, с. 146]				+
Кашук О.П.[15, с. 362]		+		
Костюнік О.В.[15, с. 362]		+		
Крупка М.І.[12, с. 184]	+			
Максімова В.Ф.[5, с. 123]			+	
Самойлова Т.А.[17,с. 170]		+		
Сніжко В.В.[13, с. 607]	+			
Сопко В.В.[7, с. 48]			+	
Терещенко О.О.[9, с. 102]		+		
Філімоненков О.С.[16, с. 14]			+	
Філіна Г.І.[8, с. 53]	+			

Джерело: складено автором за даними додатку А

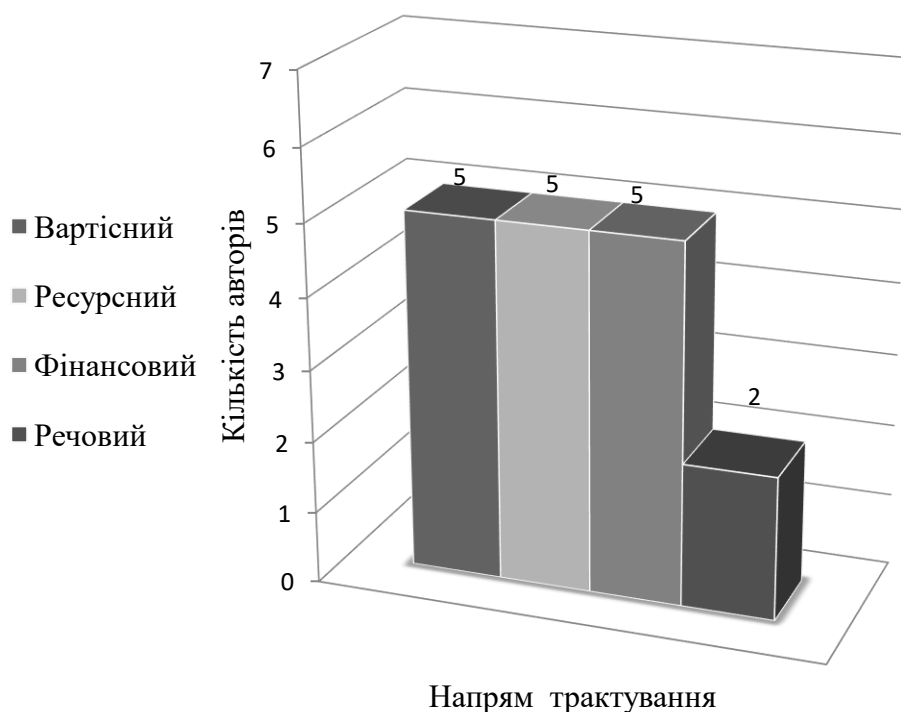

Рисунок 1.1 – Кількість авторів відповідно до напрямку трактування поняття «власний капітал»

Джерело: побудовано автором за даними табл.1.2

Узагальнену схему щодо концептуальних підходів до економічного змісту поняття власного капіталу представлено на рис. 1.2.

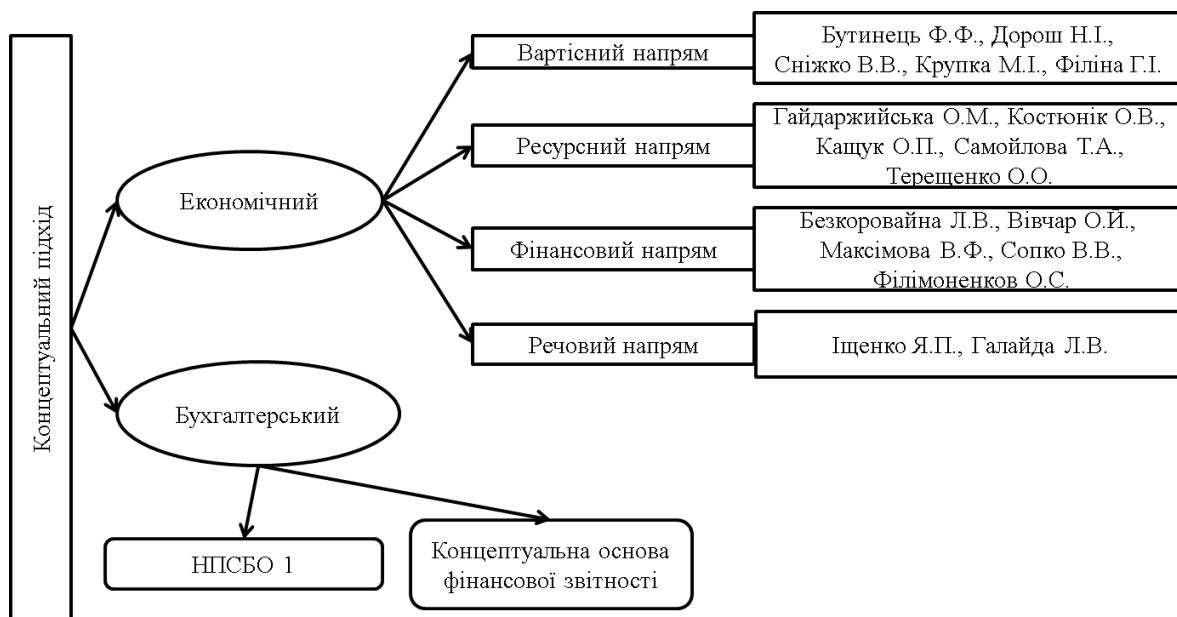

Рис. 1.2 – Узагальнена схема концептуальних підходів

Джерело: складено автором на основі табл. 1.2 і [18, с.18]

Власний капітал є однією з найважливіших категорій в економіці. Існує багато теорій з приводу сутності власного капіталу. Найкраще його сутність розкривають такі теорії як: теорія власності, теорія господарської одиниці, теорія остаточного/залишкового капіталу, теорія підприємства і теорія фонду. Кожна теорія має своє балансове рівняння. Підприємства використовують ці теорії для ведення обліку в залежності від їх організаційно-правової форми.

Існує велика кількість трактувань економічного змісту поняття власного капіталу. Вчені не виділяють одного визначення. Сформовано два концептуальні підходи до трактування: бухгалтерський та економічний. Бухгалтерський підхід ґрунтується на нормативно-правовому забезпеченні. Економічний підхід ґрунтується на трактуванні вченими поняття власного капіталу і поділяється на чотири напрями: вартісний, ресурсний, фінансовий, речовий. Ці підходи до трактування економічного змісту поняття власного капіталу характеризують його з різних сторін. Узагальнивши, можна зазначити, що власний капітал – сума власних коштів підприємства, отримана від власників в грошовій або матеріальній формі та реінвестованого чистого прибутку.

1.2 Класифікація, джерела формування та функції власного капіталу

З метою управління підприємством, контролю та належного обліку власний капітал доцільно класифікувати. Класифікація дає змогу краще зрозуміти джерела формування капіталу, фінансовий стан та можливості підприємства [25, с. 336].

Власний капітал класифікують за джерелами утворення, за формою та за рівнем відповідальності.

Класифікацію власного капіталу за джерелами утворення зображено на рис. 1.3.

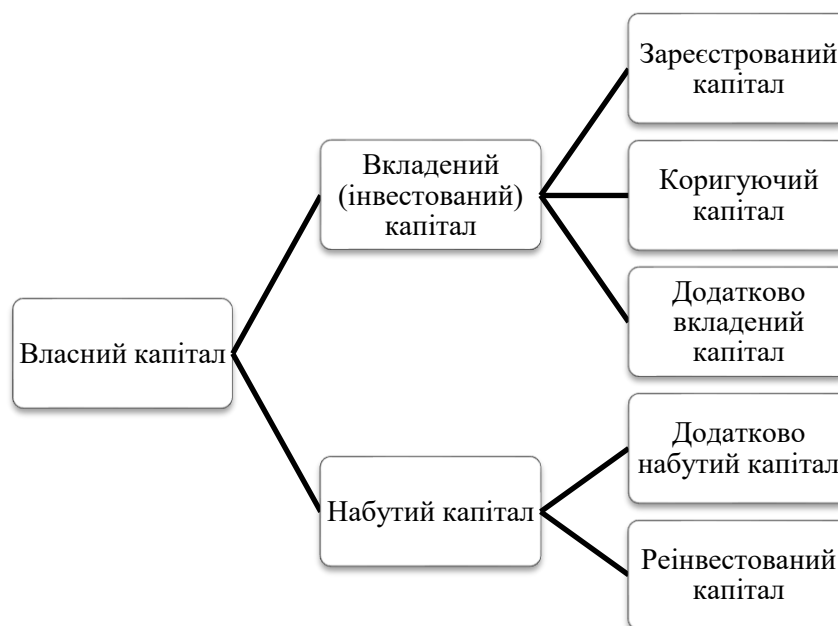

Рисунок 1.3 – Класифікація власного капіталу за джерелами утворення

Джерело: сформовано автором за інформацією [22, с. 122]

За джерелами утворення власний капітал поділяють на вкладений капітал та набутий капітал. Вкладений (інвестований) капітал включає:

- 1) зареєстрований капітал: статутний та обов'язковий пайовий капітал;
- 2) коригуючий капітал: неоплачений та вилучений капітал;
- 3) додатково вкладений капітал: інвестований власниками (засновниками або учасниками) капітал понад зареєстровану суму; додатковий пайовий капітал [22, с. 122].

Набутий капітал включає:

1) додатково набутий капітал: капітал, сформований за рахунок безоплатно одержаних активів; капітал, сформований за рахунок переоцінки активів; інший додатковий капітал;

2) реінвестований капітал: нерозподілені прибутки (непокриті збитки); резервний капітал [22, с. 122].

Класифікацію власного капіталу за формою та за рівнем відповідальності наведено на рис. 1.4.

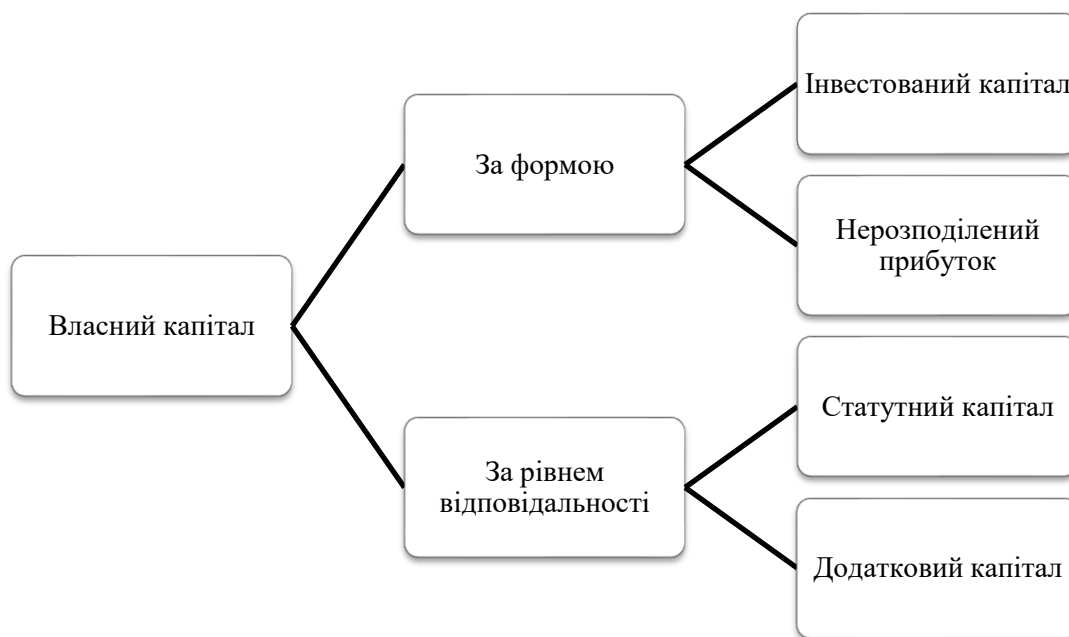

Рисунок 1.4 – Класифікація власного капіталу за формою та за рівнем відповідальності [23, с. 201]

За формою власний капітал поділяється на інвестований капітал та нерозподілений прибуток. Інвестований капітал – сума простих та привілейованих акцій за номінальною вартістю, а також додатково вкладений капітал. Нерозподілений прибуток – частина прибутку, яку одержано внаслідок ефективної діяльності підприємства і що знову інвестована у підприємство, а не була розподілена між акціонерами [24, с. 1123].

За рівнем відповідальності власний капітал поділяється на статутний капітал і додатковий капітал. Статутний капітал – сума, що визначається в установчих документах і підлягає обов’язковій реєстрації у Єдиному державному

реєстрі підприємств та організацій України. Також статутний капітал – первинне джерело інвестування і формування майна підприємства. Його функцією є забезпечення регулювання відносин власності й управління підприємством. Розмір статутного капіталу не може бути меншим від суми встановленої законодавством. Додатковий капітал – додатково вкладений капітал, резервний капітал і нерозподілений прибуток. Його використовують для покриття збитків, для збільшення статутного капіталу та для покриття різниці між фактичною собівартістю вилученого капіталу, який анулюють, та його номіналом [24, с. 1123].

Формування, а також управління власним капіталом підприємства потребує особливого ставлення, так як саме від власників капіталу залежить розвиток підприємства від процесу його створення до кінцевої стадії існування [3, с. 439].

Джерела формування власного капіталу підприємства поділяються на внутрішні та зовнішні. Склад внутрішніх джерел зображено на рис. 1.5.

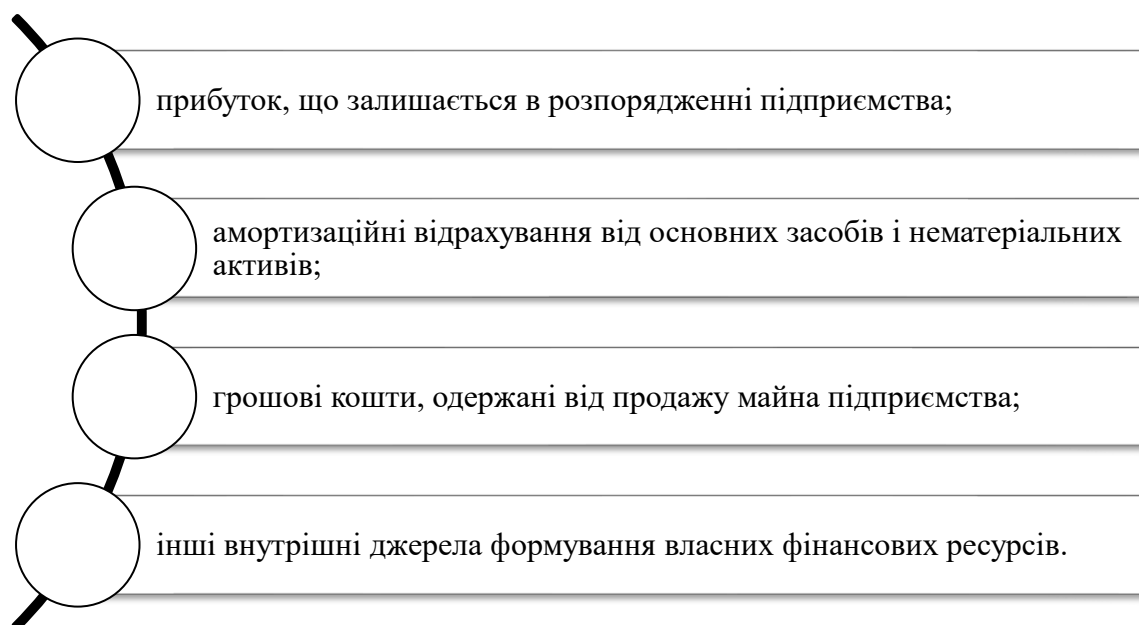

Рисунок 1.5 – Внутрішні джерела формування власного капіталу

Джерело: розроблено автором за даними [21, с. 54]

У складі внутрішніх джерел формування власного капіталу основне місце займає прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства. Він формує значну частину його власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного

капіталу і ріст ринкової вартості підприємства. Певну роль у складі внутрішніх джерел виконують також амортизаційні відрахування. Суму власного капіталу підприємства вони не збільшують, а лише є засобом його реінвестування. Інші внутрішні джерела незначні у формуванні власного капіталу підприємства [17, с. 171].

Склад зовнішніх джерел зображено на рис. 1.6.

Рисунок 1.6 – Зовнішні джерела формування власного капіталу

Джерело: розроблено автором за даними [21, с. 55]

У складі зовнішніх джерел формування власного капіталу головне місце належить залученню підприємством додаткового акціонерного капіталу через додаткову емісію та реалізацію акцій або додаткового пайового капіталу шляхом додаткових внесків у статутний фонд. Для деяких підприємств одним із зовнішніх джерел формування власного капіталу є надана їм безоплатна фінансова допомога. До числа зовнішніх джерел входять безоплатно передані підприємству матеріальні та нематеріальні активи, що включають до складу його балансу [17, с. 171].

Власний капітал характеризується такими основними позитивними особливостями:

1) простота залучення – рішення, пов'язані зі збільшенням власного капіталу приймаються тільки власниками і менеджерами підприємства без узгодження з іншими суб'єктами господарювання;

2) висока здатність генерування прибутку в усіх сферах діяльності – при його використанні не потрібно сплачувати позичковий відсоток [6, с. 113];

3) зменшення ризику банкрутства;

4) забезпечення фінансової стійкості підприємства [3, с. 438].

До недоліків власного капіталу можна віднести:

1) обмеженість залучення – у періоди сприятливої кон'юнктури ринку і на окремих етапах життєвого циклу обмежуються можливості суттєвого розширення операційної та інвестиційної діяльності підприємства;

2) висока вартість порівняно з альтернативними позичковими джерелами формування капіталу [6, с. 113];

3) збільшення кількості співвласників за додаткового залучення акціонерного чи пайового капіталу;

4) погіршення коефіцієнта рентабельності власного капіталу за збільшення його обсягу [3, с. 438].

Важливість власного капіталу визначається функціями, які він виконує. Основні його функції зображено на рис.1.7.

Власний капітал є одним із найважливіших показників, оскільки виконує такі функції:

1) функція заснування – під час створення нового підприємства спочатку формується статутний капітал [3, с. 438];

2) функція довгострокового фінансування – здійснюється фінансування діяльності на довгостроковий період у вигляді інвестицій у необоротні та оборотні активи на постійній основі, тобто коштами, що завжди і необмежено довго перебувають у розпорядженні підприємства [8, с. 58];

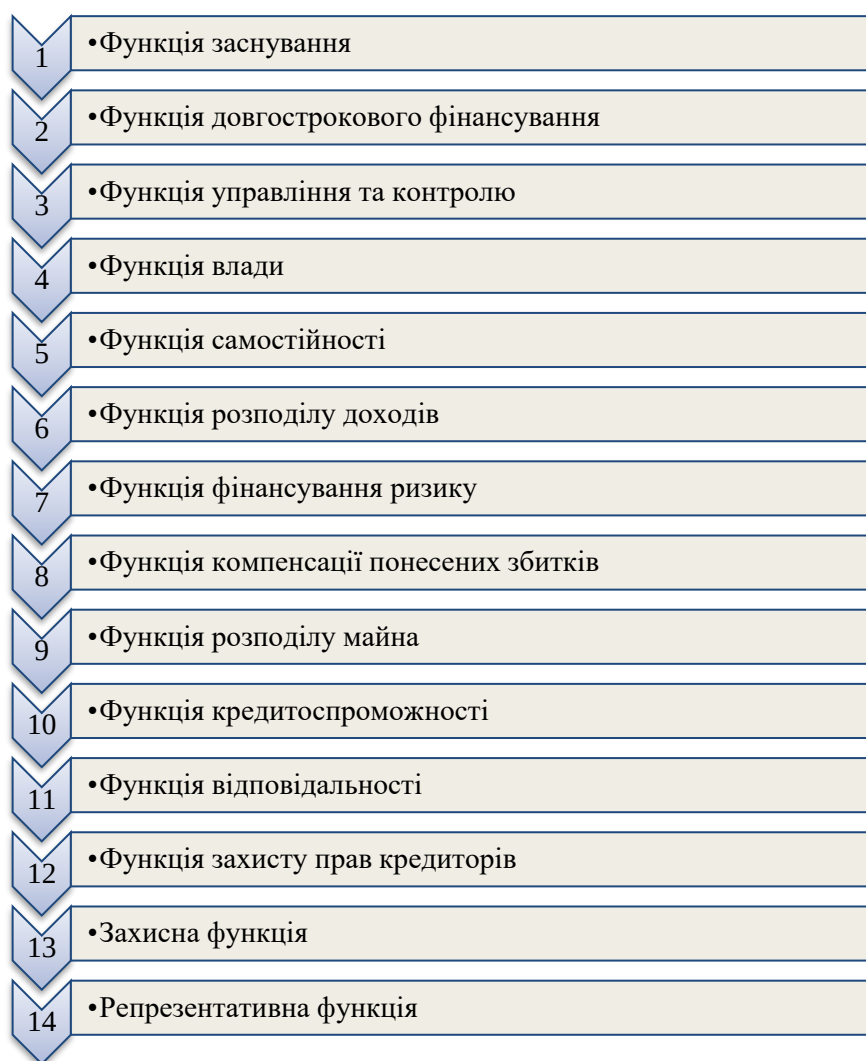

Рисунок 1.7 – Функції власного капіталу підприємства

Джерело: побудовано автором за інформацією [3, с. 438; 8, с. 58-59; 11, с. 148; 15, с. 362]

3) функція управління та контролю – власники підприємства можуть здійснювати управління діяльністю, а також можуть формувати і контролювати процес його стратегічного розвитку [3, с. 438];

4) функція влади – визначається ступень влади кожного з власників щодо прийняття рішень з управління підприємством. Чим більша частка власника у статутному капіталі (чим більшим пакетом акцій він володіє), тим вищий ступінь його впливу на підприємство [8, с. 59];

5) функція самостійності – чим вища питома вага власного капіталу в загальному капіталі, тим більш незалежне підприємство у прийнятті рішень [8, с. 59];

6) функція розподілу доходів – розподіляються доходи за результатами фінансового року між власниками підприємства шляхом розкриття структури інвестованих власниками і прирівняних до власних коштів, щоб визначити частку кожного власника, яка спрямовується на виплату дивідендів [8, с. 59];

7) функція фінансування ризику – фінансується ризик господарської діяльності за найбільш ризикованими операціями, з якими погоджуються власники підприємства і не погоджуються кредитори [8, с. 59];

8) функція компенсації понесених збитків – за рахунок власного капіталу мають погашатися тимчасові збитки [11, с. 148];

9) функція розподілу майна – в разі ліквідації підприємства здійснюється розподіл майна підприємства шляхом розкриття структури інвестованих власниками і прирівняних до власних коштів, щоб визначити частку кожного власника [8, с. 59];

10) функція кредитоспроможності – при наданні кредиту, за інших рівних умов, перевага надається підприємствам з більшим власним капіталом і меншою кредиторською заборгованістю [11, с. 148];

11) функція відповідальності – достатні обсяги власного капіталу надають впевненість кредиторам та інвесторам в платоспроможності підприємства [3, с. 438];

12) функція захисту прав кредиторів – кредитори можуть звернути свої вимоги на майно підприємства в межах власного капіталу і особливо в частині його статутного фонду [8, с. 59];

13) захисна функція – підприємство є більш захищеним від зовнішніх і внутрішніх загроз, коли має більші обсяги власного капіталу [3, с. 438];

14) репрезентативна функція – солідний власний капітал підприємства забезпечує довіру до нього з боку інвесторів, постачальників і споживачів [15, с. 362].

Розглянувши функції, можна зробити висновок, що власний капітал відіграє значну роль в діяльності підприємства.

Класифікація власного капіталу сприяє розкриттю сутності та економічного змісту його поняття. Найрозповсюдженими є три класифікаційні ознаки: за джерелами утворення, за формою, за рівнем відповідальності. За допомогою класифікації можна краще зрозуміти джерела формування капіталу. Джерела формування власного капіталу є основою для майбутнього підприємства і можуть бути внутрішніми та зовнішніми. Внутрішні джерела - коли підприємство отримує кошти від своєї діяльності. Зовнішні джерела – кошти, що безпосередньо не пов'язані з діяльністю підприємства. Формування власного капіталу залежить від організаційно-правової форми підприємства. Сутність власного капіталу також розкривається через його функції. Існує основних чотирнадцять функцій і всі вони є важливими для ефективного функціонування підприємства.

1.3 Нормативно-правове регулювання обліку та аудиту власного капіталу

В Україні нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу здійснюється на рівня держави та на рівні конкретного суб'єкта господарювання. На рівні держави основними законодавчими актами є кодекси, Закони України та Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку щодо власного капіталу. На рівні підприємства головними є статут підприємства, засновницький договір, наказ (положення) про облікову політику [26, с. 139].

Господарський кодекс України визначає: створення, діяльність та види господарських товариств; державну реєстрацію та наслідки укладення угод до реєстрації господарських товариств; обмеження на формування статутного капіталу господарських товариств; управління, облік і звітність господарських товариств [27].

Відповідно до статті 80 Господарського кодексу України до господарських товариств належать: акціонерні товариства, товариства з обмеженою

відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повні товариства, командитні товариства [27, ст. 80].

Господарські товариства набувають статус юридичної особи з дня їх державної реєстрації. Після цього вони можуть відкривати рахунки у банках та укладати договори. Під час формування статутного капіталу товариств забороняється використовувати бюджетні кошти, майно державних підприємств, яке не підлягає приватизації, та майно, що перебуває в оперативному управлінні бюджетних установ, якщо інше не передбачено законом [27, ст. 83, 84, 86].

Перевірки фінансової діяльності товариства здійснюються податковими органами, іншими органами державної влади у межах визначених законом повноважень, ревізійною комісією господарського товариства або аудиторамі. Річна фінансова звітність господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, може підлягати обов'язковій перевірці незалежним аудитором. Критерії, за якими фінансова звітність господарських товариств підлягає обов'язковій перевірці незалежним аудитором, визначаються Кабінетом Міністрів України залежно від балансової вартості активів господарських товариств. Господарські товариства в яких у статутному капіталі більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі та господарські товариства, 50 і більше відсотків акцій (часток) якого належать господарському товариству, частка держави в якому становить 100 відсотків, оприлюднюють інформацію про свою діяльність шляхом розміщення її на власному веб-сайті або на офіційному веб-сайті суб'єкта управління, який здійснює функції з управління корпоративними правами держави в ньому, у строки та в порядку, що визначені Кабінетом Міністрів України. Більш детальна інформація, що підлягає обов'язковому оприлюдненню зазначена в статті 90 Господарського кодексу [27, ст. 90].

У Цивільному кодексі України зазначена інформація про: поняття та види господарських товариств; учасників та майно господарських товариств; права та обов'язки учасників господарських товариств. А також розкрита детальна

інформація про: повне товариство, командитне товариство, товариство з обмеженою та додатковою відповідальністю, акціонерне товариство [28].

За Цивільним кодексом господарське товариство – юридична особа, статутний капітал якої поділений на частки між учасниками. Його учасником може бути фізична або юридична особа. Вкладом до статутного капіталу господарського товариства можуть бути гроші, цінні папери, інші речі або майнові чи інші відчужувані права, що мають грошову оцінку, якщо інше не встановлено законом [28, ст. 113, 114, 115].

Відповідно до статі 118 Цивільного кодексу господарське товариство є залежним, якщо іншому господарському товариству належать 20 або більше відсотків статутного капіталу товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю чи 20 або більше відсотків простих акцій акціонерного товариства [28, ст. 118].

Для товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, та для акціонерних товариств є окремі закони, що регулюють їх діяльність: ЗУ № 2275-VIII від 06.02.2018 року та ЗУ № 2465-IX від 27.07.2022 року [29, 30].

Визначення товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю наведено в Цивільному кодексі України. Згідно з кодексом товариством з обмеженою відповідальністю є засноване однією або кількома особами товариство, статутний капітал якого поділено на частки. А товариством з додатковою відповідальністю є засноване однією або кількома особами товариство, статутний капітал якого поділено на частки, учасники якого солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства своїм майном пропорційно до вартості внесеного вкладу [28, ст. 140, 141].

ЗУ № 2275 визначає їх правовий статус, порядок їх створення, діяльності та припинення, права та обов'язки їх учасників, особливості створення та формування статутного капіталу [29].

Розмір статутного капіталу товариства складається з номінальної вартості його учасників, виражених у національній валюті України. Розмір частки може

додатково визначатися у відсотках. Вкладом учасника товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно. Вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства. Кожен учасник товариства повинен повністю внести свій вклад протягом шести місяців з дати державної реєстрації товариства, якщо інше не передбачено статутом. Також учасники товариства у будь-який момент можуть прийняти рішення про облік часток товариства в обліковій системі часток або про припинення обліку часток в такій системі, що ведеться Центральним депозитарієм цінних паперів на підставі договору з товариством, у порядку, встановленому Комісією [29, ст. 12-15].

Закон № 2275 містить інформацію про збільшення та зменшення статутного капіталу, а також про набуття товариством частки у власному статутному капіталу. Тобто товариство має право придбавати частки у власному статутному капіталі без його зменшення на розмір такої частки лише за умови, що на день такого придбання товариство сформує резервний капітал у розмірі ціни придбання викупленої частки, який не може використовуватися для здійснення виплат на користь учасників такого товариства [29, ст. 25].

Акціонерне товариство – це господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями. Порядок створення, діяльності, припинення та виділу акціонерних товариств, їх правовий статус, права та обов'язки акціонерів регулюються ЗУ № 2465 [30].

Відповідно до Закону № 2465 засновниками акціонерного товариства можуть бути фізичні та юридичні особи, а також держава в особі органу, уповноваженого управляти державним майном, або територіальна громада в особі органу, уповноваженого управляти комунальним майном. За типом акціонерні товариства поділяються на публічні та приватні, що зазначається в статуті акціонерного товариства. Якщо засновників акціонерного товариства два і більше, вони можуть укласти засновницький договір, у якому визначаються порядок провадження спільної діяльності щодо заснування товариства, кількість, тип і

клас акцій, що підлягають придбанню кожним засновником, номінальна вартість і вартість придбання акцій, строк і форма оплати вартості акцій [30, ст. 6, 10].

Щодо капіталу акціонерного товариства, то мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства становить 200 розмірів мінімальної заробітної плати, виходячи із розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день створення (реєстрації) акціонерного товариства. Збільшується розмір статутного капіталу акціонерного товариства шляхом підвищення номінальної вартості акцій або додаткової емісії акцій існуючої номінальної вартості у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, а зменшується через зменшення номінальної вартості акцій або шляхом анулювання раніше викуплених товариством акцій та зменшення їх загальної кількості, якщо це передбачено статутом акціонерного товариства [30, ст. 16-18].

Резервний капітал акціонерне товариство формує у випадках, передбачених законом. Обов'язково формується для виплати дивідендів за привілейованими акціями (у разі їх емісії) [30, ст. 21].

Інструкція № 291 від 30.11.1999 року встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності. План рахунків бухгалтерського обліку є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності у бухгалтерському обліку [31].

Для узагальнення інформації про стан і рух коштів різновидностей власного капіталу – статутного, пайового, у дооцінках, додаткового, резервного, вилученого, неоплаченого, а також нерозподілених прибутків (непокритих збитків) призначені рахунки 4 класу в Плані рахунків [31].

Згідно з Інструкцією № 291 відображають операції власного капіталу суб'єктів господарювання з його формування, збільшення чи зменшення [31].

ЗУ № 996 від 16.07.1999 року поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність. Закон № 996 визначає державне регулювання, організацію і ведення бухгалтерського обліку, та складання фінансової звітності. З врахуванням положень в Законі № 996 здійснюється бухгалтерський облік операцій з власним капіталом [32].

НПСБО 1 визначає формування в бухгалтерському обліку інформації про власний капітал та її розкриття в фінансовій звітності. НПСБО 1 визначає поняття власного капіталу, зміст і форму Звіту про власний капітал і вимоги до розкриття його статей [19].

За НПСБО 1 власний капітал – це різниця між активами і зобов'язаннями підприємства. Це визначення є майже ідентичним з визначенням власного капіталу у міжнародних стандартах. У Концептуальній основі фінансової звітності власний капітал визначається, як частка в активах підприємства, яка залишається після того, як будуть погашені всі його зобов'язання. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності не здійснюють детального регулювання обліку власного капіталу через специфіку законодавства різних країн щодо формування власного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм [19; 20 с. 35; 26 с. 139].

Відповідно до НПСБО 1 у звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. У графах звіту про власний капітал, призначених для наведення складових власного капіталу, зазначаються показники, наведені у розділі І «Власний капітал» балансу. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації звіту про власний капітал підприємства повинні додавати до річного звіту звіт про власний капітал за попередній рік [19].

Відображення інформації про власний капітал у фінансовій звітності в Україні майже не відрізняється від міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Відмінністю є те, що за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку є обов'язковим лише розкриття інформації про випущений капітал та резерви, а статті власного капіталу є згрупованими і носять рекомендований характер [38, с. 137].

Згідно з МСБО 1 у звіті про зміни у власному капіталі повинна подаватись така інформація:

1) загальний сукупний дохід за період, із зазначенням окремо загальних сум, що відносяться до власників материнського підприємства та до неконтрольованих часток участі;

2) для кожного компонента власного капіталу вплив ретроспективного застосування або ретроспективного перерахунку, визнаного відповідно до МСБО 8;

3) для кожного компонента власного капіталу, зіставлення вартості на початок та на кінець періоду, окремо розкриваючи зміни в результаті: прибутку чи збитку; іншого сукупного доходу; операцій з власниками, що діють згідно з їхніми повноваженнями як власників, показуючи окремо внески власників та розподіл між власниками, а також зміни у частках власності у дочірніх підприємства, які не спричинили втрату контролю [39, с. 19-20].

Малі підприємства і мікропідприємства застосовують НПСБО 25. Він встановлює зміст і форму фінансової звітності малого підприємства в складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) та порядок її заповнення, а також зміст і форму фінансової звітності мікропідприємства в складі Балансу (форма № 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс) та порядок її заповнення [33].

Щодо власного капіталу малого підприємства в НПСБО 25 описується зміст статей: зареєстрованого капіталу, додаткового капіталу, резервного капіталу, нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), неоплаченого капіталу,

а для мікропідприємств – капіталу, нерозподіленого прибутку і неоплаченого прибутку [33].

У процесі господарської діяльності підприємства можуть накопичувати власний капітал в результаті різних господарських операцій. Таким чином, на підприємстві може формуватися капітал в дооцінках за рахунок проведення дооцінок основних засобів, нематеріальних активів та фінансових інструментів [34, с. 7]:

1) відповідно до НПСБО 7 підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів включається до складу капіталу у дооцінках та відображається в іншому сукупному доході, а сума уцінки – до складу витрат, крім випадків, що наведені в пункті 20 НПСБО 7 [35];

2) відповідно до НПСБО 8 підприємство може здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату балансу тих нематеріальних активів, щодо яких існує активний ринок. Сума дооцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів відображається у складі капіталу у дооцінках та в іншому сукупному доході, а сума уцінки – у складі витрат звітного періоду, крім випадків, що наведені у пункті 23 НПСБО 8 [36];

3) відповідно до НПСБО 13 облік хеджування грошових потоків здійснюється урахуванням коефіцієнта ефективності хеджування. При значенні коефіцієнта ефективності хеджування грошових потоків у межах 0,8 - 1,25 зміна балансової вартості об'єкта хеджування відображається в іншому сукупному доході з одночасною зміною власного капіталу (в частині переоцінки фінансових інструментів). Якщо значення коефіцієнтів ефективності хеджування грошових потоків виходять за межі 0,8 – 1,25, то зміна балансової вартості об'єкта хеджування грошових потоків визнається іншими доходами або іншими витратами звітного періоду [37].

До нормативних актів, що стосується порядку проведення аудиту, в тому числі аудиту операцій з власного капіталу, та організації аудиторської діяльності відносяться:

1) ЗУ № 2258 від 21.12.2017 року – визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні [40].

2) Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг – міжнародні професійні стандарти для здійснення аудиторської діяльності [41].

Порядок формування, облік та аудит власного капіталу залежить від організаційно-правової форми підприємства. На рівні держави сформовано широкий спектр нормативно-правового регулювання обліку та аудиту власного капіталу: кодекси, закони, НПСБО. На рівні підприємства це статут або засновницький договір та наказ про облікову політику.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

2.1 Організація обліку та облікова політика в частині власного капіталу підприємства

Щоб отримати правдиву інформацію про власний капітал, яка необхідна для внутрішніх і зовнішніх користувачів для прийняття відповідних управлінських рішень, ведуть бухгалтерський облік власного капіталу. Зовнішні користувачі за даними обліку власного капіталу оцінюють інвестиційну привабливість та кредитоспроможність підприємства. Для внутрішніх користувачів важливою є інформація про прибуток. Власники підприємства розподіляють прибуток пропорційно частці у статутному капіталу кожного з засновників чи власників підприємства [50, с. 3].

Початковою стадією ведення бухгалтерського обліку є організація облікового процесу, що стосується операцій з власним капіталом. Організація обліку власного капіталу – це процес безперервного, цілеспрямованого вибору і застосування найбільш раціональних засобів і прийомів збору та обробки облікової інформації, складання звітності про формування, наявність та використання складових власного капіталу [53, с. 93].

Мета організації обліку власного капіталу - забезпечити підтримку системи фінансового менеджменту в рішеннях щодо збереження та забезпечення ефективного контролю за формуванням власного капіталу; забезпечити інформаційні потреби користувачів: надати достовірну інформацію про формування складових власного капіталу, операцій з ними та зміни у складі власного капіталу [42, с. 372, 52, с.542].

Основні завдання організації обліку власного капіталу наведено на рис. 2.1.

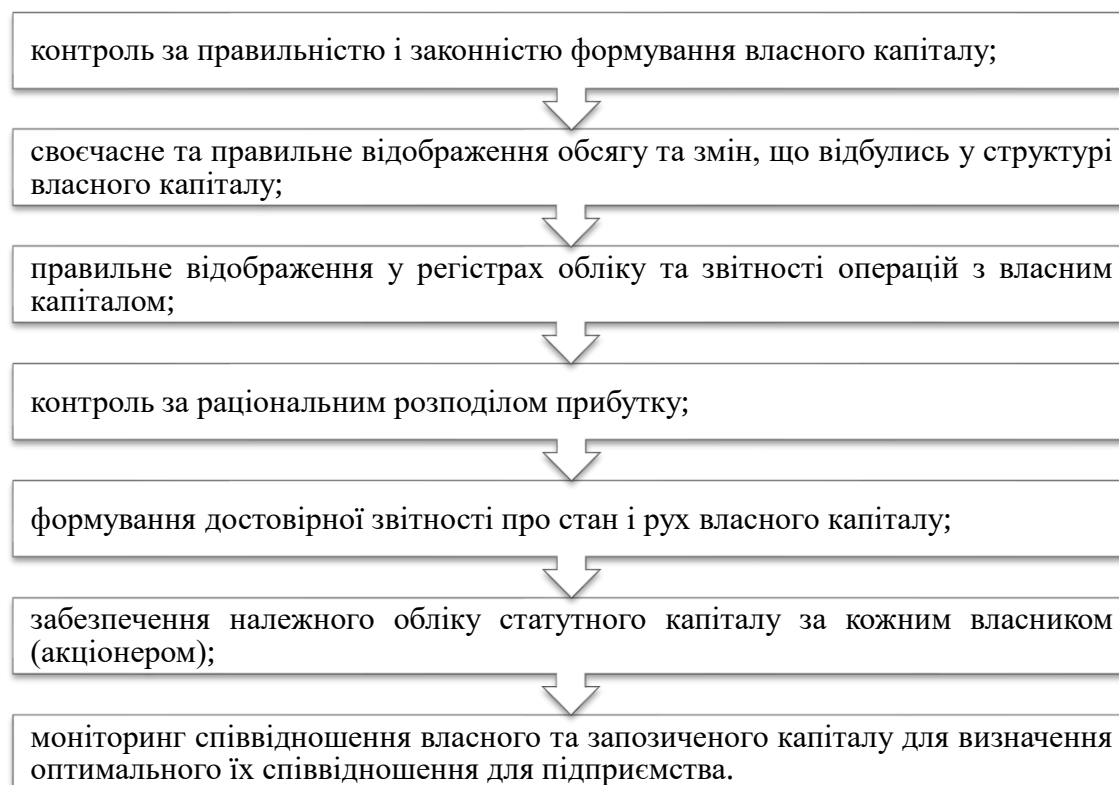

Рисунок 2.1 – Завдання організації обліку власного капіталу підприємства

Джерело: розроблено автором за даними [51, с. 84, 52, с. 542]

При організації обліку власного капіталу підприємства враховують такі чинники: форму власності, організаційно-правову форму господарювання, кількість засновників, інформацію про власний капітал, що міститься в наказі про облікову політику. Організація обліку кожного елементу власного капіталу має свої особливості [53, с.93].

Організацію обліку власного капіталу описано на прикладі ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН». 01.08.1994 року Виконавчим комітетом Печерської районної Ради народних депутатів м. Києва зареєстровано аудиторську фірму у формі закритого акціонерного Товариства «Екс - Аудит». Протоколом загальних зборів засновників АФ ЗАТ «Екс – Аудит» №5 від 03.05.1996 року створено аудиторську фірму у формі Товариства з обмеженою відповідальністю «Екс – Аудит», яка стала повним правонаступником АФ ЗАТ «Екс - Аудит». Протоколом загальних зборів учасників АФ ТОВ «Прем'єр Аудит» №6/10 від 29.09.2003 року змінено

назву АФ ТОВ «Екс – Аудит» на Товариство з обмеженою відповідальністю Аудиторська фірма «Прем'єр Аудит», яке стало правонаступником АФ ТОВ «Екс – Аудит». Протоколом загальних зборів учасників ТОВ АФ «Прем'єр Аудит» № 5 від 15.02.2008 року змінено назву ТОВ АФ «Прем'єр Аудит» на ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» [49, с. 2].

Засновники – Бондар Валерій Петрович та Бондар Юлія Валеріївна. В Наказі про облікову політику інформація про власний капітал не зазначена.

Власний капітал формується з таких складових елементів: зареєстрованого (пайового) капіталу, додаткового капіталу, резервного капіталу, нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), неоплаченого капіталу, вилученого капіталу [56, с. 12].

Об'єктами організації обліку є такі складові облікового процесу: облік статутного капіталу, облік формування і використання інших видів власного капіталу, визначення і облік фінансових результатів [53, с. 94].

Процес формування статутного капіталу є важливим об'єктом організації обліку. Статутний капітал – це організаційно-правова форма капіталу, величина якого визначається установчими документами господарюючого суб'єкта відповідно до чинного законодавства. Статутний капітал відображає сукупність внесків (часток, акцій за номінальною вартістю) засновників (учасників) в майно, виражених в грошовому вимірнику при створення підприємства [54, с. 184].

Розпочинається організація бухгалтерського обліку статутного капіталу з реєстрації підприємства в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України. Інформація про розмір та порядок утворення статутного капіталу мають бути зазначені в засновницьких документах підприємства і підлягають обов'язковій реєстрації в державному реєстрі господарських одиниць. Сума статутного капіталу в балансі має бути такою ж, яка зареєстрована в державному реєстрі [42, с. 372, 52, с. 547].

В витягу з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН», код ЄДРПОУ 23731031, статутний

капітал складає 555845 грн. Засновниками є Бондар Валерій Петрович (94,05% - 522756 грн) та Бондар Юлія Валеріївна (5,95% - 33089 грн) [43].

При створенні підприємства було затверджено Статут. Для уникнення непорозумінь та для цілей Статуту - зміст Статуту ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» не становить інформацію з обмеженим доступом, а учасники, які прагнуть відчужити в будь-який спосіб належну їм частку у статутному капіталі ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» на користь третіх осіб, беруть на себе зобов'язання довести зміст цього Статуту в повному обсязі до відома третіх осіб, на користь яких вони прагнуть відчужити в будь-який спосіб належну їм частку [49, с. 15].

Протоколом загальних зборів учасників ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» № 72 від 08 серпня 2023 року затверджено нову редакцію Статуту ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН». Статут містить такі розділи [49, с. 2-16]:

1) загальні положення;

Зазначається повна та скорочена назва Товариства українською та англійською мовами.

2) юридичний статус товариства;

Товариство набуло статусу та прав юридичної особи з дня його державної реєстрації і може займатися будь-якою господарською діяльністю, яка не суперечить законодавству України. Товариство має статутний капітал, поділений на частки, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном.

3) мета та предмет діяльності товариства;

Метою діяльності ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» є надання повного кола аудиторських послуг, одержання прибутку в інтересах учасників Товариства, створення системи незалежного фінансового контролю з метою захисту інтересів власників. Предметом діяльності Товариства є організація і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок та надання інших аудиторських послуг. Для досягнення мети та реалізації предмету діяльності, товариство здійснює: аудит фінансової звітності, супутні аудиту послуги та інші послуги.

4) права товариства;

Одним із прав Товариства є самостійне визначення форм і методів аудиту на підставі чинного законодавства, існуючих норм і стандартів, умов договору із замовником, професійних знань та досвіду.

5) забезпечення інтересів клієнтів;

Здійснюючи аудиторську діяльність Товариство гарантує таємницю за операціями, рахунками та вкладками клієнтів і в усьому зобов'язане суворо дотримуватися конфіденційної інформації стосовно справи клієнта.

6) майно товариства;

Майно Товариства становлять основні засоби та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі.

7) статутний капітал товариства, інші фонди та прибуток товариства;

Відомості про розмір статутного капіталу та про розміри часток в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» в статутному капіталі зазначаються в Єдиному державному реєстрі. Розмір статутного капіталу може бути змінено (збільшено чи зменшено) за рішенням Загальних зборів Учасників.

8) учасники товариства, їх права та обов'язки;

Учасники Товариства – це особи, які у встановленому законодавством та цим статутом порядку, володіють частками у статутному капіталі Товариства. Вони мають право брати участь в управлінні справами Товариства, у розподілі прибутку та одержувати його частку пропорційно вкладу у статутному капіталу, та інші права. До обов'язків учасників належить: дотримуватись установчих документів і виконувати рішення Загальних зборів учасників Товариства, не розголошувати конфіденційну інформацію та інші.

9) перехід частки учасникам у статутному капіталі товариства;

Учасник Товариства має переважне право на придбання частки іншого учасника Товариства, що продається третій особі.

10) вихід учасника із товариства;

Учасник Товариства, частка якого у статутному капіталі Товариства становить менше 50 відсотків, може вийти з Товариства у будь-який час без згоди інших учасників, якщо більше 50 відсотків, то тільки за згодою інших учасників.

11) спеціальні умови щодо виходу учасника із товариства, продажу частки у статутному капіталу товариства, витребування частки з володіння;

Учасник, що має частку в розмірі 50 і більше відсотків у статутному капіталу Товариства, може в будь-який час відчужити належну йому частку у статутному капіталі Товариства на користь третіх осіб без будь-якого узгодження такого відчуження з іншими учасниками.

12) органи управління та посадові особи товариства;

Органами Товариства є вищий орган Товариства – загальні збори учасників, та виконавчий орган – Генеральний директор (одноособово). З 15.03.2019 і по сьогодні Генеральним директором ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» є Бондар Валерій Петрович. Наглядова рада у Товаристві не створюється. Товариство складається із функціональних структурних підрозділів – департаментів.

13) загальні збори учасників товариства;

Кожен учасник Товариства має право бути присутнім на загальних зборах учасників, брати участь в обговоренні питань порядку денного і голосувати з питань порядку денного загальних зборів учасників.

14) порядок скликання загальних зборів учасників товариства, порядок їх проведення та прийняття рішень;

Загальні збори учасників скликаються з ініціативи виконавчого органу Товариства або на вимогу учасника Товариства, які на день подання вимоги в сукупності володіють 10 або більше відсотками статутного капіталу Товариства. На загальних зборах учасників ведеться протокол, у якому фіксуються перебіг загальних зборів та прийняті рішення. Рішення загальних зборів учасників приймаються відкритим голосуванням.

15) заочне голосування;

Учасник Товариства може взяти участь у загальних зборах учасників шляхом надання свого волевиявлення щодо голосування з питань порядку денного у письмовій формі (заочне голосування). В цьому випадку справжність підпису учасника засвідчується на такому документі нотаріально.

16) рішення загальних зборів учасників, прийняте шляхом опитування;

Рішення загальних зборів учасників може бути прийнято шляхом опитування. Ініціатор опитування надсилає всім учасникам Товариства відповідний запит з проектом рішення із запропонованого питання. У разі згоди із запропонованим рішенням учасник Товариства підписує проект рішення та надсилає його ініціатору протягом 15 днів з дня отримання запиту. Ініціатор опитування передає виконавчому органу Товариства підписані письмові рішення, отримані від учасників Товариства, що скріплюються, зберігаються разом та набувають статусу протоколу.

17) виконавчий орган товариства;

Виконавчим органом Товариства, що здійснює керівництво та управління поточною діяльністю Товариства, є одноособовий виконавчий орган – Генеральний директор Товариства. Його повноваження: представляти інтереси Товариства перед третіми особами, розпоряджатися майном, укладати договори та угоди, наймати працівників, затверджувати положення, порядки, тощо.

18) облік, звітність, аудит;

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» веде бухгалтерський та податковий облік та фінансову і статистичну звітність відповідно до чинного законодавства України. Звітність Товариства не може бути розголошена без його згоди. Головний бухгалтер Товариства несе встановлену законодавством відповідальність за достовірність даних, що містяться у фінансовій та податковій звітності Товариства.

19) комерційна таємниця та конфіденційна інформація;

Учасники Товариства, посадові особи Товариства, працівники Товариства повинні зберігати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію і несуть за її розголошення відповідальність, передбачену актами чинного законодавства України.

20) порядок вирішення суперечок та спорів;

Всі спори та розбіжності, що виникають з корпоративних відносин у спорах між Товариством та його учасником, у тому числі учасником, який вибув,

а також між учасниками Товариства, пов'язані із створенням, діяльністю, управлінням та припиненням діяльності Товариства, між виконавчим органом, будуть, по можливості, вирішуватись шляхом переговорів та улагодженням спору на засадах компромісу та взаємоповаги. При неможливості досягнення згоди зацікавлені сторони вирішують спори у судовому порядку.

21) порядок внесення змін до статуту товариства;

Внесення змін до Статуту Товариства є компетенцією Загальних зборів Учасників. Рішення з питань установчих документів приймається в порядку, встановленому Статутом Товариства.

22) інші положення, особливості та застереження.

Статут є установчим документом Товариства та діє безстроково до моменту внесення змін до нього шляхом затвердження нової редакції Статуту та державної реєстрації таких змін.

Величина статутного капіталу може бути змінена після внесення змін до статуту (засновницького договору) і державної реєстрації цих змін [52, с. 550].

Історія змін реєстраційної інформації для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2017 – 2023 рр. зазначена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Історія змін реєстраційної інформації ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2017 – 2023 рр.

Дата	Зміна	Було	Стало
1	2	3	4
14.11.2017	Видалений бенефіціарний власник	Самусєва Ольга Петрівна	-
	Змінився керівник	Самусєва Ольга Петрівна	Неплюєва Галина Анатоліївна
11.03.2019	Видалений бенефіціарний власник	Неплюєва Галина Анатоліївна	-
18.03.2019	Змінився керівник	Неплюєва Галина Анатоліївна	Бондар Валерій Петрович
08.07.2019	Видалений бенефіціарний власник	Якобчук Сергій Вікторович	-
12.07.2021	Змінилась частка в уставному капіталу засновника	439 379 грн	422 703 грн

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4
14.07.2021	Змінилась адреса реєстрації бенефіціарного власника	УКРАЇНА, 01133, М. КИЇВ, БУЛЬВАР ЛЕСІ УКРАЇНКИ, БУДИНОК 7А, КВАРТИРА 25	Україна, місто Київ, б.Лесі Українки, будинок 7А, квартира 25
12.12.2022	Видалений засновник	Трюханов Іван Олегович	-
	Змінилась частка в уставному капіталі засновника	422 703 грн	439 379 грн
28.03.2023	Видалений засновник	Воят Олександр Сергійович	-
	Видалений засновник	Золіна Катерина Василівна	-
	Змінилась частка в уставному капіталі засновника	439 379 грн	522 756 грн
14.06.2023	Видалений засновник	Бондар Валерій Петрович	-
	Доданий засновник	-	Воят Олександр Сергійович
15.06.2023	Видалений бенефіціарний власник	Бондар Валерій Петрович	-
	Доданий бенефіціарний власник	-	Воят Олександр Сергійович
08.08.2023	Видалений засновник	Воят Олександр Сергійович	-
	Доданий засновник	-	Бондар Валерій Сергійович
09.08.2023	Видалений бенефіціарний власник	Воят Олександр Сергійович	-
	Видалений засновник	Бондар Валерій Сергійович	-
	Доданий бенефіціарний власник	-	Бондар Валерій Петрович
	Доданий засновник	-	Бондар Валерій Петрович

Джерело: [43]

За 2017 - 2023 рр. в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» змінювались керівники, засновники, бенефіціарні власники, частка в уставному капіталі засновника, адреса реєстрації бенефіціарного власника. Найбільше змін відбулося в 2023 році, після чого було затверджено нову редакцію статуту підприємства. Детальний розгляд учасників – фізичних осіб, які мають частки в статутному капіталі, за 2018 - 2023 рр. показано на рис. 2.2 і 2.3.

Рисунок 2.2 – Учасники ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» у 2018 - 2019 роках

Джерело: сформовано автором за інформацією [44, 45].

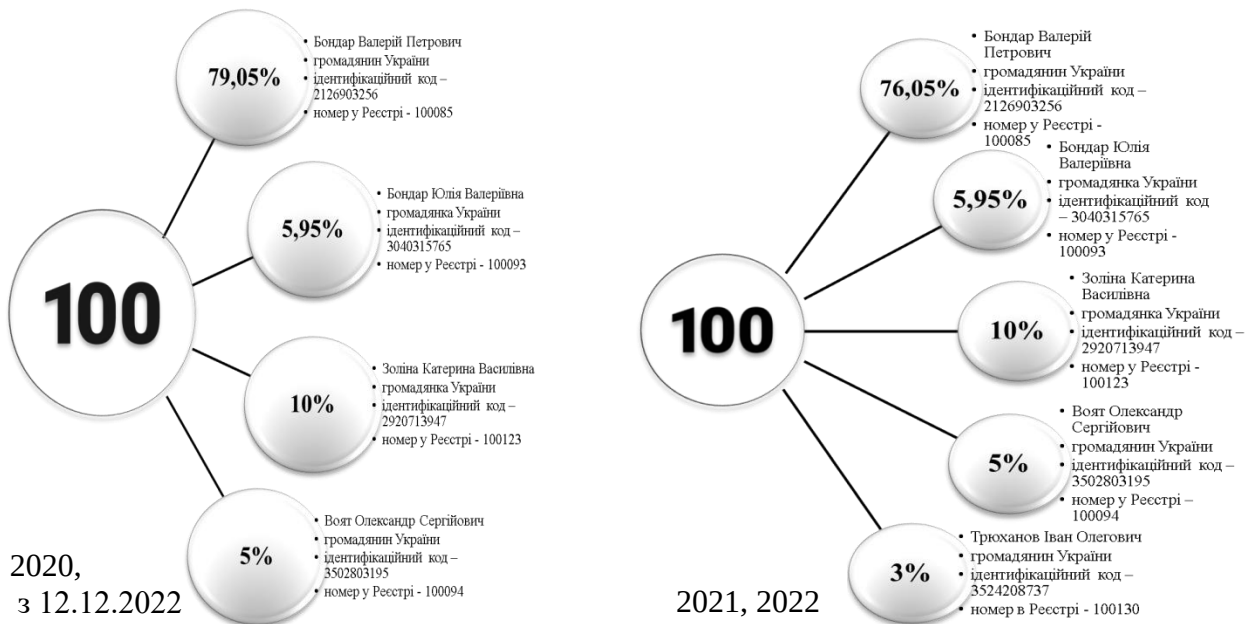

Рис. 2.3 – Учасники ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» у 2020 – 2023 роках

Джерело: сформовано автором за інформацією [46, 47, 48].

З 2018 року і по сьогоднішній день незмінними учасниками – фізичними особами, що мають частки в статутному капіталі ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» є Бондар Валерій Петрович, Бондар Юлія Валеріївна, Золіна Катерина Василівна. У 2018 році ще був учасником Якобчук Сергій Вікторович, з 2020 року по сьогодні учасником є Воят Олександр Сергійович, з 2021 року по 12.12.2022 року також учасником був Трюханов Іван Олегович.

Після організації обліку статутного капіталу, здійснюється організація обліку формування і використання інших видів власного капіталу та фінансового результату.

Додатковий капітал складається з емісійного доходу, одержаного від розміщення акцій власної емісії за цінами, які перевищують номінальну вартість, безоплатного одержання необоротних активів, іншого додаткового капіталу. Формування додаткового капіталу підприємства та внесення змін щодо його розміру та формування здійснюється на основі первинних документів [42, с. 372; 54, с. 186].

В ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» додатковий капітал сформовано за рахунок внесення засновниками додаткових внесків на добровільних засадах. За час існування ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» сума додаткового капіталу незмінна і становить 1600 грн.

Резервний капітал відображає суму резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства. Кошти резервного капіталу використовують для погашення боргів перед кредиторами при ліквідації підприємства, для виплати дивідендів, і у випадку недостачі прибутку покривають непередбачені витрати. Облік резервного капіталу здійснюють на підставі первинних документів [54, с. 185; 56, с. 12].

В ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» резервний капітал не створений. Резервний капітал є необов'язковою вимогою статуту товариства з обмеженою відповідальністю.

Нерозподілений прибуток – це прибуток, отриманий в результаті господарсько-фінансової діяльності підприємства. Нерозподілений прибуток є власністю учасників (засновник, акціонерів) і збільшує суму власного капіталу. Якщо фінансовим результатом є збиток, то сума збитку зменшує суму власного капіталу. Порядок розподілу прибутків та збитків визначається у статуті та засновницькому договорі, і належить до компетенції загальних зборів

засновників. Відображається розподіл нерозподіленого прибутку на підставі первинних документів [42, с. 372; 54, с. 186].

За даними Статуту ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» прибуток формується з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці, сплати платежів з податків, обов'язкових платежів тощо. Чистий прибуток ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН», одержаний після оподаткування, залишається у повному розпорядженні Товариства, яке визначає напрями його використання. Порядок розподілу прибутку Товариства, якщо такий є, строки та порядок виплати частки прибутку учасникам у вигляді дивідендів встановлюється Загальними зборами учасників за підсумками роботи за календарний рік [49, с. 5].

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» від своєї діяльності отримує прибуток. ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» спрямовує частину чистого прибутку на виплату дивідендів учасникам, інша частина залишається на рахунках. Проте з 2022 року виплати не здійснюються. Обґрунтуванням невиклати є військовий стан в Україні.

Вилучений капітал показує фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. Облік вилученого капіталу оформлюється первинними документами [56, с. 12].

Неоплачений капітал відображає суму заборгованості власників (учасників) за внесками до капіталу і на основі первинних документів відображається в бухгалтерському обліку [56, с. 12].

В ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» відсутні вилучений капітал і неоплачений капітал.

На рис. 2.4 наведено модель організації обліку власного капіталу.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій зі складовими власного капіталу є первинні документи.

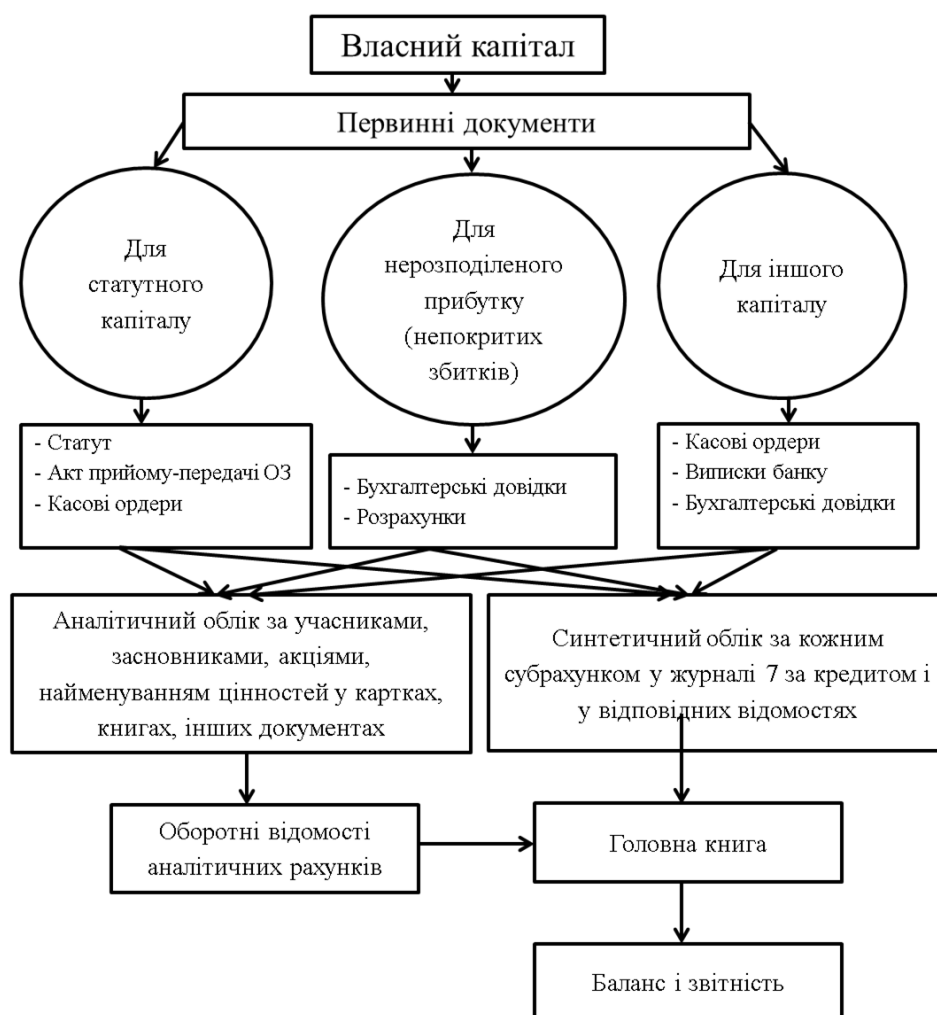

Рисунок 2.4 – Модель організації обліку власного капіталу [53, с. 101]

Так як операції з обліку власного капіталу відбуваються на підприємстві нечасто, документуванню цих операцій приділено менше уваги, тому у більшості операцій немає розроблених та затверджених форм первинної документації [42, с. 373; 55, с. 672].

Відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88 первинні документи повинні мати такі обов'язкові реквізити: найменування підприємства, від імені якого складений документ, назва документа, дата складання, зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції, посади і прізвища осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення, особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції [57].

У табл. 2.2 наведено основні первинні документи, що застосовуються при обліку для складових елементів власного капіталу підприємства.

Таблиця 2.2 – Первинні документи для обліку складових власного капіталу

Складові елементи власного капіталу	Первинні документи для відображення в обліку
Статутний капітал	Договори, акти прийому-передачі, накладні
Додатковий капітал	Акти приймання-передачі основних засобів, довідки (розрахунки) бухгалтерії, накладні, виписки банку, установчі договори, рішення зборів учасників
Резервний капітал	Довідки (розрахунки) бухгалтерії, виписки банку, накази, рішення зборів учасників
Нерозподілені прибутки	Довідки (розрахунки) бухгалтерії
Вилучений капітал	Прибутковий касовий ордер, видатковий касовий ордер, виписки банку, довідки (розрахунки) бухгалтерії
Неоплачений капітал	Статут, установчі договори, довідки (розрахунки) бухгалтерії, прибуткові касові ордери, видаткові касові ордери, накладні.

Джерело: сформовано автором за інформацією [42, с. 372]

Одним з етапів організації обліку на будь-якій ділянці є формування відповідних записів у наказі про облікову політику. Формують облікову політику за Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємств, затвердженими наказом Мініфіну від 27.06.2013 року № 635. В Методичних рекомендаціях № 635 не міститься інформація про складові облікової політики щодо власного капіталу через відсутність окремого положення про власний капітал. Відповідно в Наказі про облікову політику ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» відсутні складові щодо власного капіталу. Тому цей етап організації обліку власного капіталу потребує удосконалення [58].

2.2 Методика та особливості обліку власного капіталу з використанням інформаційних технологій в програмному середовищі

Метод бухгалтерського обліку складається з чотирьох основних елементів:

1) елементи первинного спостереження за об'єктами бухгалтерського обліку – документація та інвентаризація;

2) елементи вартісного виміру об'єктів бухгалтерського обліку – оцінка і калькуляція;

3) елементи взаємозалежного відображення, узагальнення і порівняння інформації про об'єкти бухгалтерського обліку – рахунки та подвійний запис;

4) елементи повного узагальнення інформації про об'єкти бухгалтерського обліку – баланс і звітність [59, с. 16].

Роль елементів методу бухгалтерського обліку при формуванні, зміні та використанні власного капіталу така:

1) документація – наявність документування операцій з власним капіталом забезпечує безперервне і суцільне спостереження за ним;

2) інвентаризація – перевіряється наявність власного капіталу на підприємстві;

3) оцінка – визначається загальний розмір наявних на підприємстві активів, що належать підприємству;

4) рахунки – узагальнюється інформація про формування, зміни та використання власного капіталу підприємства;

5) подвійний запис – відображається подвійний характер бухгалтерського обліку, що пов'язаний з формуванням, змінами та використанням власного капіталу, він зумовлений необхідністю взаємопов'язаного відображення економічних явищ на рахунках бухгалтерського обліку;

6) баланс – узагальнюються та групуються господарські записи про власний капітал підприємства на певну звітну дату;

7) звітність – характеризує формування, зміни та використання власного капіталу в аналітичних розрізах, що забезпечує отримання інформації для потреб управління, аналізу і контролю господарської діяльності підприємства [15, с. 363].

Методичні прийоми бухгалтерського обліку власного капіталу взаємопов'язані, доповнюють один одного і разом становлять єдине ціле – метод бухгалтерського обліку. При використанні цих елементів методу бухгалтерського обліку власниками та іншими суб'єктами підприємства надається інформація, яку можна використати з ціллю вирішити основні завдання бухгалтерського обліку, а

саме: надання інформації для управління, забезпечення збереження майна власників, визначення та розподіл прибутку [60, с. 16].

Відповідно до Інструкції № 291 від 30.11.1999 року для узагальнення інформації про стан і рух коштів різновидностей власного капіталу, а також нерозподілених прибутків (непокритих збитків) використовуються рахунки Класу 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань [31].

Організація бухгалтерського обліку має забезпечувати надання інформації про статутний капітал підприємства для того, щоб забезпечити управління ним та здійснювати контроль за фінансовим станом суб'єкта господарювання. В основу організації синтетичного обліку першого порядку покладають передбачену Планом рахунків систему з подальшою деталізацією для потреб фінансової звітності та управління конкретного підприємства. Організація аналітичного обліку статутного капіталу здійснюється за видами капіталу за кожним засновником чи акціонером в залежності від особливостей формування й розміру капіталу конкретного підприємства. Від організації аналітичного обліку статутного капіталу на підприємстві залежить правильність визначення частки кожного власника [55, с. 667].

Для обліку зареєстрованого капіталу призначено три основні рахунки: 40, 45 та 46. Рахунок 40 має призначення організовувати облік та узагальнення інформації про стан статутного, іншого зареєстрованого капіталу й пайового капіталу підприємства та їх рух, що відповідають законодавству та установчим документам, а також внесків в оголошений, але ще не зареєстрований статутний капітал. Рахунок є пасивним, відображається в 1 розділі пасиву. Величина сальдо кредитове повинна відповідати величині зареєстрованого капіталу. За кредитом відображають формування та збільшення капіталу, за дебетом відображається його зменшення. Рахунок 40 має такі субрахунки: 401, 402, 403, 404 [54 с. 186, 61, с. 11].

На рахунку 45 проводиться облік вилученого капіталу, у разі викупу власних акцій (часток) в акціонерів із метою їхнього перепродажу, анулювання (зменшення статутного капіталу) тощо. На рахунку 45 за дебетом відображається

фактична собівартість викуплених власних акцій чи часток, за кредитом відображають вартість анульованих чи перепроданих. До рахунку відкриті такі субрахунки: 451, 452, 455 [54 с. 196, 61, с. 29].

Рахунок 46 призначається для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу підприємства. За дебетом цього рахунку відображають заборгованість учасників за внесками до статутного капіталу. За кредитом відображається погашення заборгованості [31].

Рахунок 41 призначений для обліку та узагальнення інформації про дооцінку (уцінку) необоротних активів і фінансових інструментів, які відповідно до НПСБО відображаються в складі власного капіталу й розкриваються у звіті про фінансові результати. Залишок на цьому рахунку зменшується в разі уцінки та вибуття зазначених активів, зменшення їх корисності тощо. Рахунок 41 має такі субрахунки: 411, 412, 413, 414 [61, с. 16].

Для обліку додаткового капіталу призначено рахунок 42. Утворення такого капіталу не регламентується. Формування цього капіталу відбувається за рахунок: емісійного доходу, додатково вкладеного засновниками капіталу, безоплатно отриманих основних засобів, необоротних і матеріальних активів. Так як зареєстрований капітал є величиною, фіксованою у статуті, а окремі господарські операції вимагають зміни капіталу, то такі зміни обліковують на рахунку 42, він має наступні субрахунки: 421, 422, 423, 424, 425 [54, с. 193].

Для обліку господарських операцій та узагальнення інформації про наявність і рух резервного капіталу підприємства призначено балансовий рахунок 43. За кредитом цього рахунку відображають створення резервів, а за дебетом відображається їх використання. Залишок резервного капіталу на кінець звітного періоду відображає сальдо рахунку 43 [61, с. 23].

На рахунку 44 ведеться облік нерозподілених прибутків або непокритого збитку поточного й минулих років, а також прибутку, що було використаного в поточному році. За кредитом рахунку відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, за дебетом відображають збитки за використання прибутку. Рахунок має субрахунки: 441, 442, 443 [61, с. 25].

Кореспонденції рахунків за основними господарськими операціями з обліку складових власного капіталу наведено в Додатку Б.

У табл. 2.3 згруповані господарські операції на прикладі ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»

Таблиця 2.3 – Господарські операції ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1. Облік зареєстрованого та неоплаченого капіталу				
1.1	Оголошено статутний капітал	46	40	555845
1.2	Відображено внески до статутного капіталу грошовими коштами	31	46	555845
2. Облік операцій з виплатами учасникам їх частки				
2.1	Відображено суму грошових коштів, що внесені учасником до капіталу, які повертаються йому при виході з ТОВ	672	31	27792,25
2.2	Нараховано частину прибутку, що належить учаснику	443	672	5860
2.3	Здійснено виплату учаснику належної йому частини прибутку (дивіденди)	672	31	5860
3. Облік додаткового капіталу				
3.1	Відображено додаткові внески засновників	31	422	1600
4. Облік нерозподіленого прибутку (непокритих збитків)				
4.1	Прибуток, отриманий у звітному періоді	79	441	467,6
4.2	Нараховані дивіденди власникам	443	671	279815

Джерело: сформовано автором за даними [48]

В Положенні про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» від 23 грудня 2021 року зазначено, що підприємство застосовує. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Головному бухгалтеру своїм розпорядженням дозволено вводити додаткову систему субрахунків, щоб забезпечити необхідну деталізацію обліково-економічної інформації. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві покладено на головного бухгалтера. ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» застосовує журнальну систему обліку з використанням автоматизованої програми «BAS Бухгалтерія» [49].

Програмний продукт «BAS Бухгалтерія» призначений для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, й підготовки обов'язкової звітності. Його використовують в організаціях, які здійснюють різні види комерційної діяльності: гуртову і роздрібну торгівлю, комісійну торгівлю, надання послуг, виробництво.

Бухгалтерський та податковий облік ведеться відповідно до чинного законодавства України [62].

На рис. 2.5 показано, які рахунки бухгалтерського обліку для власного капіталу використовуються в BAS Бухгалтерія в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН».

Код	Найменування	Заб.	Ак.	Вал.	Кл.	ПО	ПО ПДВ	ПО Суми	Субkonto1	Субkonto2	Субkonto3
Т. 4	Власний капітал та забезпечення з...		АП								
Т. 40	Зареєстрований (пайовий) капітал		П								
Т. 401	Статутний капітал		П						Контрагенти	Цінні папери	
Т. 402	Пайовий капітал		П						Контрагенти	Цінні папери	
Т. 403	Інший зареєстрований капітал		П								
Т. 404	Внески до незареєстрованого стат...		П								
Т. 41	Капітал у дооцінках		П								
Т. 411	Дооцінка (уцінка) основних засобів		П						Основні засоби		
Т. 412	Дооцінка (уцінка) нематеріальних а...		П								
Т. 413	Дооцінка (уцінка) фінансових інстр...		П								
Т. 414	Інший капітал у дооцінках		П								
Т. 42	Додатковий капітал		П								
Т. 421	Емісійний дохід		П								
Т. 422	Інший вкладений капітал		П								
Т. 423	Накопичені курсові різниці		АП								
Т. 424	Безоплатно одержані необоротні ак...		П								
Т. 425	Інший додатковий капітал		П								
Т. 4251	Додатковий капітал від дооцінки ОЗ		АП						Основні засоби		
Т. 43	Резервний капітал		П								
Т. 44	Нерозподілені прибутки (непокріті ...		АП								
Т. 441	Прибуток нерозподілений		П								
Т. 442	Непокріті збитки		А								
Т. 443	Прибуток, використаний у звітному...		А								
Т. 45	Вилучений капітал		А						Цінні папери		
Т. 451	Вилучені акції		А						Цінні папери		
Т. 452	Вилучені вклади й паї		А						Цінні папери		
Т. 453	Інший вилучений капітал		А						Цінні папери		
Т. 46	Неоплачений капітал		А						Контрагенти	Цінні папери	

Рисунок 2.5 – Рахунки бухгалтерського обліку для власного капіталу в програмному продукті «BAS Бухгалтерія»

Господарські операції з обліку власного капіталу в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» здійснюються нечасто. В основному господарські операції власного капіталу пов'язані з обліком статутного капіталу через зміну кількості учасників та їх часток в статутному капіталі.

За допомогою автоматизованої програми «BAS Бухгалтерія» створено оборотно-сальдові відомості по рахунку 401 за 2022 і 2023 роки ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН», які показано в табл. 2.4 і 2.5.

Таблиця 2.4 - Оборотно-сальдова відомість по рахунку 401 за 2022 рік

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»						
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 401 за 2022р.						
Виведені дані:	БО (дані бухгалтерського обліку)					
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Контрагенти	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
401		555845,00	315261,45	315261,45		555845,00
<...>		165445,00	165455,00			
Бондар В.П. 76,05%		390400,00	133141,10	182120,35		429379,25
Бондар Ю.В. 5,95%				33089,00		33089,00
Воят Олександр Сергійович, 5%				27792,25		27792,25
Золіна Катерина Василівна, 10%				55584,50		55584,50
Трюханов Іван Олегович, 3%			16675,35	16675,35		
Разом		555845,00	315261,45	315261,45		555845,00

Таблиця 2.5 – Оборотно-сальдова відомість по рахунку 401 за 2023 рік

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»						
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 401 за 2023р.						
Виведені дані:	БО (дані бухгалтерського обліку)					
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Контрагенти	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
401		555845,00	83376,75	83376,75		555845,00
Бондар В.П. 79,05%		439379,25		83376,75		522756,00
Бондар Ю.В. 5,95%		33089,00				33089,00
Воят Олександр Сергійович, 5%		27792,25	27792,25			
Золіна Катерина Василівна, 10%		55584,50	55584,50			
Разом		555845,00	83376,75	83376,75		555845,00

В табл. 2.4 і 2.5 показано хто є учасниками ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» у 2022 і 2023 році, вихід одного з учасників у 2023 році, суми внесків учасників у відношенні до їх часток у статутному капіталі.

Господарські операції з обліку додаткового капіталу не здійснюються, так як сума додаткового капіталу постійно однакова. Також рідко здійснюються господарські операції з обліку нерозподіленого прибутку. Частину чистого прибутку в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» виплачують учасникам підприємства у вигляді дивідендів.

За допомогою програмного продукту «BAS Бухгалтерія» сформовано оборотно-сальдові відомості по рахунку 671 за 2021-2023 роки, що зображені в табл. 2.6 - 2.8.

Таблиця 2.6 - Оборотно-сальдова відомість по рахунку 671 за 2021 рік

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»						
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 671 за 2021р.						
Виведені дані:	БО (дані бухгалтерського обліку)					
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Контрагенти	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
671				279815,00		279815,00
Воят Олександр Сергійович, 5%				5860,00		5860,00
Золіна Катерина Василівна, 10%				273955,00		273955,00
Разом				279815,00		279815,00

Таблиця 2.7 - Оборотно-сальдова відомість по рахунку 671 за 2022 рік

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»						
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 671 за січень 2021р. – грудень 2022р.						
Виведені дані:	БО (дані бухгалтерського обліку)					
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Контрагенти	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
671			273955,00	279815,00		5860,00
Воят Олександр Сергійович, 5%				5860,00		5860,00
Золіна Катерина Василівна, 10%			273955,00	273955,00		
Разом			273955,00	279815,00		5860,00

Таблиця 2.8 - Оборотно-сальдова відомість по рахунку 671 за 2023 рік

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»						
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 671 за січень 2021р. – грудень 2023р.						
Виведені дані:	БО (дані бухгалтерського обліку)					
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Контрагенти	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
671			279815,00	279815,00		
Воят Олександр Сергійович, 5%			5860,00	5860,00		
Золіна Катерина Василівна, 10%			273955,00	273955,00		
Разом			279815,00	279815,00		

У 2021 році були нараховані дивіденди пропорційно до розміру часток в статутному капіталі таким учасникам: Воят Олександр Сергійович, Золіна

Катерина Василівна. У 2022 році було виплачено дивіденди одному учаснику Золіній Катерині Василівні у сумі 273955 грн.

У 2023 році виплачено дивіденди учаснику Воят Олександрю Сергійовичу, які було нараховано у 2021 році. У зв'язку з воєнним станом в Україні з 24 лютого 2022 року в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» вирішено не нараховувати і не виплачувати дивіденди за рахунок чистого прибутку, отриманого за результатами звітнього року.

В «BAS Бухгалтерію» включено обов'язкові звіти, які призначені для подання власникам організації і контролюючим державним органам, включаючи форми бухгалтерської звітності, податкової декларації, звіти для органів статистики і державних фондів [62].

В цілому автоматизована програма «BAS Бухгалтерія» забезпечує вирішення всіх завдань, що стоять перед фінансовим департаментом ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН».

2.3 Розкриття інформації щодо власного капіталу у фінансовій звітності підприємства

Інформація щодо власного капіталу розкривається в таких формах фінансової звітності як: Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма №1), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма №2), Звіт про власний капітал (форма №4), Примітки до фінансової звітності (форма №5).

Баланс підприємства – таблиця встановленої форми, в якій розміщуються активи підприємства та пасиви, що включають власний капітал і зобов'язання. Вони в Балансі об'єднуються в розділи за їх економічним змістом з метою отримання узагальненої інформації за видами активів і пасивів. В 1 розділі пасиву Балансу знаходиться інформація про власний капітал підприємства: зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, додатковий і резервний

капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений та вилучений капітал. В ці статті Балансу переносяться залишки рахунків 40-46 під час його заповнення. За даними 1 розділу Балансу можна з'ясувати стан власного капіталу за його видами на початок та кінець звітної періоду, його загальну зміну за звітний період [64, с. 13].

У Звіті про фінансові результати наводиться інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період. Інформація щодо власного капіталу розкривається в розділі 2 «Сукупний дохід» Звіту про фінансові результати. За НПСБО 1 сукупний дохід – зміни у власному капіталі протягом звітної періоду внаслідок господарських операцій та інших подій за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками. Розділ про сукупний дохід розкриває дані за іншим сукупним доходом і в ньому розрахований сукупний дохід за період. Під час заповнення розділу 2 Звіту про фінансові результати використовуються залишки рахунків 41, 42. З приводу акцій та дивідендів інформативним є розділ 4 «Розрахунок показників прибутковості акцій» Звіту про фінансові результати. Його заповнюють акціонерні товариства, прості акції яких відкрито продаються та купуються на фондових біржах, включаючи товариства, які перебувають у процесі випуску таких акцій. Вони показують інформацію про прибутковість своїх простих акцій і дивіденди на одну просту акцію [19, 64, с. 30].

Для контролю за змінами власного капіталу введено окремо форму звітності Звіт про власний капітал. Він надає користувачам повну, правдиву, неупереджену інформацію про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітної періоду. У Звіті про власний капітал така структура: по горизонталі – елементи власного капіталу підприємства в розрізі статей першого розділу пасиву Балансу, по вертикалі – джерела поповнення й причини зменшення власного капіталу. Фактичні показники знаходяться на перетині відповідних вертикальних і горизонтальних рядків. Частина інформації під час формування цього звіту переноситься з інших форм звітності. З Балансу береться інформація про залишок за видами власного капіталу на початок і кінець року. Зі

Звіту про фінансові результати переноситься інформація про чистий прибуток та інший сукупний дохід за звітний період. Проте у Звіті про власний капітал ще наводиться інформація про внески учасників та вилучення капіталу, про розподіл прибутку і для цієї інформації ще необхідні відповідні бухгалтерські дані [64, с. 59; 65, с. 55].

Примітки до фінансової звітності згідно з НПСБО 1 – сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними НПСБО або МСФЗ. У Примітках до фінансової звітності всіма підприємствами зазначається інформація про призначення та умови використання кожного елемента власного капіталу крім зареєстрованого капіталу. Також акціонерні товариства вказують інформацію про загальну суму активів, одержаних у ході передплати на акції, у складі статутного капіталу акції за окремими типами і категоріями, накопичену суму дивідендів, не сплачених за привілейованими акціями та суму, включену до складу зобов'язань, коли дивіденди були передбачені, але формально не затверджені. Усі інші підприємства зазначають таку інформацію у Примітках: розподіл часток зареєстрованого капіталу між власниками, права, привілеї або обмеження щодо цих часток, а також зміни у складі часток власників у зареєстрованому капіталі [19].

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» є суб'єктом малого підприємництва і відповідно до НПСБО 25 формує тільки Баланс (форма №1-м) і Звіт про фінансові результати (форма №2-м). В Балансі відображають активи, зобов'язання та власний капітал. У Звіті про фінансові результати формують інформацію про доходи, витрати, прибутки чи збитки від діяльності підприємства. Інформація щодо власного капіталу наведена в 1 розділі пасиву Балансу. У статті «Зареєстрований (пайовий) капітал» відображено суму статутного капіталу ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН», яка зафіксована в засновницьких документах. У статті «Додатковий капітал» ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» наводиться сума додатково вкладеного засновниками капіталу. У статті «Резервний капітал»

загалом показують суму резервів, які створені або відповідно до законодавства, або згідно з засновницькими документами за рахунок нерозподіленого прибутку. Проте в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» створення резервного капіталу не передбачено. У статті «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» наводить суму нерозподіленого прибутку. У статті «Неоплачений капітал» показують суму заборгованості учасників за внесками до статутного капіталу. В ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» заборгованості немає, відповідно відсутній неоплачений капітал [33].

В табл. 2.9 наведена оцінка динаміки та структури власного капіталу ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» на кінець 2021 року та на кінець 2022 року за даними Балансу.

Таблиця 2.9 - Оцінка динаміки та структури власного капіталу ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2021-2022 рр.

Показник	Джерело інформації	На кінець 2021 року		На кінець 2022 року		Абсолютне відхилення тис.грн	Темп зростання %
		сума, тис.грн	% до підсумку	сума, тис.грн	% до підсумку		
1	2	3	4	5	6	7=5-3	8=5/3*100
Власний капітал, усього	р. 1495	1669,3	100,00	2136,9	100,00	467,6	128,01
1. Зареєстрований капітал	р. 1400	555,8	33,30	555,8	26,01	0	100
2.Додатковий капітал	р. 1410	1,6	0,10	1,6	0,07	0	100
3.Резервний капітал	р. 1415	-	-	-	-	-	-
4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	р. 1420	1111,9	66,61	1579,5	73,92	467,6	142,05
5. Неоплачений капітал	р. 1425	-	-	-	-	-	-

Джерело: сформовано автором за інформацією [47, 48]

Власний капітал ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» складається з зареєстрованого капіталу, додаткового капіталу та нерозподіленого прибутку. У 2022 році сума власного капіталу збільшилась на 28,01%, тобто на 467,6 тис. грн

порівняно з 2021 роком. Збільшення відбулося за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку.

У 2022 році зареєстрований капітал не змінився і становив 555,8 тис. грн. Частка зареєстрованого капіталу зменшилась з 33,3% до 26,01%. Додатковий капітал залишився таким як і був у сумі 1,6 тис. грн. Частка додаткового капіталу зменшилась з 0,1% до 0,07%. Сума нерозподіленого прибутку у 2022 році збільшилась на 42,05%, тобто на 467,6 тис.грн порівняно з 2021 роком. Частка нерозподіленого прибутку збільшилась з 66,61% до 73,92%.

У власного капіталу відносно невелика маневреність, що спрощує його облік, проте не зменшує його значення в життєдіяльності підприємства. Адже, власний капітал є джерелом фінансування господарської діяльності підприємства, а також є джерелом покриття збитків, що отримані в результаті господарської діяльності, і є гарантом повернення позикових коштів, що були надані підприємству. Важливим для підприємств є знайти оптимальне співвідношення між структурою власного капіталу (коефіцієнтом маневреності власного капіталу) і часткою власного капіталу (коефіцієнтом автономії). Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частка власного капіталу знаходиться в обігу, тобто в тій формі, яка дає можливість підприємству вільно маневрувати цими коштами, тоді як інша – капіталізована. Коефіцієнт автономії характеризує частку власних коштів підприємства у загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність [51, с.82; 63, с. 108].

У табл. 2.10 наведено розрахунок вище зазначених коефіцієнтів за даними Балансу ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2021 і 2022 роки.

На рис. 2.6 показана частка власного капіталу у загальній сумі коштів ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» у 2021 і 2022 роках.

У 2022 році в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» було зменшення валюти балансу на 3%, тобто на 326,1 тис. грн через спад попиту на послуги підприємства у зв'язку з повномасштабним вторгненням в Україну.

Таблиця 2.10 - Розрахунок коефіцієнтів ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» за даними Балансу за 2021-2022 рр.

Показник	Джерело інформації	2021 рік	2022 рік	Відхилення 2022 року від 2021 року	
				тис. грн	%
1	2	3	4	5	6
1. Валюта балансу	р. 1900	10814,4	10488,3	-326,1	-3,02
2. Власний капітал	р. 1495	1669,3	2136,9	467,6	28,01
3. Необоротні активи	р. 1095	1788,4	1331,5	-456,9	-25,55
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(р.1495-р.1095)/р.1495	-0,07	0,38	0,45	428,26
5. Коефіцієнт автономії	р.1495/ р.1900	0,15	0,2	0,05	31,99

Джерело: сформовано автором за інформацією [47, 48]

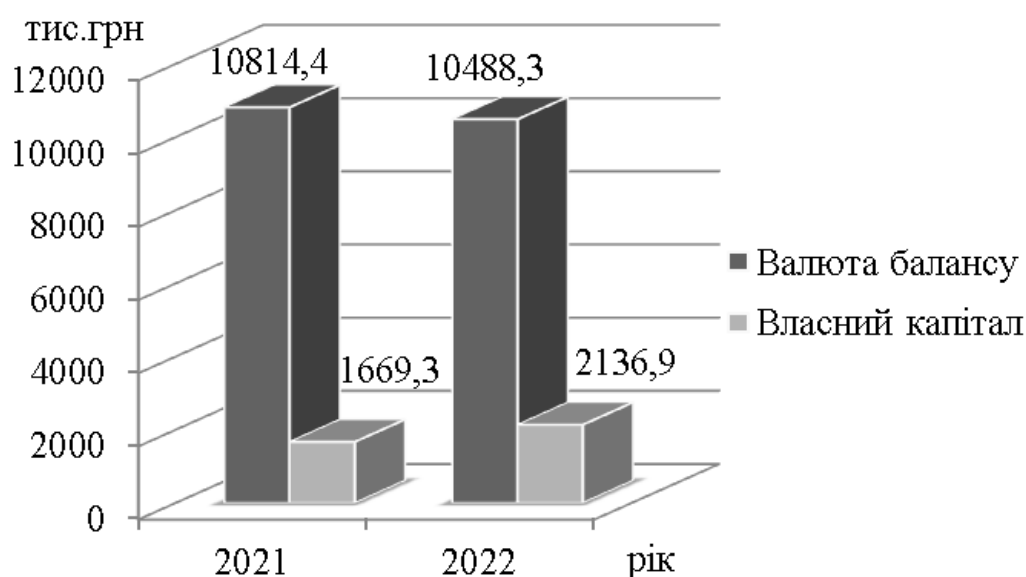

Рисунок 2.6 – Частка власного капіталу у загальній сумі коштів ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» за 2021-2022 рр.

Джерело: побудовано автором на основі табл. 2.10

Негативне значення коефіцієнта маневреності власного капіталу у 2021 році свідчить, що власний капітал фінансував тільки необоротні активи, а оборотні активи покривались за рахунок позикових коштів. У 2022 році значення коефіцієнта стало позитивним і було 0,38. Це показує, що власних коштів було

достатньо для покриття необоротних активів і частково оборотних. Коефіцієнт автономії у 2022 році збільшився з 0,15 до 0,2, що свідчить про підвищення фінансової стійкості підприємства. Проте ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» необхідно, щоб коефіцієнт маневреності був достатньо високим, щоб забезпечити гнучкість у використанні власних коштів. А також потрібно збільшувати частку власного капіталу, щоб стати більш фінансово стійким підприємством та мати змогу покривати борги або збитки за рахунок власних коштів.

За розкритою інформацією Балансу та Звіту про фінансові результати, а саме складових власного капіталу та фінансового результату підприємства оцінюють стійкість економічного зростання бізнесу компанії. На економічну стійкість зростання бізнесу компанії впливають рентабельність власного капіталу і рівень утримання прибутку для реінвестування, що знаходяться у мультиплікативному взаємозв'язку. Для оцінки впливу цих двох факторів на зміну стійкості зростання бізнесу компанії застосовується прийом абсолютних різниць. Така оцінка дозволяє деталізувати зони ризику порушення безперервності діяльності. Завершується проведення оцінки стійкості зростання бізнесу компанії порівнянням коефіцієнта стійкості зростання бізнесу з темпами приросту чистого доходу [66, с. 48].

У табл. 2.11 наведено розрахунок щодо оцінки стійкості економічного зростання бізнесу ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік.

Таблиця 2.11 - Оцінка стійкості економічного зростання бізнесу ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»

Показники	2022 рік, (1)	2021 рік, (0)	Аналітичні операції:
			1.Оцінка змін:
			Абс.відх.,Δ
1	2	3	4
1. Чистий прибуток, тис. грн	467,6	1264,5	-796,9
2. Нерозподілений прибуток, тис. грн	1579,5	1111,9	467,6
3. Сер. власний капітал, тис. грн	1903,1	2578,6	-675,5
Аналітичні операції (продовження):			
2. Розрахунок ключових показників формування стійкості економічного зростання підприємства:			
Стійкість економічного зростання, % - g (п.2 / п.3)	83,00	43,12	39,88

Продовження таблиці 2.11

1	2	3	4
Рентабельність власного капіталу – ROE, % (п.1 / п.3)	24,57	49,03	-24,46
Коефіцієнт реінвестування прибутку – R (п.2 / п.1)	3,38	0,88	2,5
3.Побудова 2-х факторної мультиплікативної моделі стійкості економічного зростання:	$g = ROE \times R$		
3.1 Розрахунок впливу фактору 1-зміни рентабельності власного капіталу: $\Delta g_{(ф1)} = \Delta ROE \times R_{(0)}$	$-24,46 \times 0,88 = -21,54$ (негативний вплив)		
3.2. Розрахунок впливу фактору 2 – зміни норми реінвестування прибутку $\Delta g_{(ф2)} = ROE_{(1)} \times \Delta R$	$24,57 \times 2,49 = 61,42$ (позитивний вплив)		
4.Перевірка достовірності розрахунків впливу факторів (баланс відхилень)	$39,88 = (-21,54) + 61,42$		
5.Порівняння показника стійкості економічного зростання з темпами приросту чистого доходу та характеристика обраної маркетингової стратегії у звітному періоді: $(g \approx \Delta T_{чд})$ * $\Delta T_{чд} = 10,8\% ((28255,7 / 31677,6) \times 100\% - 100)$	$83,00\% \neq 10,8\%$ (неефективна маркетингова стратегія)		
4.Перевірка достовірності розрахунків впливу факторів (баланс відхилень)	$39,88 = (-21,54) + 61,42$		
5.Порівняння показника стійкості економічного зростання з темпами приросту чистого доходу та характеристика обраної маркетингової стратегії у звітному періоді: $(g \approx \Delta T_{чд})$ * $\Delta T_{чд} = 10,8\% ((28255,7 / 31677,6) \times 100\% - 100)$	$83,00\% \neq 10,8\%$ (неефективна маркетингова стратегія)		

Джерело: сформовано автором за інформацією [47, 48, 66]

У 2022 році коефіцієнт стійкості зростання бізнесу ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» становить 83%, що більше 10% і свідчить про високий рівень підтримки фінансового капіталу та безперервність діяльності. Стійкість економічного зростання ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» висока, має позитивну тенденцію (39,88%), позитивний вплив на її зміну спричинило збільшення норми реінвестування прибутку (на 61,42%), а негативний вплив має зменшення рентабельності власного капіталу (на 21,54%).

Інформація щодо власного капіталу, що відображається у фінансовій звітності дає можливість з'ясувати стан та зміни складових власного капіталу, оцінити динаміку та структуру власного капіталу. На основі інформації про

власний капітал, що наведена у фінансовій звітності можна проводити аналіз фінансової стійкості підприємства та оцінювати стійкість економічного зростання бізнесу компанії.

2.4 Шляхи удосконалення обліку власного капіталу на підприємстві

Для товариств з обмеженою відповідальністю створення резервного капіталу має добровільний характер. Проте його наявність є гарантією дотримання інтересів кредиторів, інвесторів та інших зацікавлених осіб у випадку кризового економічного стану. Також за допомогою резервного капіталу вийде легше подолати тимчасові фінансові труднощі. Для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» пропонується створити резервний капітал за рахунок щорічних відрахувань у сумі 5% чистого прибутку за рік. Відповідно до Закону №1576 рекомендується створити у товаристві резервний фонд не менше 25% статутного капіталу [67].

В Положенні про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» не розкрита інформація щодо власного капіталу. Тому пропонується сформулювати елементи облікової політики щодо складових власного капіталу. У табл. 2.12 наведена облікова політика щодо власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН».

Таблиця 2.12 - Облікова політика щодо складових власного капіталу ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»

Складова власного капіталу	Елемент облікової політики	Характеристика
1	2	3
Статутний капітал	Порядок формування	Джерелами формування є грошові та матеріальні внески учасників, які пропорційні частці учасників Товариства у статутному капіталі. Відомості про розмір статутного капіталу та розміри часток учасників в статутному капіталу зазначаються в Єдиному державному реєстрі.

Продовження таблиці 2.12

1	2	3
	Порядок змін (збільшення)	Розмір статутного капіталу може бути змінено (збільшено чи зменшено) за рішенням Загальних зборів учасників. Збільшення статутного капіталу допускається лише за внесення всіма учасниками своїх вкладів у повному обсязі. При збільшенні статутного капіталу за рахунок додаткових вкладів номінальна вартість учасника може бути збільшена на суму, що дорівнює або менша за вартість додаткового вкладу такого учасника. Учасники можуть збільшити статутний капітал без додаткових вкладів за рахунок нерозподіленого прибутку.
	Порядок змін (зменшення)	Після прийняття рішення про зменшення статутного капіталу виконавчий орган протягом 10 днів має письмово повідомити кожного кредитора, вимоги якого до Товариства не забезпечені заставою, гарантійною порукою, про таке рішення. У разі зменшення номінальної вартості часток усіх учасників Товариства співвідношення номінальної вартості їхніх часток повинно зберігатися незмінним.
	Оцінка вкладів	Вклади можуть вноситися у грошовій та негрошовій формі. У такому разі рішенням загальних зборів учасників визначаються учасники Товариства або треті особи, які вносять майно для його грошової оцінки. Оцінка внеску проводиться оціночною компанією. Вклади можуть вноситись до статутного капіталу в іноземній валюті. Вони перераховуються у гривневий еквівалент за курсом НБУ, що діяв на момент прийняття рішення.
	Порядок вибуття учасників	Не пізніше 30 днів з дня, коли Товариство дізналося про вихід учасника, воно зобов'язане повідомити такому колишньому учаснику вартість його частки, надати обґрунтований розрахунок та копії документів, необхідних для розрахунку. Товариство зобов'язане протягом одного року виплатити такому колишньому учаснику вартість його частки. Вартість частки учасника визначається виходячи з ринкової вартості сукупності всіх часток учасників пропорційно до розміру частки такого учасника. За погодженням зобов'язання зі сплати грошових коштів може бути замінено зобов'язанням з передачі іншого майна також лише пропорційно до розміру оплаченої частини частки такого учасника.
	Робочий план рахунків	Для обліку та узагальнення інформації про стан та рух статутного капіталу Товариства призначено рахунок 40. Сальдо на цьому рахунку має відповідати розміру статутного капіталу, зафіксованого в засновницьких документах. Аналітичний облік статутного капіталу ведеться за кожним учасником.
Додатковий капітал	Порядок формування	Додаткові внески можуть вноситися у грошовій та негрошовій формі. Оцінка внеску в негрошовій формі проводиться оціночною компанією. Додаткові внески учасників не впливають на розмір їхньої частки в статутному капіталі.

Продовження таблиці 2.12

1	2	3
	Порядок визначення суми при вибутті учасника	При вибутті учасника йому повертається сума додаткових внесків у грошовій формі, навіть якщо внески були зроблені в негрошовій формі.
	Робочий план рахунків	Для узагальнення інформації про додаткові внески Товариства призначено рахунок 42. Аналітичний облік додаткового капіталу ведеться за кожним учасником.
Резервний капітал	Порядок утворення	Формувати суму резервів за рахунок щорічних відрахувань у сумі 5% чистого прибутку за рік.
	Порядок використання	Якщо резервний фонд становить менше 25% статутного капіталу, використовувати його тільки на покриття збитків. Якщо більше, то для виплати боргів у разі ліквідації Товариства.
	Робочий план рахунків	Для узагальнення інформації про стан і рух резервного капіталу Товариства призначено рахунок 40. Аналітичний облік резервного капіталу ведеться за напрямками використання.
Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)	Порядок формування нерозподіленого прибутку	Сума нерозподіленого прибутку поточного року розраховується як сума нерозподіленого прибутку за попередній рік і сума чистого прибутку за поточний рік.
	Варіанти розподілу прибутку	1. Вся сума прибутку спрямовується на виплату дивідендів 2. Частина прибутку спрямовується на виплату дивідендів, а частина залишається нерозподіленою. 3. Весь прибуток залишається нерозподіленим.
	Порядок використання прибутку	Нерозподілений прибуток Товариства, крім варіантів розподілу прибутку, може бути використаний на збільшення статутного капіталу в разі перереєстрації статуту, відрахування до резервного капіталу, покриття збитків поточного року.
	Обмеження на виплату дивідендів	1. Відсутність відповідних фінансових джерел виплати дивідендів. 2. За наявності на момент виплати дивідендів підстав щодо порушення справи про банкрутство Товариства.
	Порядок списання непокритих збитків	Списання непокритих збитків здійснюється за рахунок нерозподіленого прибутку, резервного чи додаткового капіталу.
	Робочий план рахунків	Облік нерозподіленого прибутку (непокритих збитків) поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку ведеться на рахунку 44. Аналітичний облік нерозподіленого прибутку ведеться за напрямками розподілу.

Продовження таблиці 2.12

1	2	3
Неоплачений капітал	Порядок сплати	Статутний капітал підлягає сплаті учасниками товариства до закінчення першого року з дня державної реєстрації Товариства. Якщо вклади не внесені або неповністю внесені, то загальні збори учасників приймають рішення про виключення зі складу Товариства учасників, які не внесли або неповністю внесли свої вклади. І потім визначають порядок перерозподілу часток у статутному капіталі.
	Робочий план рахунків	Для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу Товариства призначено рахунок 46 «Неоплачений капітал». Аналітичний облік ведеться за учасниками

Джерело: сформовано автором за інформацією [29, 68, с. 403]

Загальна схема елементів облікової політики щодо складових власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ УКРЕЙН» представлена на рис. 2.7.

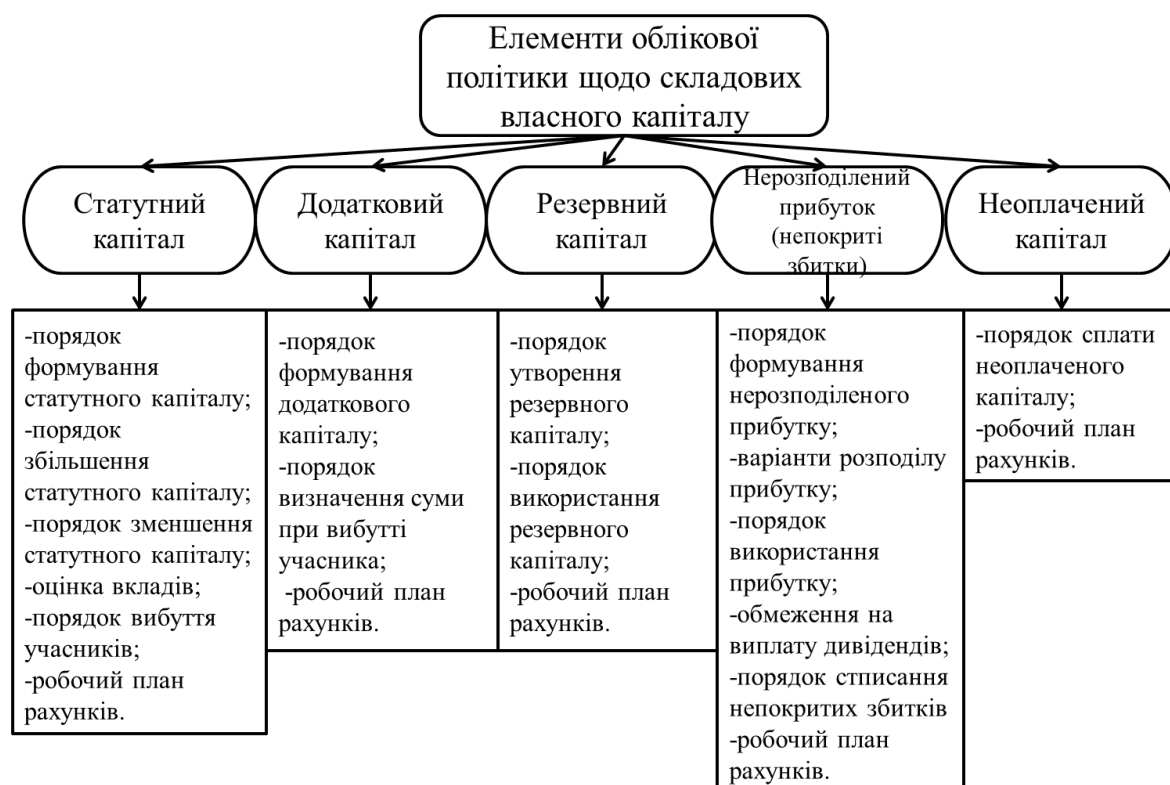

Рисунок 2.7 – Елементи облікової політики щодо складових власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ УКРЕЙН»

Джерело: побудовано автором на основі табл. 2.12

Важливим елементом удосконалення методології бухгалтерського обліку є визначення елементів облікової політики щодо складових власного капіталу. Ефективна облікова політика забезпечить повне відображення в бухгалтерському

обліку усіх подій, пов'язаних з власним капіталом, ідентичність синтетичного, аналітичного обліку та фінансової звітності, а також раціональне ведення бухгалтерського обліку відповідно до особливостей діяльності ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі УКРЕЙН».

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Організація аудиту власного капіталу підприємства

Власний капітал - важливий показник, що характеризує фінансовий стан підприємства, саме тому контроль за його формуванням та використанням є головним в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання. На основі інформації про власний капітал складають аналітичні прогнози щодо майбутнього розвитку підприємства, тому значними є вимоги до змісту та якості цієї інформації [69, с. 2].

Одним з невід'ємних видів незалежного фінансового контролю є аудит. За його допомогою виявляють відхилення в системі ведення бухгалтерського обліку та складання звітності підприємства. Аудит забезпечує своєчасне усунення відхилень підприємствами [50, с. 3].

Перевірка ділянки обліку власного капіталу підприємства є важливим напрямком, тому що від правильності ведення обліку залежить правильність і достовірність формування і використання власного капіталу підприємства. Тому сутність аудиту власного капіталу – отримання достатньо аудиторських доказів про достовірність та законність відображення операцій, які пов'язані з формуванням та використанням власного капіталу у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності [50, с. 3, 71, с. 54].

Мета аудиту власного капіталу – перевірка даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо операцій з власним капіталом підприємства для висловлення незалежної думки аудитора про достовірність, повноту та неупередженість отриманої інформації відповідно до чинного законодавства та інших внутрішніх положень суб'єктів господарювання [72, с. 196].

Предмет аудиту власного капіталу – господарські операції, що пов’язані з формуванням власного капіталу, а також відносини, що виникають при цьому між власниками та учасниками [73, с. 58].

На рис. 3.1 відображені об’єкти аудиту власного капіталу підприємства.

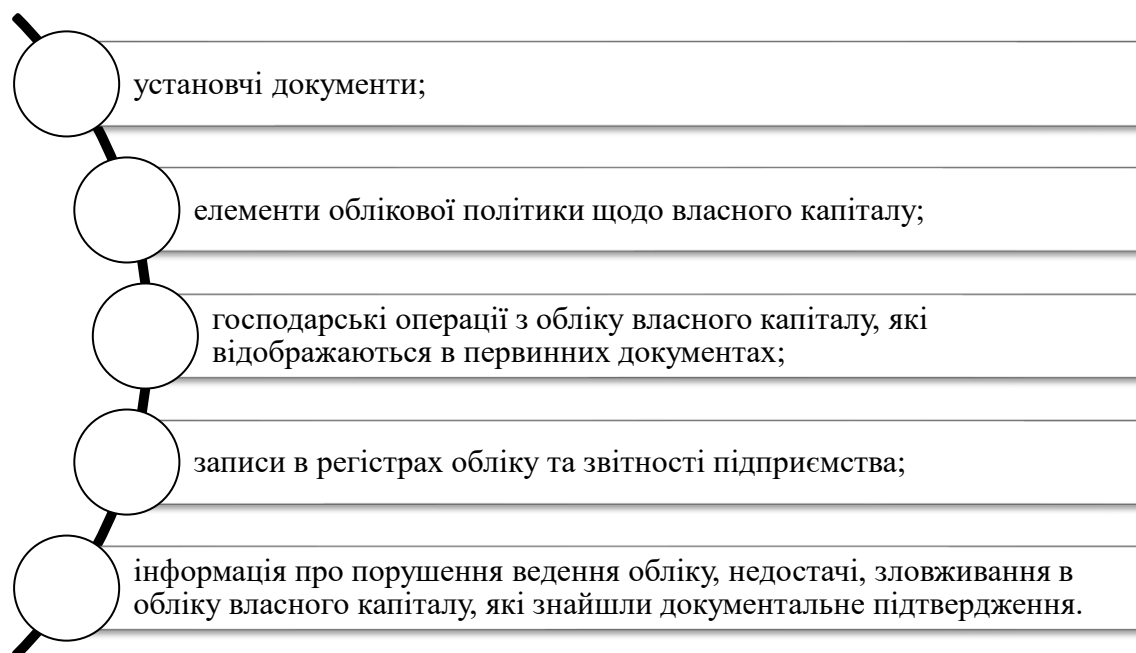

Рисунок 3.1 – Об’єкти аудиту власного капіталу

Джерело: сформовано автором на основі [72, с. 197]

До об’єкту аудиту власного капіталу установчі документи відноситься статут й установчий договір [72, с. 197].

До об’єкту аудиту елементи облікової політики щодо власного капіталу виділяють: національні або міжнародні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, якими керується підприємство при веденні обліку власного капіталу; номенклатура робочих бухгалтерських рахунків і будова аналітичних рахунків з обліку власного капіталу; оцінка внесків і порядок збільшення зареєстрованого капіталу; встановлення порядку вибуття учасників і визначення розміру належного їм додаткового капіталу; порядок створення та використання резервного капіталу; порядок розподілу чистого прибутку; база розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу [69, с. 7].

До об’єкту аудиту господарські операції з обліку власного капіталу, які відображаються в первинних документах, належать: формування та зміни

zareєстрованого (пайового) капіталу; формування та використання додаткового, резервного, вилученого, неоплаченого капіталу та нерозподілених прибутків (непокритих збитків) [69, с. 7].

До об'єкту аудиту записи в регістрах обліку та звітності підприємства відносяться: журнал-ордер 7 та відомості до нього, а також інформація з Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про власний капітал, Приміток до фінансової звітності [69, с. 7].

Також до об'єкту аудиту власного капіталу належить інформація про порушення ведення обліку, нестачі, зловживання, які знайшли документальне підтвердження в актах ревізій, перевірок, звітах аудиторів, постановках правоохоронних органів за попередні звітні періоди [72, с. 197].

Основні завдання аудиту власного капіталу наведено на рис. 3.2.

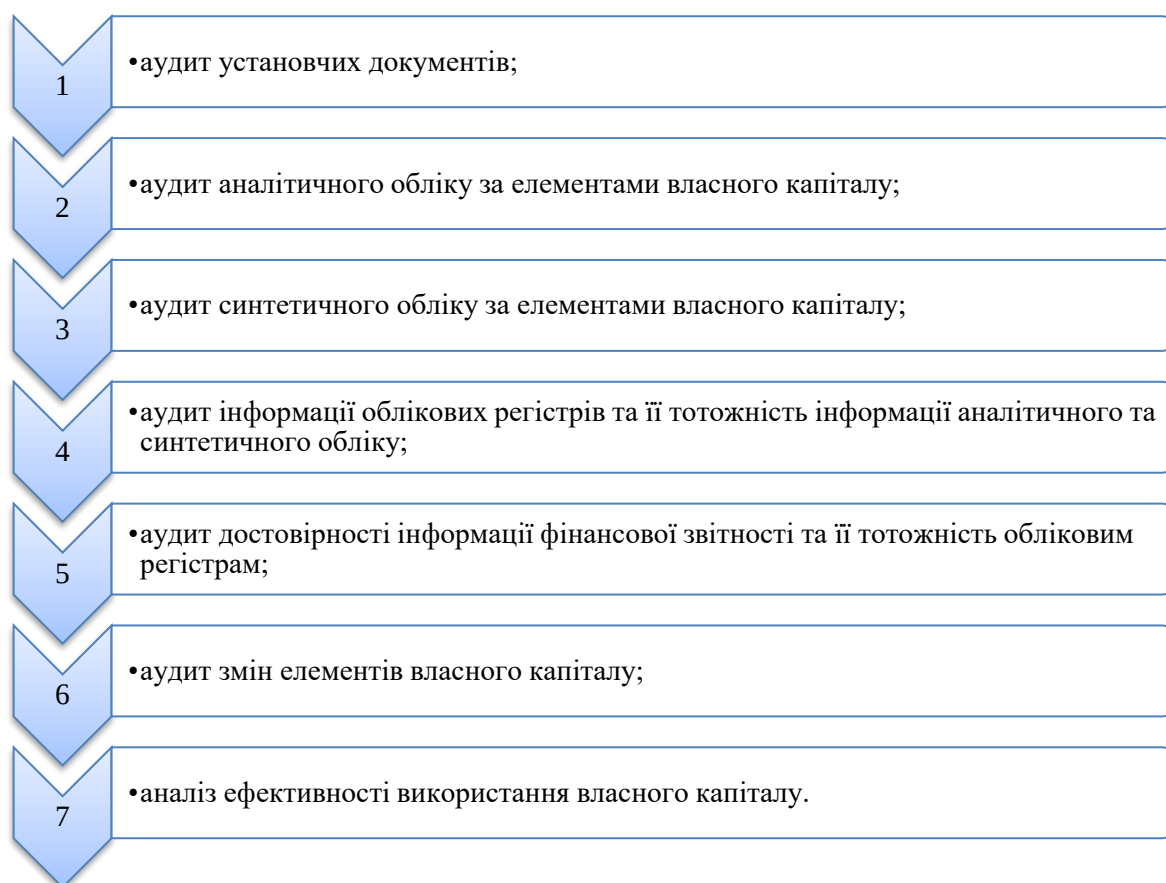

Рисунок 3.2 – Завдання аудиту власного капіталу

Джерело: сформовано автором за інформацією [71, с. 54]

Документи, які можуть бути джерела інформації для аудиту власного капіталу узагальнено на рис. 3.3.

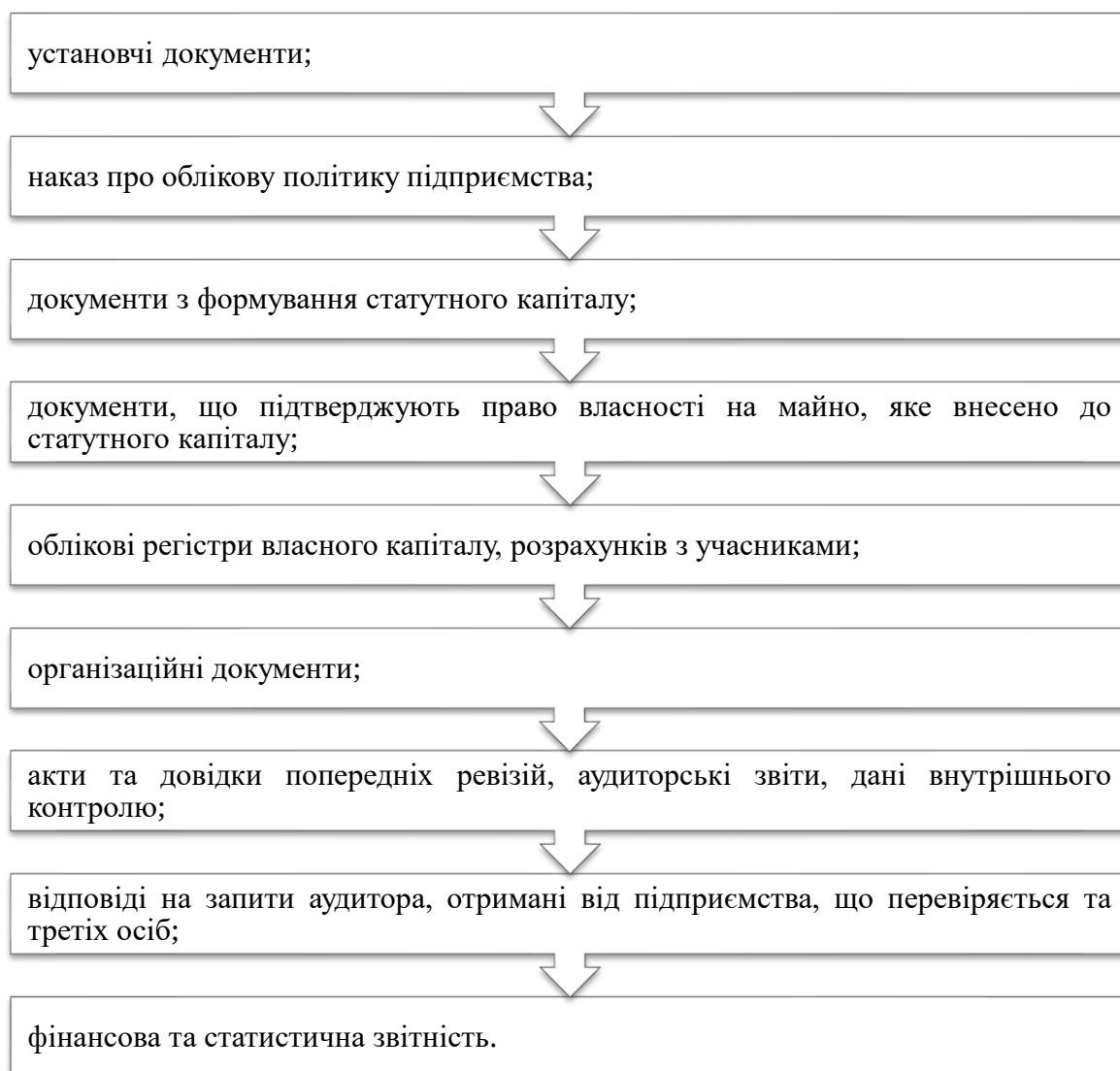

Рисунок 3.3 – Джерела інформації аудиту власного капіталу

Джерело: сформовано автором за інформацією [72, с. 198]

Планування аудиту є важливим етапом, що надає змогу раціонально виконати аудит. Для ефективного планування аудиторі мають контролювати виконання робіт та заносити їх результати в свої робочі документи. Планування аудиту власного капіталу передбачає розробку та документальне оформлення тесту оцінки внутрішнього контролю власного капіталу, загальної стратегії та плану аудиту. Ці робочі документи аудиту підвищують якість проведення аудиторської перевірки [70, с. 6].

Для організації і визначення методики аудиту власного капіталу оцінюють систему внутрішнього контролю обліку власного капіталу, яка може визначатися за результатами анкетування, тестування або іншим способом. Найбільш

раціональним є застосування тестів. Тест внутрішнього контролю обліку власного капіталу, який містить питання організації бухгалтерського обліку власного капіталу, функціонування внутрішнього контролю та його ефективність наведено в Додатку В [71, с. 55].

Для досягнення результативності аудиту, аудитор обговорює з керівництвом та співробітниками підприємства елементи загальної стратегії аудиту і аудиторські процедури. Загальна стратегія аудиторської перевірки обліку власного капіталу зазвичай містить: назву компанії, яка перевіряється; період, протягом якого буде проводитися перевірка даної компанії; прізвище, ім'я, по батькові керівника аудиторської групи; склад аудиторської групи; запланований аудиторський ризик. Загальна стратегія затверджується керівником аудиторської компанії і керівником аудиторської групи. Шаблон загальної стратегії аудиту власного капіталу показано в Додатку Д [70, с. 6].

На підставі загальної стратегії формується план аудиторської перевірки. План аудиту власного капіталу визначає напрями проведення перевірки, терміни виконання робіт та іншу необхідну інформацію. Для створення плану аудитори використовують або стандартні аудиторські програми або шаблони, що розроблені аудиторською компанією, тому складові плану можуть відрізнятися. Приклад шаблону плану аудиту власного капіталу міститься в Додатку Ж.

Організація проведення аудиту власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» розпочинається з укладання договору з аудиторською компанією. Далі аудиторська компанія формує Наказ про прийняття завдання, здійснює огляд новин та судових рішень ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік. Після цього проводиться онлайн чи офлайн зустріч представників аудиторської компанії з керівником і головним бухгалтером ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН». На зустрічі узгоджуються всі необхідні питання, а саме тестування внутрішнього контролю з обліку власного капіталу, обговорення загальної стратегії і процедур. Потім аудиторська компанія формує бюджет завдання та розраховує матеріальність. Всі ці дії підтверджуються створенням аудиторами робочих документів.

На рис. 3.4 зображено Наказ про прийняття завдання.

НАКАЗ № 20/11/23-КЕН-А

м. Київ

23 листопада 2023р.

Про виконання аудиторського завдання

Наказую:

На підставі договору від 20.11.2023 р. № 20/11/23-КЕН-А, прийняти до виконання згідно предмету договору: надання послуг з аудиту власного капіталу Товариства з обмеженою відповідальністю «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за рік, що закінчився 31.12.2022.

Призначити для виконання замовлення робочу групу в складі:

Партнер із завдання Аудитор 1

Члени групи:

Менеджер Аудитор 2

Аудитор Аудитор 3

Асистент аудитора Аудитор 4

Партнеру із завдання забезпечити виконання завдання в термін, обумовлений договором.

Контроль якості виконання завдання покласти на Аудитор 5.

Рисунок 3.4 – Наказ про прийняття завдання

На рис. 3.5 і 3.6 показано сформовані робочі документи аудитора з огляду новин та судових рішень про ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН».

Project: HLB UKRAINE					
Period ended: 31.12.2022					
Subject: News overview					
	Purpose:	To analyze news and messages in the media, which relate to the activities of the company. To describe the most important of them.			
	Procedures:	We conducted a review of news and messages from mass media related to the activities of the company. Summary of identified news presented below (Table 1).			
	Decisions:	Having analyzed the news about the company, we can conclude that activity of the company is active. We did not find any news that would indicate a threat for the company's activity.			
Table 1. Summary of identified news related to the company from 01.01.2022 to 31.12.2022					
	№	Source	Website	Content	Date
	1	ЕРГОПАК	https://ergopack.sarantisgroup.com/news/%D0%BE%D0%B3%D0%BE%	Відповідно до Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" ТОВ "ЕРГОПАК" провело конкурс з відбору суб'єкта аудиторської діяльності, що надаватиме послуги обов'язкового аудиту річної фінансової звітності за 2022 рік. У конкурсі взяли участь наступні аудиторські компанії: ТОВ "Крестон Україна", ТОВ "ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН", ТОВ «СТАНДАРТ-АУДИТ». В результаті розгляду конкурсних пропозицій та оцінки за всіма критеріями відбору, суб'єктом аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності Товариства, складеної відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності за період з 01 січня по 31 грудня 2022 року відібрано та призначено ТОВ "ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН", що здійснює діяльність на ринку аудиторських послуг в Україні і має право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.	22.12.2022

Рисунок 3.5 – Робочий документ аудитора з огляду новин ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік

За 2022 рік була знайдена тільки одна новина про ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН», яка свідчить про активність компанії. Новина не вказує про загрозу діяльності компанії.

Project: HLB UKRAINE													
Period ended: 31.12.2022													
Subject: Legal Cases													
Purpose:		To ensure sufficient confidence that court cases and the impact of the consequences and possible decisions on them are adequately reflected in the financial statements.											
Procedures:		We asked the Client to provide a description and forecast of the likely outcome of court cases in which the Client is involved. We checked the information received from the Client on the website of the Unified State Register of Court Cases: http://reyestr.court.gov.ua/ Based on this, the risk of litigation was estimated in monetary terms.											
Conclusion:		Within audit search in open court register several lawsuits were identified.											
Table 1. Litigation from 01.01.2022 to 31.12.2022													
№	Номер справи	Номер рішення	Форма судового рішення	Найменування суду	До кого подано	Ким подано	Дата подання	Дата ухвалення рішення	Стадія процесу	На чию користь винесено	Опис вимог	Link	Коментар
1	361/3035/22	111221994	Рішення	Броварський міський районний суд Київської області	ТОВ "ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН"	ОСОБА_1	липень 2022	15 травня 2023	Завершено	ОСОБА_1 (частково)	У липні 2022 року ОСОБА_1 звернувся до суду з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН" про стягнення заробітної плати.	https://reyestr.court.gov.ua/Review/111221994	Стягнути з ТОВ "ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН" на користь ОСОБА_1 заборгованість з виплати заробітної плати у розмірі 31596 гривень 21 копійка, середній зарібок за весь час затримки розрахунку при звільненні 17 травня 2022 року по 19 липня 2022 року у розмірі 36 837 гривень 24 копійки, компенсацію втрати частини заробітної плати у зв'язку з порушенням термінів її виплати у розмірі 449 гривень 19 копійок, компенсацію за невикористану відпустку у розмірі 9 739 гривень 20 копійок, суму у розмірі 5000 гривень в рахунок відшкодування моральної шкоди.

Рисунок 3.6 – Робочий документ з огляду судових рішень ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік

За 2022 рік було знайдено одне судове рішення, що стосувалося стягнення заробітної плати. Загалом з ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» на користь позивача було стягнуто 83621,84 грн.

На рис. 3.7 і 3.8 зображені тест внутрішнього контролю з обліку власного капіталу та загальна стратегія аудиту власного капіталу, що заповнюються і обговорюються під час зустрічі з представниками компанії.

ТЕСТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ДЛЯ ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»

№	Питання	Варіанти відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	2	3	4	5	6
1.	Чи є система внутрішнього контролю на підприємстві?		X		
2.	Чи проводиться на підприємстві перевірка бухгалтерського обліку власного капіталу службами внутрішнього контролю?		X		
3.	Чи виявлені порушення або помилки за результатами перевірок аудиторськими фірмами, службою внутрішнього контролю?		X		
4.	Чи визначений перелік первинних документів з облігу власного капіталу на підприємстві?	X			
5.	Чи є графік документообігу?		X		
6.	Чи в достатньому обсязі у Наказі про облікову політику розкриті питання організації обліку власного капіталу?		X		
7.	Чи вносились зміни в установчі документи?		X		
8.	Чи змінювався розмір статутного капіталу?		X		
9.	Чи були здійснені внески засновників, учасників необоротними чи оборотними активами?	X			
10.	Чи проводиться аналіз ефективності власного капіталу?		X		
11.	Чи проводиться збільшення статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку?		X		
12.	Чи проводиться внутрішній контроль аналітичного та синтетичного обліку власного капіталу?		X		
13.	Чи використовуються додаткові субрахунки для обліку елементів власного капіталу?		X		
14.	Чи проводиться аналіз тотожності облікової інформації у фінансовій звітності і облікових регістрів?	X			
15.	Бухгалтерський облік власного капіталу ведеться автоматизовано?	X			

Рисунок 3.7 – Тест внутрішнього контролю з обліку власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»

ЗАГАЛЬНА СТРАТЕГІЯ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Компанія, що перевіряється: ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН»

Період аудиту: з 23.11.2023 по 5.12.2023

Відповідальний виконавець: Аудитор 1

Склад аудиторської групи: Аудитор 2, Аудитор 3, Аудитор 4

Запланований аудиторський ризик 3%

№	Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4	5
1.	Вивчення установчих документів.	23.11.2023-24.11.2023	Аудитор 3	
2.	Аналіз змін або тенденцій у власному капіталі та його структурі порівняно з попереднім періодом.	27.11.2023	Аудитор 4	
3.	Перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку власного капіталу.	28.11.2023-29.11.2023	Аудитор 3	
4.	Підтвердження розміру статутного капіталу.	30.11.2023	Аудитор 4	
5.	Перевірка часток учасників у статутному капіталі та їх зміни в порівнянні з попереднім періодом.	1.12.2023	Аудитор 3	
6.	Формулювання висновків за результатами аудиту.	4.12.2023-5.12.2023	Аудитор 2	

Рисунок 3.8 – Загальна стратегія аудиту власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН»

Робочі документи аудитора з розрахунку матеріальності та формування бюджету завдання наведено на рис. 3.9 і 3.10.

Project: HLB UKRAINE					
Period ended: 31.12.2022					
Subject: Materiality calculation					
	Materiality	Planing		Final	
		Revenue, kUAH	28256	Revenue, kUAH	28256
	OM	283	1%	283	1%
	PM	198	70%	198	70%
	TM	14	5%	14	5%

Рисунок 3.9 – Робочий документ аудитора з розрахунку матеріальності для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» за 2022 рік.

БЮДЖЕТ ЗАВДАННЯ

Компанія, що перевіряється: ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі УКРЕЙН»

Період аудиту: 23.11.2023-05.12.2023

Завдання: Аудит власного капіталу за 2022 рік.

Етап	Партнер із завдання		Менеджер		Аудитор		Асистент аудитора		Контроль якості		Всього	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
Прийняття клієнта	2		2								4	
Планування	1		2		2						5	
Виконання			5		10		15				30	
Рев'ю	2		2		3				2		9	
Управління проектом	2		6								8	
Відрадження											-	
Всього	7		17		15		15		2		56	

Функція	Ставка, грн/год	Рахунок для компанії, грн
Партнер	1000	7000
Менеджер	800	13600
Аудитор	600	9000
Асистент аудитора	300	4500
Контроль якості	800	800
Всього		34900

Рисунок 3.10 – Робочий документ аудитора з формування бюджету завдання з аудиту власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі УКРЕЙН»

Таким чином, на рис. 3.4-3.10 показано організацію аудиту власного капіталу на прикладі ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі УКРЕЙН», а саме етап планування аудиту. Цей етап є необхідним перед основним етапом, на якому безпосередньо здійснюються методичні процедури з аудиту власного капіталу.

3.2 Методичні процедури з аудиту власного капіталу підприємства

Методика аудиту власного капіталу залежить від мети і завдань аудиторської перевірки. Якщо власний капітал є об'єктом аудиту фінансової звітності, то аудитор використовує меншу кількість аудиторських процедур через брак часу для перевірки. Якщо власний капітал є окремим об'єктом аудиту, то аудитор має більше часу для виконання аудиторських послуг і, відповідно, отримує більше впевненості в достовірності інформації бухгалтерського обліку і фінансової звітності [71, с. 54].

Методика виконання аудиторських процедур полягає в застосуванні окремих методів і прийомів аудиту самостійно. Основні процедури аудиту показано на рис. 3.11 [73, с. 59].

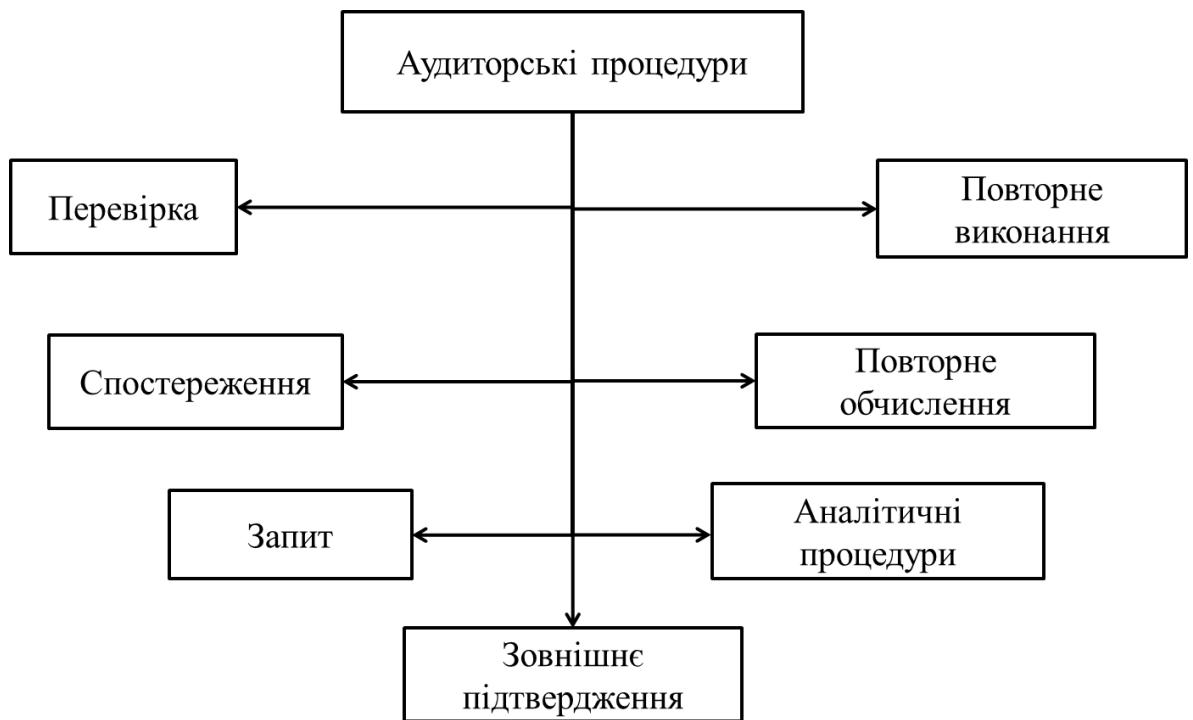

Рисунок 3.11 – Процедури аудиту

Джерело: сформовано автором на основі інформації [73, с. 59]

За допомогою аудиторської процедури перевірка (перевірка документів) аудитори вивчають установчі документи підприємства. Досліджується інформація про формування зареєстрованого капіталу, його розмір та внески засновників. Також розглядається прийнятність обраної облікової політики підприємства [73].

Поширеною аудиторською процедурою є запит. Часто аудитори роблять запити на інформацію пов'язану зі змінами та доповненнями установчих документів, а також про нарахування дивідендів учасникам. Інформація є цінною, так як відповіді надходять у письмовій формі [73, с. 59].

Процедуру зовнішнє підтвердження застосовують коли в установчих документах були зміни. Якщо було збільшення зареєстрованого капіталу і для його оцінки застосовували метод оцінки за справедливою вартістю, то аудитори запросять підтвердження у третіх осіб, щоб впевнитись в правильності проведеної оцінки [73, с. 59].

В аналітичних процедурах досліджують статті звітності щодо їх достовірності. Аудитори досліджують кожен документ і факт господарської діяльності, згруповують інформацію та здійснюють необхідні розрахунки [73].

Аудиторську процедуру повторне обчислення аудитори виконують вибірково, первинні документи та облікові регістри завжди перераховуються [73].

Якщо ведення бухгалтерського обліку автоматизовано, проводять аудиторську процедуру повторне виконання. Таким чином, аудитори переконуються, що математичні розрахунки не містять помилок [73, с. 60].

До основних складових аудиторської перевірки власного капіталу належать: аудит зареєстрованого капіталу, аудит додаткового та резервного капіталів, аудит прибутку підприємства [70, с. 4].

Процедури, які можуть застосовуватися для аудиторської перевірки складових власного капіталу наведено на рис. 3.12.

Рисунок 3.12 – Аудиторські процедури для складових власного капіталу

Джерело: сформовано автором за інформацією [69, с.8]

Найбільша увага під час аудиту власного капіталу приділяється зареєстрованому капіталу, тому що він характеризує розміри та фінансовий стан підприємства [73, с. 59].

Першочервого аудитори визначають організаційно-правову форму суб'єкта господарювання, так як від неї залежать особливості формування зареєстрованого капіталу. Досліджуючи установчі документи, аудитори перевіряють правильність формування зареєстрованого капіталу підприємства, який сформований на основі внесків власників підприємства у вигляді грошових коштів, майна, нематеріальних активів. Під час перевірки відображення в бухгалтерському обліку суми зареєстрованого капіталу аудитори співвідносять її з зареєстрованою сумою в установчих документах підприємства. Також аудитори перевіряють юридичний статус, право на здійснення зареєстрованих видів діяльності, структуру управління підприємством, склад засновників та учасників. Далі аудитори перевіряють правильність змін зареєстрованого капіталу. Величина зареєстрованого капіталу може бути збільшена чи зменшена після перереєстрації в установчих документах з внесеними до них змінами у законодавчо визначені строки [50, с. 3].

Після аудиту зареєстрованого капіталу перевіряють інший капітал, інші внески, первинні документи, регістри обліку, операції із безкоштовно отриманих необоротних активів, інші види додаткового капіталу. Також звіряють розмір резервного капіталу, який зазначений в Головній книзі, журналі 7 з відображенням у фінансових звітах підприємства [73, с. 59].

Аудитори здійснюють перевірку формування нерозподіленого прибутку. Вони перевіряють дані бухгалтерського обліку та порівнюють їх, також звіряють обороти за рахунком 79 за звітний період за видами діяльності та перевіряють правильність визначення фінансового результату. Далі аудитори перевіряють відповідно до податкового законодавства правильність визначення прибутку, а потім порядок розподілу прибутку. Під час перевірки розподілу дивідендів аудитори досліджують такі документи як протоколи, накази про нарахування та виплату дивідендів та перевіряють їх з даними бухгалтерського обліку [73, с. 59].

На завершальному етапі аудитори узагальнюють виявлені відхилення в обліку власного капіталу та надають пропозиції щодо їх усунення, які записують до звіту клієнта [70, с. 9].

Основні порушення, які можуть бути виявлені під час аудиту власного капіталу узагальнено на рис. 3.13.

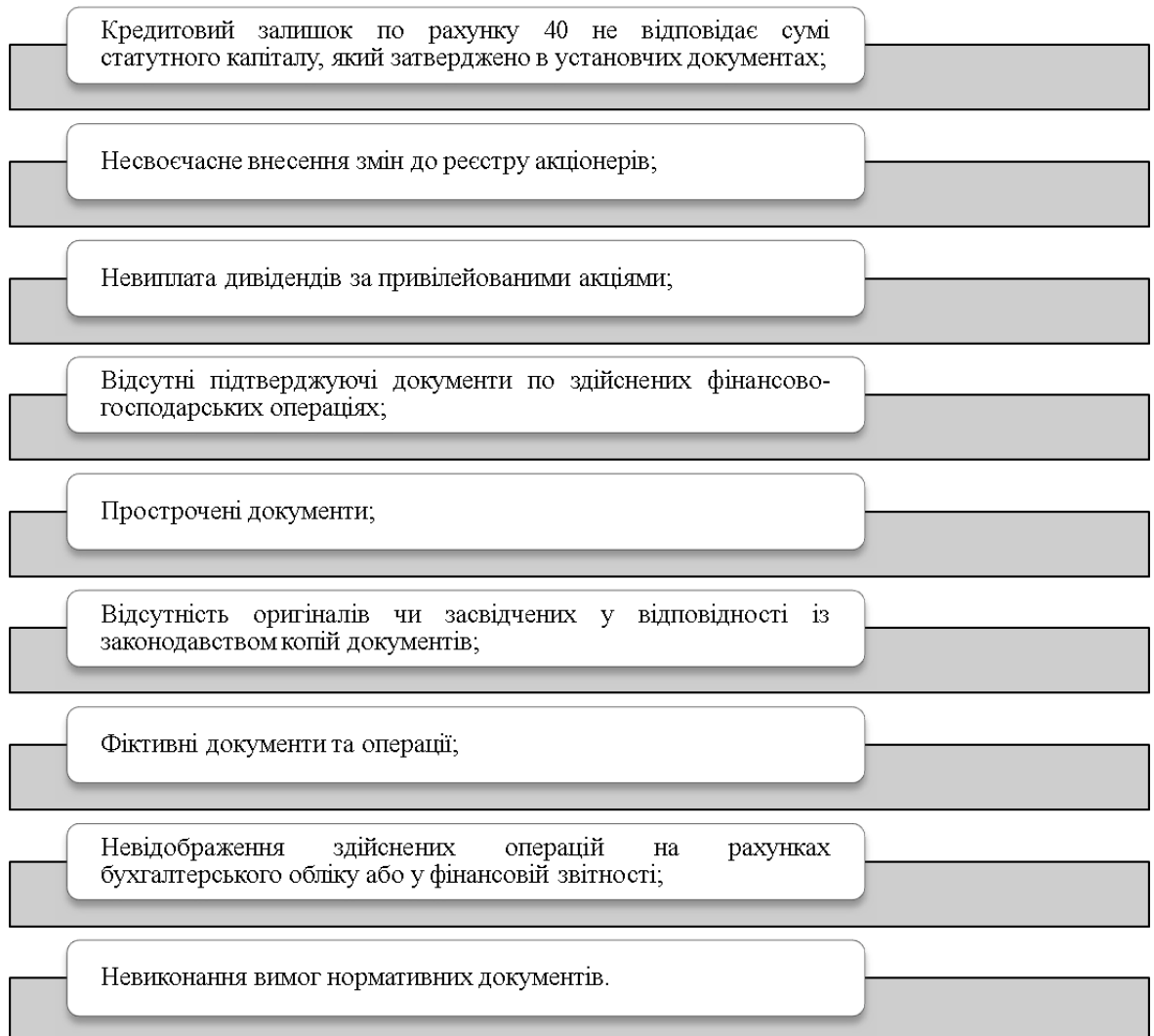

Рисунок 3.13 – Типові порушення обліку власного капіталу

Джерело: сформовано автором за інформацією [70]

Всі користувачі фінансової звітності (внутрішні та зовнішні) зацікавлені у результатах аудиту власного капіталу. Гарантією стабільної роботи підприємства, ефективності і прибутковості його діяльності є власний капітал. Саме тому аудит власного капіталу є одним з найважливіших напрямків проведення аудиту [69, с. 8].

Основний етап проведення аудиту власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік розпочинається з формування плану аудиторської перевірки, в якому зазначаються аудиторські процедури. План аудиту для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» створений за допомогою стандартної аудиторської програми і показаний на рис. 3.14.

Project: HLB UKRAINE						FS 2022	kUAH	
Period ended: 31.12.2022						M	283	
Subject: Audit Plan						PM	198	
						TM	14	
1 Risks identified*								
Risk Name		What Can Go Wrong	Significant Risk	Control Ris	Management R	Audit Resp	Ref./Link	Key audit matters
No risks were identified within the FS line.								
2 Risk response and other planned procedures								
Procedure		Assertion	Ref./Link	Status	Conclusion	Comment		
1 Analytical procedures			1.Analytics	Done	No changes in the capital were identify.			
2 Capital account transactions			2.Lead Schedule	Done	No material differences were identified.			
3 Charter			3.Charter	Done	No material differences were identified.			
4 Presentation and disclosure			4.Disclosures	Done	Equity as at 31.12.2022 is properly disclosed in FS.			
3 Identified points for Management letter								
Name		Description	Ref./Link					
No points for Management letter were identified.								
4 Summary of identified misstatements								
Description		Assets	Liabilities	Equity	Profit and Loss	Corrected?	Ref. / Link	fill yes or no
No deviations were identified.								
Total		0,00	0,00	0,00	0,00	x	x	
Total uncorrected misstatements		0,00	0,00	0,00	0,00	x	x	
Effect of uncorrected misstatements from prior period						x	x	
Uncorrected misstatements to be carried forward						x	x	
5 Identified differences in Judgments								
Description		Client approach	Audit approach	Ref./Link				
No judgment were identified.								

Рисунок 3.14 – План аудиту для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН»

В плані аудиту зазначені назви аудиторських процедур, які будуть виконувати аудитори. Для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» були обрані такі процедури:

- 1) analytical procedures – аналіз змін у власному капіталі та його структурі порівняно з попереднім періодом;
- 2) capital account transactions – перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку власного капіталу;
- 3) charter – підтвердження розміру статутного капіталу;
- 4) presentation and disclosure – перевірка часток учасників у статутному капіталі та їх зміни в порівнянні з попереднім періодом.

Робочий документ аудитора з проведення аудиторської процедури analytical procedures для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік показаний на рис. 3.15.

За результатами перевірки дані синтетичного та аналітичного обліку власного капіталу правильно відображені у фінансовій звітності підприємства. Матеріальних різниць ідентифіковано не було.

Робочий документ аудитора з проведення аудиторської процедури charter для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі УКРЕЙН» за 2022 рік продемонстровано на рис. 3.17.

Project: HLB UKRAINE						FS 2022	kUAH
Period ended: 31.12.2022						OM	283
Subject: Charter						PM	198
3. Charter						TM	14
Purpose:	To provide charters documentation for the year ended 31.12.2022.						
Procedures:	The charter do not include any information about the size of the Share Capital.						
	In order to confirm the size of the Share Capital, we made a free-cash request as at 24.11.2023.						
Conclusion:	Sufficient and appropriate information was received.						
	UAH				Information youcontrol		
Per TB C.B.	555845				555845		
Per BD C.B.	555845						
Difference	-						
Table 3.1 Charter reconciliation as at 31.12.2022							
Company's name (Ukr)	Company's name (Eng)	Short name (Skr)	Address	Code	Date of Charter registration	Reference	
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ	HLB UKRAINE	ТОВ "ЕЙЧ ЕЛ Бі	Україна, 0101	23731031	09.07.1996		
Founders	Founders' share, %	Amount, UAH	Reference				
Бондар Валерій Петрович	94,05	522756					
Бондар Юлія Валеріївна	5,95	33089					
x	100	555845	x				

Information from youcontrol	https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/23731031/	
Анкета	Актуальні дані тільки в платних тарифах	Дата оновлення 24.11.2023
Контрагент ТОВ "ЕЙЧ ЕЛ Бі УКРЕЙН" зареєстрована 09.07.1996 за юридичною адресою Україна, **1, місто Київ, ВУЛИЦЯ ГУСОВСЬКОГО, будинок **/**, офіс **. Керівником організації є БОНДАР ВАЛЕРІЙ ПЕТРОВИЧ. Розмір статутного капіталу складає 555 845,00 грн.. На момент останнього оновлення даних 24.11.2023 стан організації - Не перебуває в процесі припинення.		
Повне найменування юридичної особи (станом на 24.11.2023)	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ЕЙЧ ЕЛ Бі УКРЕЙН	
Скорочена назва	ТОВ "ЕЙЧ ЕЛ Бі УКРЕЙН"	
Статус юридичної особи (станом на 24.11.2023)	Не перебуває в процесі припинення	
Код ЄДРПОУ	23731031	
Дата реєстрації	09.07.1996 (27 років 4 місяці)	
Уповноважені особи	БОНДАР ВАЛЕРІЙ ПЕТРОВИЧ БОНДАР ВАЛЕРІЙ ПЕТРОВИЧ ВОЯТ ОЛЕКСАНДР СЕРГІЙОВИЧ	
Розмір статутного капіталу	555 845,00 грн.	

Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Види діяльності	Основний: 69.20 Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування Всього за цим КВЕД: 20 331 > Інші: 70.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування 69.10 Діяльність у сфері права
Перелік засновників юридичної особи	БОНДАР ЮЛІЯ ВАЛЕРІЙІВНА Адреса засновника: Україна, 01011, місто Київ, ВУЛИЦЯ ПАНАСА МИРНОГО, будинок [REDACTED], квартира [REDACTED] Розмір внеску до статутного фонду: 33 089,00 грн Частка (%): 5,95% БОНДАР ВАЛЕРІЙ ПЕТРОВИЧ Адреса засновника: Україна, 01133, місто Київ, б.Лесі Українки, будинок [REDACTED], квартира [REDACTED] Розмір внеску до статутного фонду: 522 756,00 грн Частка (%): 94,05%

Рисунок 3.17 – Робочий документ аудитора з проведення процедури charter для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік.

В цій процедурі для підтвердження розміру статутного капіталу було зроблено запит, за яким отримано достатню та відповідну інформацію. Матеріальних різниць знайдено не було.

На рис. 3.18 показаний робочий документ аудитора з проведення аудиторської процедури presentation and disclosure для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік.

Project: HLB UKRAINE					FS 2022	kUAH							
Period ended: 31.12.2022					OM	283							
Subject: Presentation and disclosure					PM	198							
4 Disclosures					TM	14							
Purpose:					To ensure that Equity as at 31.12.2022 is properly disclosed in FS.								
Procedures:					We obtained disclosure from the client and reconciled it to our working files.								
Conclusion:					Equity as at 31.12.2022 is properly disclosed in FS.								
Table 4.1 Share capital													
					*Per Audit								
Participants	31.12.2022	Participants' share, %	31.12.2021	Participants' share, %	31.12.2022	Participants' share, %	31.12.2021	Participants' share, %	Diff abs	Diff %	Diff abs	Diff %	
Бондар Валерій Петрович	439379,25	79,05	422720,12	76,05	439395,47	79,05	422720,12	76,05	-16,22	0,00	0,00	0,00	0,00
Бондар Юлія Валеріївна	33089,00	5,95	33072,78	5,95	33072,78	5,95	33072,78	5,95	16,22	0,00	0,00	0,00	0,00
Воят Олександр Сергійович	27792,25	5,00	27792,25	5,00	27792,25	5,00	27792,25	5,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Золіна Катерина Васиївна	55584,50	10,00	55584,50	10,00	55584,50	10,00	55584,50	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Трюханов Іван Олегович	0,00	0,00	16675,35	3,00	0,00	0,00	16675,35	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total	555845,00	100,00	555845,00	100,00	555845,00	100,00	555845,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Рисунок 3.18 - Робочий документ аудитора з проведення процедури presentation and disclosure для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік.

За допомогою цієї процедури аудитори перевірили частки учасників у статутному капіталі та їх зміни за 2022 рік і порівняли з 2021 роком. Сума

статутного капіталу у фінансовій звітності показана правильна. Суттєвих порушень виявлено не було.

Відмітка про виконання кожної аудиторської процедури, а також короткий висновок зазначаються в плані аудиту. Якщо були виявлені порушення, вони також фіксуються в плані аудиту.

Завершальним етапом проведення аудиту є складання звіту для клієнта. Аудитор формує звіт, потім його перевіряють на якість і він підписується партнером із завдання. Аудиторський звіт може бути складено в паперовій та електронній формі. Звіт має містити такі частини: назву, адресата, думку аудитора, основу для думки, безперервність діяльності, пояснювальний параграф, інші питання, ключові питання аудиту, іншу інформація, відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за фінансову звітність, відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності, звіт щодо вимог інших законодавчих та нормативних актів, повне ім'я партнера із завдання, підпис аудитора, адресу аудитора, дату підписання. За результатами аудиту власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» за 2022 рік буде сформовано позитивний звіт, в якому буде зазначено, що у фінансовій звітності аудитори не виявили суттєвих викривлень та невідповідностей стандартам звітування.

3.3 Шляхи удосконалення проведення аудиту власного капіталу

Найчастіше власний капітал є об'єктом аудиту фінансової звітності, а не окремим об'єктом аудиту, саме тому пропонується удосконалення всього процесу аудиту. Перспективним напрямом розвитку аудиту на сьогодні є автоматизація. Тому шляхом удосконалення проведення аудиту пропонується використання автоматизованих інформаційних технологій, а саме програмного продукту Axioma-Audit.

Axioma-Audit – програма для управління процесом аудиту в Україні згідно міжнародних стандартів аудиту. Вона створена на платформі BAF, використовуючи бібліотеку стандартних підсистем. В програмі один проект дорівнює одному клієнту. На кожного клієнта відкривається одна програма. Один проект – це відповідно одна файлова база даних. Перший каталог – це інструкції, другий – шаблони, третій – робочі документи. Доступ до програми отримують тільки члени команди із завдання і кожен має свій пароль [75].

На рис. 3.19 показана початкова сторінка програми Axioma-Audit.

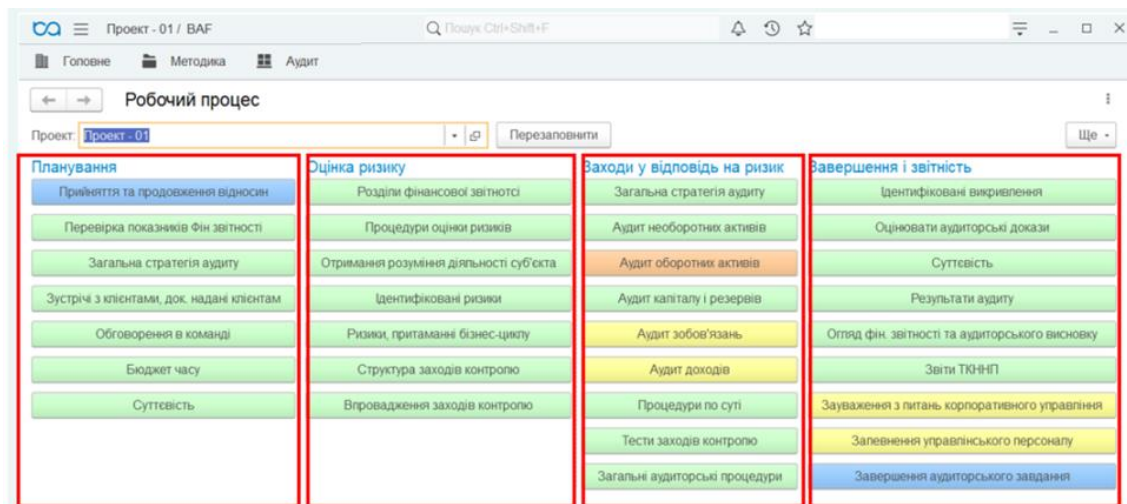

Рисунок 3.19 – Початкова сторінка програми Axioma-Audit [74, с.17]

В залежності від стадії робочого процесу кнопки на початковій сторінці мають різний колір. Коли це стадія планування нових процедур, то кнопка буде синього кольору. Якщо процедури всі прийняті в роботу або по ним вже працюють, то жовта. Коли процедури всі зроблені, то кнопка буде зеленою. Якщо процедура проблемна і на неї необхідно звернути увагу, то кнопка буде оранжевого кольору. Коли аудиторські процедури ще не заплановані, то кнопки сірого кольору [75].

Програма автоматично встановлює хто взяв в роботу процедуру та коли він її робив. В програмі передбачені фіксація робочого часу та процент виконання завдання [75].

На рис. 3.20 показана запропонована розробниками програми нумерація для кожної процедури аудиту.

123

1

01 Постійний файл

011 Статутні та організаційні документи

012 Загальна інформація про підприємство

013 Аудиторська інформація

014 Юридичні договори та документи

015 Інформація щодо групи

016 Положення про формування аудиторської групи

10 Планування

101 Прийняття (продовження відносин)

101_01 Анкета про прийняття Клієнта

101_02 Ідентифікація Клієнта по категоріям (малий/середній/великий)

101_03 Оцінка незалежності Компанії

101_04 Попередні аудитори

101_05 Незалежність аудиторської групи

101_07 Наказ про призначення особи за приймання

101_08 Оцінка чесності Клієнта

101_09 Рішення про приймання Клієнта

101_10 Результати роботи, надані клієнту та інформація про клієнта

102 Бюджет часу

103 Укладання договору

104 Запитування про відповідальність Клієнта за фін звітність

105 Шаблон запиту (листа) до Клієнта про надання інформації та/або документів

106 Графік обміну інформацією з Клієнтом

107 Запити та протоколи зустрічей (стандартні)

108 Запити інші

109 Суттєвість

20 Виявлення та оцінка ризиків

203 Перевірка показників Фін звітності

205 Аналітичні процедури / планування

206 Виявлення ризиків шахрайства

207 Виявлення бізнес-ризиків

208 Виявлення ризиків облікових оцінок

209 Оцінка системи внутрішнього контролю

210 Обговорення із групою завдання

220 Ідентифіковані ризики

123

1

40 Спеціальні процедури

50 АКТИВИ

501 Нематеріальні активи

502 Основні засоби

503 Біологічні активи

504 Фін інвестиції

505 Дебітори

506 Запаси

507 Грошові кошти

508 Оренда

60 КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

70 ДОХОДИ ТА ВИТРАТИ

80 ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА

90 Завершення аудиту

901 Процедури завершення

902 Контрольний перелік питань - Завершення процедур

903 Ключові питання аудиту - підсумки/висновки

904 Системний виклад виявлених порушень

905 Обов'язкові листи до Клієнта

906 Контрольний перелік

907 Звіт аудитора - шаблони

907_01 Звіт - Обов'язковий аудит

907_02 Звіт - Обов'язковий аудит ПСБО 25

907_03 Звіт - Обов'язковий аудит ПСІ

907_04 Анкета про завершення аудиторської перевірки (учасник групи)

907_05 Анкета по результатам завершення завдання (керівник завдання)

907_06 Звіт за результатами виконаних узгоджених процедур

907_07 Підготовка аудиторського висновку. Немодифіковані (МСА) 4/2019

907_08 Підготовка висновку щодо оглядової перевірки (проміжна звітність)

907_09 Підготовка висновку щодо оглядової перевірки (проміжна звітність)

9 Шаф

66 Полиць

290 Папок-Процедур

9 Шаф

66 Полиць

290 Папок-Процедур

Рисунок 3.20 – Нумерація для аудиторських процедур [76]

Наприклад, 101_01 – це Анкета про прийняття клієнта, 907_06 – Звіт за результатами виконаних узгоджених процедур.

Постійний файл, в якому міститься інформація про підприємство та чотири етапи процесу аудиту зображено на рис. 3.21.

Рисунок 3.21 – Чотири етапи процесу аудиту [76]

Є чотири етапи: планування містить 40 процедур; оцінка ризику також 40 процедур; заходи у відповідь на ризик – загальна стратегія і спеціальні процедури містять 40 процедур і процедури по суті: активи, капітал та зобов'язання, доходи та витрати, дотримання вимог законодавства – 110 процедур; завершення і

звітність – 20 процедур. Постійний файл з інформацією про підприємство має 40 процедур [76].

Аудит складається не тільки з процедур, а також з інших документів, даних, які завантажуються з бухгалтерського обліку, даних, які завантажуються з фінансової звітності. На рис. 3.22 зображено як це виглядає в програмі Ахіота-Audit.

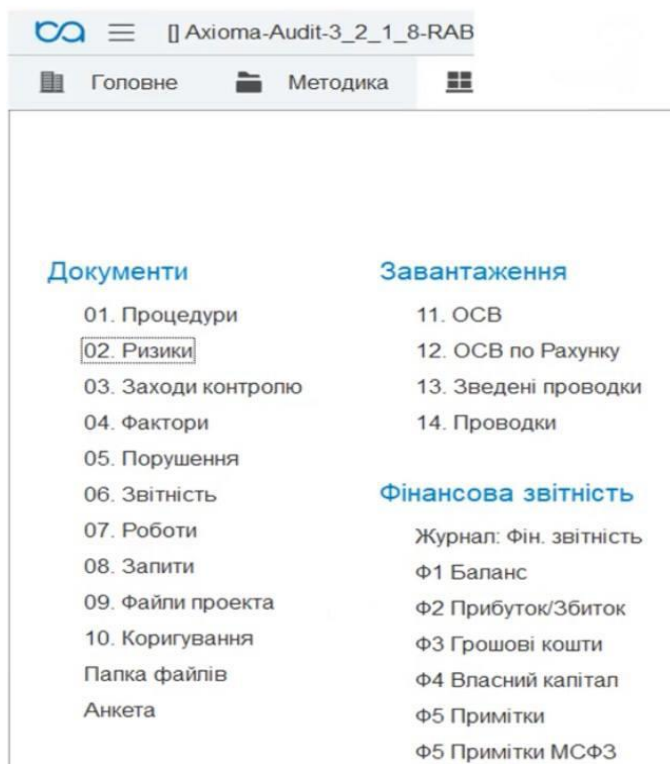

Рисунок 3.22 – Документи, завантаження та фінансова звітність в програмі Ахіота-Audit [76].

На рис. 3.23 показано формування Постійного файлу програми та які процедури для цього застосовуються.

Роботи	Постійний файл	1	01 Постійний файл	28	013 Аудиторська інформація
		2	011 Статутні та організаційні документи	29	013_01 Договір на проведення аудиту
Запити	Роботи	3	011_01 Статут	30	013_02 Звіт аудитора
		4	011_02 Виписка від державного реєстратора	31	013_03 Лист угода
Реєстри (ВКурсі)	Постійний файл	5	011_03 Витяг з ЄДРПОУ	32	013_04 Призначення аудитора
		6	011_04 Реєстрація платником ПДВ	33	014 Юридичні договори та документи
40 Процедур	Постійний файл	7	012 Загальна інформація про підприємство	34	014_01 Договори кредитів
		8	012_01 Організаційна структура Підприємства	35	014_02 Документи про застосування РРО
		9	012_02 Інформація про провідні посадові особи	36	014_03 Виписки
		10	012_03 Ліцензії та дозволи, скани	37	014_04 Договори непогашених позик
		11	012_04 Облікова політика Підприємства	38	014_05 Зовнішні підтвердження - Банк
		12	012_05 Фінансова звітність підприємства	39	014_06 Зовнішні підтвердження - Дт_Кт
		13	012_06 Посадові інструкції працівників бухгалтерії	40	014_07 Судові реєстри
		14	012_07 Зарплата	41	015 Інформація щодо групи
		15	012_08 Земля/нерухомість	42	015_01 Інформація про дочірні та асоційовані г
		16	012_09 ПДВ	43	016 Положення про формування аудиторської груп
		17	012_10 Прибуток	44	016_01 Положення про формування аудиторсь
		18	012_11 Схема виробництва		
		19	012_12 Звіт емітента		
		20	012_13 Акціонерних зборів		
		21	012_14 Засідання нагляду ради		
		22	012_15 Затвердження фін звітності		
		23	012_16 Структура власності		
		24	012_17 Уповноважені особи - Накази(бухг і дир)		
		25	012_18 Уповноважені особи - Підписи		
		26	012_19 Аналіз галузі		
		27	012_20 Бізнес-план		

Рисунок 3.23 – Перелік процедур для формування Постійного файлу [76]

На початку робочого процесу аудитори формують запит на заповнення Постійного файлу, тобто він містить інформацію яку надає клієнт. Постійний файл складається зі статутних та організаційних документів, загальної інформації про підприємство, аудиторської інформації, юридичних договорів та документів, інформації щодо групи, положення про формування аудиторської групи [76].

Етап планування та необхідні для цього процедури показано рис. 3.24.

Постійний файл	Планування	Планування	40 Процедур
		Привітання / Продовження відносин	
		Бюджет часу	
		Договір на аудит	
		Запити та протоколи зустрічей - основні	
Планування	Запити на		
	Суттєвість		
	45 10 Планування	68 107 Запити та протоколи зустрічей (стандарти)	
	46 101 Прийняття (продовження відносин)	69 107_01 Внутрішній контроль МСФЗ	
	47 101_01 Анкета про прийняття Клієнта	70 107_02 Внутрішній контроль ПСБО	
	48 101_02 Ідентифікація Клієнта по категоріям (малий/середній/великий)	71 107_03 Внутрішній контроль в білінгов системі	
	49 101_03 Оцінка незалежності Компанії	72 107_04 Запити на документи та дані обліку	
	50 101_04 Попередні аудитори	73 107_05 Розуміння діяльності Клієнта	
	51 101_05 Незалежність аудиторської групи	74 107_06 Пов'язані сторони/письмова форма	
	52 101_07 Наказ про призначення особи за приймання	75 107_07 Судження про концепцію безперервності /письмова форма	
	53 101_08 Оцінка чесності Клієнта	76 107_08 Судження про наслідки військових агресії з боку РФ/письмова форма	
	54 101_09 Рішення про приймання Клієнта	77 107_09 Судові справи/письмова форма	
	55 101_10 Результати роботи, надані клієнту та інформація про клієнта	78 107_10 Випадки шахрайства/письмова форма	
	56 102 Бюджет часу	79 107_11 Запит про дотримання вимог законодавства/ Письмова форма	
	57 102_01 Розрахунок планового часу та вартості аудиту	80 107_12 Запит в Банк - Рахунки та Кредити	
	58 103 Укладання договору	81 107_13 Звірка Дебітори та Кредитори. Вибірка для Звірки Дт/Кт	
	59 102_01 Договір ОБОВ	82 107_14 Запит клієнту про обслуговуючу організацію, що складала звітність	
	60 102_02 Договір Корп Управл	83 107_15 Запит клієнта на дозвіл надання інформації новому аудитору	
	61 102_03 Лист-угода	84 107_16 Запит про надання інформації про планування річної інвентаризації майна	
	62 104 Запевнення про відповідальність Клієнта за фін звітність	85 107_18 Запит щодо подій після звітної дати	
	63 103_01 Запевнення про відповідальність Клієнта за фін звітність	86 107_19 Запит по недобросовісним діям керівництва	
	64 105 Шаблон запити (листа) до Клієнта про надання інформації та/або документів	87 107_20 Запит по недобросовісним діям іншим особам всередині організації	
	65 104_01 Шаблон запити (листа) до Клієнта про надання інформації та/або док	88 107_21 Запит про схвалення угод	
	66 106 Графік обміну інформацією з Клієнтом	89 107_22 "Лист-подання	
	67 105_01 Графік обміну інформацією з Клієнтом	90 108 Запити інші	
	100 109 Суттєвість	91 108_01 Про організацію корпоративного управління	
	101 204_01 Обґрунтування аудиторського підходу застосованого для визначення суттєво	92 108_02 Подальші події	
	102 204_02 Розрахунок рівня суттєвості	93 108_03 Питання для фінансового моніторингу	
		94 108_04 Про виявленні загрози безперервності (P625)	
	95 108_05 Наслідки Covid		
	96 108_06 Інформація про об'єкти, щодо яких можуть бути отримані зовнішні підтверд		
	97 108_07 Запит про підтвердж. наявності А. на зберігання у третіх осіб		
	98 108_08 "Акт звірки-запит		
	99 108_17 Запит щодо оціночних зобов'язань,		

Рисунок 3.24 – Перелік процедур для етапу планування [76]

Етап планування складається з прийняття (продовження відносин), бюджету часу, укладання договору, запевнення про відповідальність клієнта за фінансову звітність, шаблону запиту (листа) до клієнта про надання інформації або документа, графіка обміну інформацією з клієнтом, суттєвості, запитів та протоколів зустрічей, інших запитів.

Запити в плануванні - це коли аудитори надають заповнені форми, щоб отримати розуміння з того чи іншого питання, і клієнту тільки потрібно поставити хрестики в цій формі. В програмі Ахіота-Audit система запитів реалізована, що дозволяє активно спілкуватися з клієнтами та з'ясовувати нагальні питання [76].

Етап оцінки ризику та його процедури зображено на рис. 3.25.

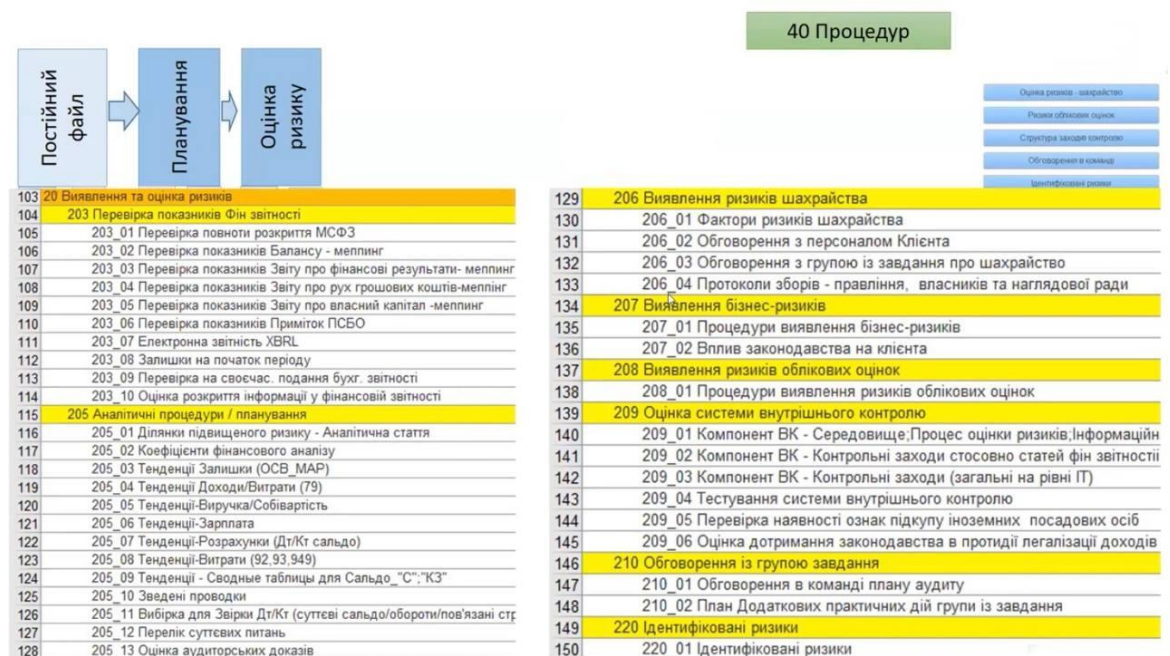

Рисунок 3.25 – Перелік процедур для етапу оцінка ризику [76]

Етап оцінки ризику складається з таких розділів: перевірка показників фінансової звітності, аналітичні процедури, виявлення ризиків шахрайства, виявлення бізнес-ризиків, виявлення ризиків облікових оцінок, оцінка системи внутрішнього контролю, обговорення із групою завдання, ідентифіковані ризики.

Для того, щоб визначити ризики, здійснюють експрес-оцінку. За допомогою програми Ахіота-Audit цю роботу можна автоматизувати. В програмі автоматизовано пробний баланс, суттєвість, коефіцієнти фінансового аналізу,

співставлення показників фінансової звітності та інші. Все робиться автоматично і таким чином підготовлюються дані для подальшої роботи аудитора [76].

Узагальнену схему процесу оцінки ризиків, яку можна повністю автоматизувати за допомогою програми Ахіота-Audit наведено рис. 3.26.

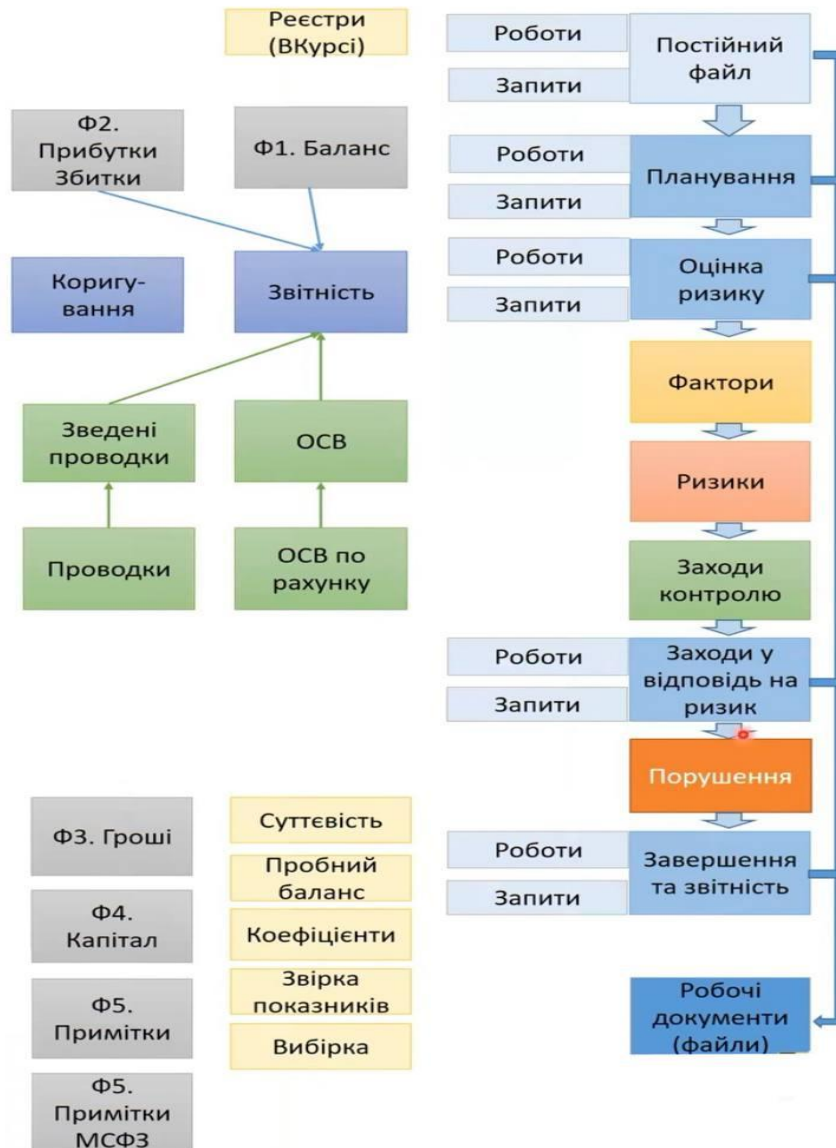

Рисунок 3.36 – Схема процесу оцінки ризику [76]

Процес оцінки ризиків проходить наступним чином: 1) завантажується баланс; 2) з документу балансу робиться звітність на кожен рядок балансу звітності; 3) завантажується звіт про прибутки та збитки і також формується з нього звітність; 4) завантажуються зведені проводки, аналіз 79 рахунку; 5) завантажується оборотно-сальдова відомість, робиться мепінг, щоб отримати пробний баланс; 6) завантажується оборотно-сальдова відомість по рахунку; 7)

завантажуються проводки; 8) будується перевірка чи аналітичні дані оборотно-сальдової відомості по рахунку і проводки співпадають зі зведеними проводками і відповідно зі звітністю; 9) додатково завантажується форма 3,4,5; 10) розраховується суттєвість; 11) створюється пробний баланс, який дозволяє визначити наскільки дані звітності співпадають з даними обліку; 12) розраховуються коефіцієнти фінансового аналізу, які показують тенденції; 13) звіряються показники фінансової звітності по формі 1,2,3,4,5 і, якщо є розходження, фіксується як фактор ризику; 14) звіряються залишки на початок з залишками на кінець попередньої звітності. Після цього вже йдуть процедури виявлення та оцінка ризиків [76].

Наступний етап – це заходи у відповідь на ризик, які складаються із загальної стратегії, спеціальних процедур та процедур по суті. Процедури для здійснення заходів у відповідь на ризик показано на рис. 3.27 і 3.28.

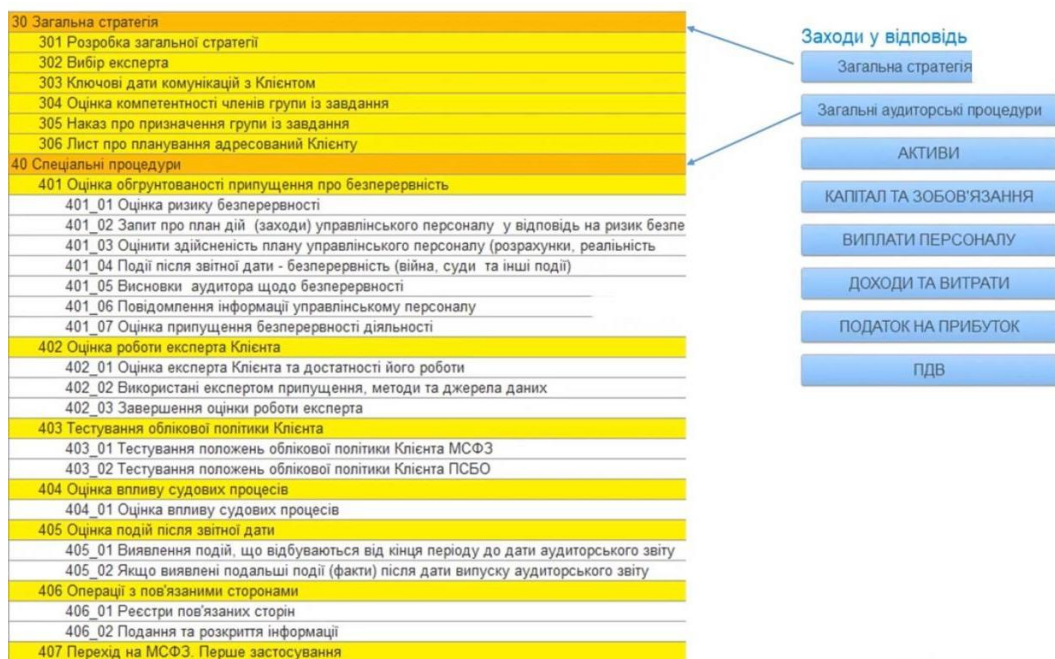

Рисунок 3.27 – Процедури загальної стратегії та спеціальні процедури [76]

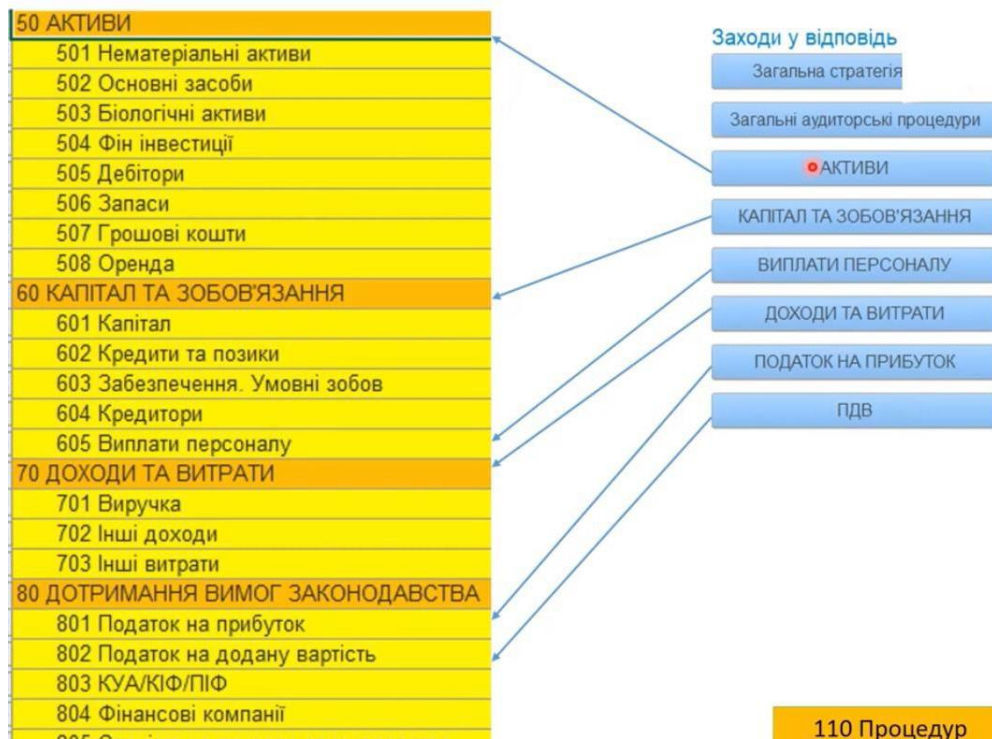

Рисунок 3.28 – Складові, за якими здійснюються процедури по суті [76]

Використовуються не всі 110 процедур, а плануються тільки ті процедури, які є відповіддю на ризик. І тільки ці вибрані процедури досліджуються. На рис. 3.29 зображено процедури по суті саме для капіталу підприємства.

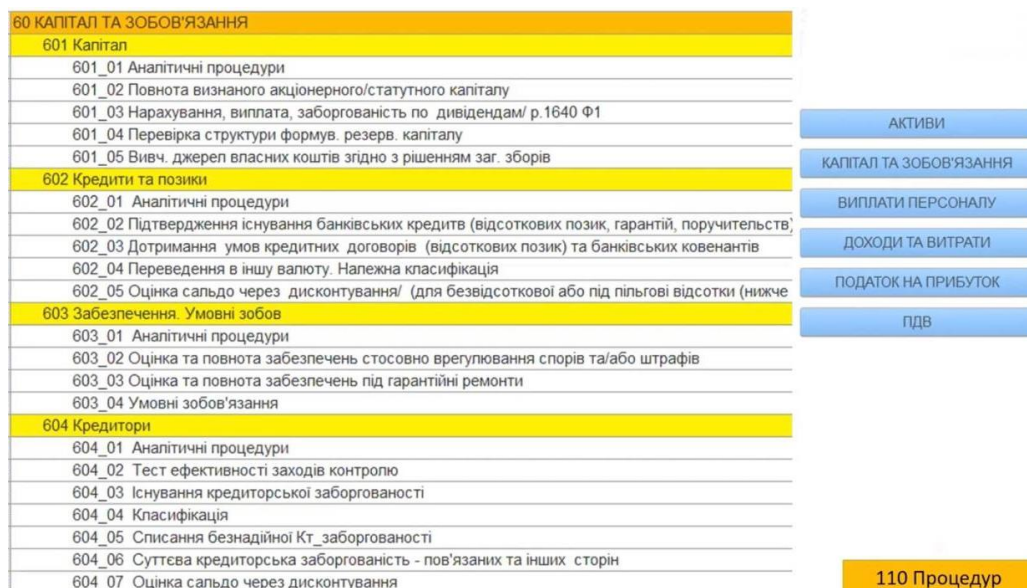

Рисунок 3.29 – Процедури по суті для капіталу

Процедури у відповідь на ризик здійснюють щоб закрити ризики до прийнятно низького рівня. Спочатку плануються процедури, робиться вибірка та запити, збирається інформація і знаходяться порушення. Потім здійснюється коригування звітності або просто фіксуються самі порушення [76].

Зафіксувавши всі порушення переходять до етапу завершення та звітності. Процедури завершення аудиту зображені на рис. 3.30.

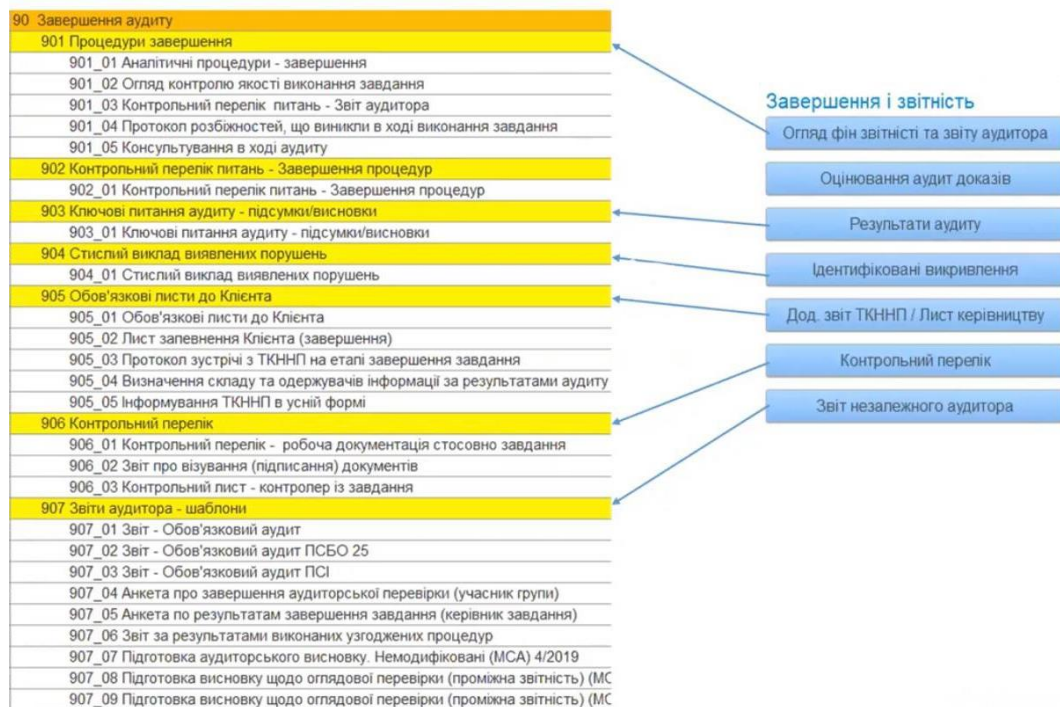

Рисунок 3.30 – Процедури завершення аудиту [76]

Етап завершення аудиту містить: процедури завершення, контрольний перелік питань, ключові питання аудиту, стислий виклад виявлених порушень, обов'язкові листи до клієнта, контрольний перелік, звіти аудитора-шаблони.

При проведенні аудиту проводиться документування. Формуються файли на кожному етапі і складаються в робочі документи (файли аудитора) для того, щоб задокументувати і зробити папку по аудиту.

Основна ідея засновників програми Axioma-Audit - створити перелік процедур (290 процедур) і затвердити план рахунків–номера папок як стандарт для українського аудиту. Наприклад, папка 101_01 – Анкета про прийняття клієнта і там мають бути всі документи по прийняттю клієнта. Перевіряючий, який відкриває систему аудиту, розуміє, що в папці 101_01 має бути інформація про клієнта, а в 101_09 оцінка чесності клієнта. І таким чином, все перевіряється і з'ясовується наскільки якісно зроблено аудит. Коли вся інформація по папкам, менше ризику щось пропустити чи зробити неправильно і, відповідно, коли є єдиний стандарт легше роботи контроль якості і моніторинг [76].

Застосування автоматизованих інформаційних систем та технологій під час проведення як аудиту всієї фінансової звітності, так і безпосередньо власного капіталу, спростило б виконання аудиторських процедур на всіх етапах роботи аудитора. Таким чином, автоматизація аудиту підвищує ефективність і якість цього процесу.

ВИСНОВКИ

Власний капітал є однією з найважливіших категорій в економіці. Сутність власного капіталу є предметом дискусій, в результаті яких створено багато теорій. Існує п'ять розвинутих теорій власного капіталу: теорія власності, теорія господарської одиниці, теорія остаточного/залишкового капіталу, теорія підприємства і теорія фонду.

Економічний зміст поняття власного капіталу має велику кількість трактувань. Сформовано два концептуальні підходи до трактування: бухгалтерський та економічний. Бухгалтерський підхід ґрунтується на нормативно-правовому забезпеченні. Економічний підхід ґрунтується на трактуванні вченими поняття власного капіталу і поділяється на чотири напрями: вартісний, ресурсний, фінансовий, речовий. Ці підходи до трактування економічного змісту поняття власного капіталу характеризують його з різних сторін. Підсумовуючи, власний капітал – сума власних коштів підприємства, отримана від власників в грошовій або матеріальній формі та реінвестованого чистого прибутку.

Класифікація власного капіталу сприяє розкриттю сутності та економічного змісту його поняття. Найрозповсюдженими є три класифікаційні ознаки: за джерелами утворення, за формою, за рівнем відповідальності. За джерелами утворення власний капітал поділяють на вкладений капітал та набутий капітал. За формою власний капітал поділяється на інвестований капітал та нерозподілений прибуток. За рівнем відповідальності власний капітал поділяється на статутний капітал і додатковий капітал. За допомогою класифікації можна краще зрозуміти джерела формування капіталу.

Джерела формування власного капіталу є основою для майбутнього підприємства і можуть бути внутрішніми та зовнішніми. Внутрішні джерела – коли підприємство отримує кошти від своєї діяльності. Зовнішні джерела – кошти, що безпосередньо не пов'язані з діяльністю підприємства. Формування

власного капіталу залежить від організаційно-правової форми підприємства. Сутність власного капіталу також розкривається через його функції. Існує основних чотирнадцять функцій і всі вони є важливими для ефективного функціонування підприємства.

Порядок формування, облік та аудит власного капіталу залежить від організаційно-правової форми підприємства. На рівні держави сформовано широкий спектр нормативно-правового регулювання обліку та аудиту власного капіталу: кодекси, закони, НПСБО. На рівні підприємства це статут або засновницький договір та наказ про облікову політику.

Організація обліку власного капіталу – процес цілеспрямованого вибору і застосування найбільш раціональних прийомів збору та обробки облікової інформації, складання звітності про формування, наявність та використання складових власного капіталу. При організації обліку власного капіталу підприємства враховують такі чинники: форму власності, організаційно-правову форму господарювання, кількість засновників, інформацію про власний капітал, що міститься в наказі про облікову політику.

Облік статутного капіталу є важливим об'єктом організації обліку. Розпочинається організація бухгалтерського обліку статутного капіталу з реєстрації підприємства в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України. Для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН», код ЄДРПОУ 23731031, статутний капітал складає 555845 грн. Засновниками є Бондар Валерій Петрович (94,05% - 522756 грн) та Бондар Юлія Валеріївна (5,95% - 33089 грн). При створенні підприємства було затверджено Статут. За 2017 - 2023 рр. в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» змінювались керівники, засновники, бенефіціарні власники, частка в уставному капіталі засновника, адреса реєстрації бенефіціарного власника.

Після організації обліку статутного капіталу, здійснюється організація обліку формування і використання інших видів власного капіталу та фінансового результату. В ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» додатковий капітал сформовано за рахунок внесення засновниками додаткових внесків на добровільних засадах. За

час існування ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» сума додаткового капіталу незмінна і становить 1600 грн. В ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» резервний капітал не створений. Резервний капітал є небов'язковою вимогою статуту товариства з обмеженою відповідальністю. ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» від своєї діяльності отримує прибуток. ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» спрямовує частину чистого прибутку на виплату дивідендів учасникам, інша частина залишається на рахунках. Проте з 2022 року виплати не здійснюються. Обґрунтуванням невиконання є військовий стан в Україні. В ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» відсутні вилучений капітал і неоплачений капітал.

Одним з етапів організації обліку на будь-якій ділянці є формування відповідних записів у наказі про облікову політику. В Наказі про облікову політику ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» відсутні складові щодо власного капіталу. Тому цей етап організації обліку власного капіталу потребує удосконалення.

Методичні прийоми бухгалтерського обліку власного капіталу взаємопов'язані, доповнюють один одного і разом становлять єдине ціле – метод бухгалтерського обліку. Відповідно до Інструкції № 291 для узагальнення інформації про стан і рух коштів різновидностей власного капіталу, а також нерозподілених прибутків (непокритих збитків) використовуються рахунки Класу 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань.

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» застосовує План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» застосовує журнально-ордерну систему обліку з використанням автоматизованої програми «BAS Бухгалтерія». Господарські операції з обліку власного капіталу в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» здійснюються нечасто. В основному господарські операції власного капіталу пов'язані з обліком статутного капіталу через зміну кількості учасників та їх часток в статутному капіталі. Також рідко здійснюються господарські операції з обліку нерозподіленого прибутку. Частину чистого прибутку в ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» раніше виплачували учасникам підприємства у вигляді дивідендів. В цілому автоматизована програма «BAS Бухгалтерія» забезпечує вирішення всіх

завдань, що стоять перед фінансовим департаментом ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН».

Інформація щодо власного капіталу розкривається в таких формах фінансової звітності як: Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма №1), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма №2), Звіт про власний капітал (форма №4), Примітки до фінансової звітності (форма №5).

ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» є суб'єктом малого підприємництва і відповідно до НПСБО 25 формує тільки Баланс (форма №1-м) і Звіт про фінансові результати (форма №2-м). Інформація щодо власного капіталу, що відображається у фінансовій звітності дає можливість з'ясувати стан та зміни складових власного капіталу, оцінити динаміку та структуру власного капіталу. На основі інформації про власний капітал, що наведена у фінансовій звітності можна проводити аналіз фінансової стійкості підприємства та оцінювати стійкість економічного зростання бізнесу компанії.

Для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» запропоновано створити резервний капітал за рахунок щорічних відрахувань у сумі 5% чистого прибутку за рік. Відповідно до Закону №1576 рекомендується створити у товаристві резервний фонд не менше 25% статутного капіталу.

В Положенні про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН» не розкрита інформація щодо власного капіталу. Тому було сформовано елементи облікової політики щодо складових власного капіталу. Ефективна облікова політика забезпечить повне відображення в бухгалтерському обліку усіх подій, пов'язаних з власним капіталом, ідентичність синтетичного, аналітичного обліку та фінансової звітності, а також раціональне ведення бухгалтерського обліку відповідно до особливостей діяльності ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ БІ ЮКРЕЙН».

Сутність аудиту власного капіталу – отримання достатньо аудиторських доказів про достовірність та законність відображення операцій, які пов'язані з формуванням та використанням власного капіталу у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Планування аудиту є важливим етапом, що надає змогу

раціонально виконати аудит. Планування аудиту власного капіталу передбачає розробку та документальне оформлення тесту оцінки внутрішнього контролю власного капіталу, загальної стратегії та плану аудиту.

Організація проведення аудиту власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» розпочинається з укладання договору з аудиторською компанією. Далі аудиторська компанія формує Наказ про прийняття завдання, здійснює огляд новин та судових рішень ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік. Після цього проводиться онлайн чи офлайн зустріч представників аудиторської компанії з керівником і головним бухгалтером ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН». На зустрічі узгоджуються всі необхідні питання, а саме тестування внутрішнього контролю з обліку власного капіталу, обговорення загальної стратегії і процедур. Потім аудиторська компанія формує бюджет завдання та розраховує матеріальність. Всі ці дії підтверджуються створенням аудиторами робочих документів.

Методика аудиту власного капіталу залежить від мети і завдань аудиторської перевірки. В плані аудиту зазначаються назви аудиторських процедур, які будуть виконувати аудитори. Для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» були обрані такі процедури: 1) analytical procedures – аналіз змін у власному капіталу та його структурі порівняно з попереднім періодом; 2) capital account transactions – перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку власного капіталу; 3) charter – підтвердження розміру статутного капіталу; 4) presentation and disclosure – перевірка часток учасників у статутному капіталу та їх зміни в порівнянні з попереднім періодом.

Завершальним етапом проведення аудиту є складання звіту для клієнта. За результатами аудиту власного капіталу для ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік буде сформовано позитивний звіт, в якому буде зазначено, що у фінансовій звітності аудитори не виявили суттєвих викривлень та невідповідностей стандартам звітування.

Найчастіше власний капітал є об'єктом аудиту фінансової звітності, а не окремим об'єктом аудиту, саме тому запропоновано удосконалення всього процесу аудиту. Перспективним напрямом розвитку аудиту на сьогодні є

автоматизація. Тому шляхом удосконалення проведення аудиту запропоновано використання автоматизованих інформаційних технологій, а саме програмного продукту Axioma-Audit.

Axioma-Audit – програма для управління процесом аудиту в Україні згідно міжнародних стандартів аудиту. Основна ідея засновників програми Axioma-Audit - створити перелік процедур (290 процедур) і затвердити план рахунків–номера папок як стандарт для українського аудиту.

Застосування автоматизованих інформаційних систем та технологій під час проведення як аудиту всієї фінансової звітності, так і безпосередньо власного капіталу, спростило б виконання аудиторських процедур на всіх етапах роботи аудитора. Таким чином, автоматизація аудиту підвищує ефективність і якість цього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кладієв В.М. Власний капітал: сутність категорії та методичні засади обліку. *Electronic archive Kirovograd National Technical University*. 2005. С. 338-344.
2. Даньків Й.Я. Інвестиційні властивості капіталу в теорії бухгалтерського обліку. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2015. №11. С. 56-72.
3. Рудик В.І., Сукрушева Г.О., Гонтар Т.Ю. Теоретична сутність категорії «власний капітал підприємства». *Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2017. Вип. 17. С. 436-439.
4. Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 950-954.
5. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік: підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит». Одеса: ОНЕУ, 2012. 670 с.
6. Семенов А.Г., Юсипчук Л.А. Особливості формування капіталу підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2014. №1. С. 110-114.
7. Сопко В.В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності, пасивів): навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
8. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 424 с.
9. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2003. 544 с.
10. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. 8 –ме вид., доп. І перероб. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.

11. Іщенко Я.П., Галайда Л.В. Теоретичні основи формування власного капіталу підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. Вип. 15 (1). С. 146-148.
12. Фінансовий менеджмент: підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
13. Дорош Н.І., Сніжко В.В. Облік власного капіталу в контексті національних та міжнародних стандартів. *Молодий вчений*. 2019. Вип. 2 (66). С. 606-610.
14. Вівчар О.Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства. *Наук. Вісн. НЛТУ України*. 2009. Вип. 19 (5). С. 146-150.
15. Гайдаржийська О.М., Костюнік О.В., Кашук О.П. Сутність власного капіталу та особливості його обліку на підприємстві. *Інфраструктура ринку*. 2017. Вип. 7. С. 360-365.
16. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2 –ге вид., переробл. і допов. Київ: МАУП, 2004. 328 с.
17. Самойлова Т.А. Джерела формування фінансового капіталу підприємства. *Облік і фінанси АПК*. 2011. Вип. 1. С. 169-174.
18. Погріщук Г.Б., Волощук Р.Є. Власний капітал підприємства: сутність і особливості формування в Україні. *Економічна наука. Економіка та держава*. 2020. Вип. 7. С. 16-23.
19. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Положення від 07.02.2013 №73. Дата оновлення: 17.02.2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#top> (дата звернення: 18.10.2023).
20. Концептуальна основа фінансової звітності видана РМСБО у вересні 2010 року. Переглянута в березні 2018 року. 87 с. URL: https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_2022_updated-576 (дата звернення: 18.10.2023)

21. Пономарьов Д.Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2016. Вип. 5. С. 53-58.

22. Назарова І. Сутність та структуризація власного капіталу для потреб обліку. *Облік і аудит. Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. Вип. 3. С. 117-126.

23. Зінченко О.В., Армаш Г.О. Економічна сутність та класифікація власного капіталу: обліковий аспект. *Інфраструктура ринку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип. 5. С. 200-205.

24. Кадацька А.М. Власний капітал сільськогосподарських підприємств, його значення та структура. *Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2015. Вип. 8. С. 1122-1125.

25. Дорош Н., Лясківська Г. Облік змін у власному капіталі підприємства. *Молодий вчений*. 2020. Вип. 2 (78). С. 335-339.

26. Іщенко Я.П. Формування та облік власного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю: стан нормативно-правового врегулювання. *ЕФМ*. 2019. С. 136-146.

27. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV. Дата оновлення: 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 26.10.2023).

28. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV. Дата оновлення: 05.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 26.10.2023).

29. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018р. № 2275-VIII. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#n151> (дата звернення: 26.10.2023).

30. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022р. № 2465-IX. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1539> (дата звернення: 26.10.2023).

31. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємства і організацій: Інструкція від 30.11.1999р. №291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#n449> (дата звернення: 26.10.2023).

32. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 30.10.2023).

33. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Положення від 25.02.2000р. № 39. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 30.10.2023).

34. Любар О.О. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку власного капіталу. *Ефективна економіка*. 2020. Вип. 4. С. 1-11.

35. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Положення від 27.04.2000р. № 92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 30.10.2023).

36. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Положення від 18.10.1999р. № 242. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 30.10.2023).

37. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Положення від 30.11.2001р. № 559. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#top> (дата звернення: 30.10.2023).

38. Піхняк Т.А. Гармонізація обліку власного капіталу в контексті переходу до міжнародних стандартів. *Економічні науки. Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. Том 1. Вип. 6. С. 136-141.

39. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» 26 с. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-01_ukr19.pdf (дата звернення: 30.10.2023).

40. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017р. № 2258-VIII. Дата оновлення 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n5> (дата звернення: 30.10.2023).

41. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2018 року, частина I і II.

42. Мелень О.В., Майструк О.Д. Особливості організації обліку власного капіталу підприємства. *Інфраструктура ринку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2018. Вип. 18. С. 371-375.

43. Сервіс моніторингу реєстраційних даних українських компаній та судового реєстру для захисту від рейдерських захоплень і контролю контрагентів – Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua>

44. Звіт про прозорість ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2018 рік. URL: <https://www.hlb.com.ua/2019/06/18/6474/>

45. Звіт про прозорість ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2019 рік. URL: <https://www.hlb.com.ua/2019/06/18/6474/>

46. Звіт про прозорість ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2020 рік. URL: <https://www.hlb.com.ua/2019/06/18/6474/>

47. Звіт про прозорість ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2021 рік. URL: <https://www.hlb.com.ua/2019/06/18/6474/>

48. Звіт про прозорість ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» за 2022 рік. URL: <https://www.hlb.com.ua/2019/06/18/6474/>

49. Статут і Положення про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку ТОВ «ЕЙЧ ЕЛ Бі ЮКРЕЙН» 17 с. URL: <https://www.hlb.com.ua/2019/02/07/>

50. Колісник О.П., Томша А.О. Методичні підходи та організація обліку і аудиту власного капіталу підприємства. *Економіка та суспільство. Облік і оподаткування*. 2022. Вип. 37. С. 1-5.

51. Бержанір І.А. Власний капітал підприємства: економічна сутність та особливості обліку. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Науковий журнал*. Івано-Франківськ: вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. Вип. 19. Т. 2. С. 78-86.

52. Організація бухгалтерського обліку за ред. В.С. Леня. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 664 с.

53. Гарасим П.М., Приймак С.В., Гарасим М.П. Організація обліку і звітності: навч. посіб. Львів: «Українські технології», 2012. 330 с.

54. Краєвський В.М., Колісник О.П., Гуріна Н.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 388 с.

55. Мельник Т.Г., Димніч В.В. Організація бухгалтерського обліку та контролю власного капіталу. *Молодий вчений. Економічні науки*. 2018. Вип. 3 (55). С. 670-675.

56. Балахонова О.В., Тихолаз В.О. Формування власного капіталу підприємства в сучасних умовах господарювання. *Подільський науковий вісник*. 2021. Вип. 1 (17). С. 10-13.

57. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Положення від 24.05.1995р. № 88. Дата оновлення: 09.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#top> (дата звернення: 11.11.2023).

58. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Рекомендації від 27.06.2013р. № 635. Дата оновлення: 14.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 11.11.2023).

59. Довгопол Н.В., Полозова Т.В., Радченко М.О. Бухгалтерський облік: навч. посіб. для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 Економіка. Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с.

60. Артеменко Н.В. Дослідження підходів до організації обліку власного капіталу та вдосконалення його аудиту в аспекті підвищення фінансової стійкості

підприємства. *Бібліотека Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. С. 15-20.

61. Фінансовий облік: методичні рекомендації до самостійної роботи з обліку власного капіталу для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» першого (бакалаврського рівня) / уклад. Ю.Д. Маляревський, Л.В. Безкоровайна. Харків: ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2019. 47 с.

62. Офіційний сайт програмного продукту «BAS Бухгалтерія».URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-mass/bas-accounting/#popularPosts>

63. Берест М.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С.Кузнеця. 2017. 164 с.

64. Іванчук Н.В. Звітність підприємств: навч. посіб. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія». 2021. 208 с.

65. Мулик Т.О. Відображення інформації про власний капітал у звітності господарюючих суб'єктів. *Агросвіт*. 2020. Вип. 19-20. С. 51-60.

66. Калабухова С.В. Лекція 5 з дисципліни «Фінансовий аналіз». Аналіз фінансового левериджу та моделювання стійкості зростання компанії. Київ: КНЕУ ім. В.Гетьмана. 2022. С. 1-57.

67. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 року №1576-ХІІ. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

(дата звернення: 20.11.2023).

68. Облікова політика підприємств: навч. посіб. / Н.Л. Правлюк, Л.В. Коваль, О.В. Коваль. Київ: Центр учбової літератури. 2020. 647 с.

69. Фабіянська В.Ю., Арсенюк А.В. Методичні аспекти проведення аудиту власного капіталу. *Ефективна економіка*. 2017. Вип. 6. С.1-10.

70. Радіонова Н.Й., Губа І.М. Аудит власного капіталу підприємства: шляхи удосконалення організації і методики. *Економічні науки. Наука Онлайн: міжнародний електронний науковий журнал*. 2017. Вип. 12. С.1-11.

71. Подмешальська Ю.В., Феофанов Л.К., Горбатова П.О. Розробка програми аудиту власного капіталу. *Економічні науки. Інвестиції: практика та досвід*. 2019. Вип. 3. С. 50-57.

72. Гордєєва-Герасимова Л.Ю., Яромич Л.С. Дослідження методики аудиту власного капіталу підприємства. *Економічні науки. Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. Том 1. Вип. 6. С.195-200.

73. Візіренко С.В., Цукан Л.А. Планування аудиторської перевірки власного капіталу підприємства. *Економічні науки. Інвестиції: практика та досвід*. 2018. Вип. 3. С.57-60.

74. Колногозюк О.В. Ахіома-Audit. Система управління якістю: Автоматизація окремих процесів. С. 1-20. URL: <https://www.apu.com.ua/wpcontent/uploads/2022/11/%D0%A1%D0%A3%D0%AF%D0%90-3-Axioma-Audit%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B3%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D1%8E%D0%BA.pdf>

75. Колногозюк О.В. Ахіома-Audit – презентація програми для проведення аудиту в Україні. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MicjGk0nflk&t=1s>

76. Колногозюк О.В. Ахіома-Audit. Покрокова схема – 290 процедур в аудиті. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=GK35ckLzDzM>

ДОДАТКИ

Таблиця А.1 – Тракткування сутності поняття «власний капітал» вченими

Автор 1	Визначення 2
Безкоровайна Л.В. [4, с. 950]	Власний капітал – це власні джерела підприємства, внесені його засновниками, або суми реінвестованого чистого прибутку, які використовуються для формування активів підприємства у грошовій або матеріальній формі.
Бутинець Ф.Ф. [10, с. 337]	Власний капітал – це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються ним для формування його активів.
Вівчар О.Й. [14, с.150]	Власний капітал – це сукупність власних фінансових ресурсів підприємства, відображена в першому розділі пасиву бухгалтерського балансу, що знаходяться в електронній (статутний капітал, додатковий капітал, резервний фонд) та не фондовий (нерозподілений прибуток) формах і належить йому на правах власності, господарського ведення і повного розпорядження.
Гайдаржийська О.М., Костюнік О.В., Кашук О.П. [15, с. 362]	Власний капітал – сукупність фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, що належать йому на правах власності та були створені за рахунок коштів власників підприємства або у результаті його ефективного господарювання, наявність яких забезпечує фінансову стійкість підприємства, тобто можливість та безперервність господарської діяльності та зниження його фінансового ризику.
Дорош Н.І., Сніжко В.В. [13, с. 607]	Власний капітал – сукупність елементів, що утворюють систему фінансування активів суб'єкта господарювання, функціонування якої визначається рівнем розвитку економічних відносин, відносинами власності і конкурентним середовищем та характеризується ознаками самозростаючої вартості.
Іщенко Я.П., Галайда Л.В. [11, с. 146]	Власний капітал – це сукупність економічних благ у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, які залучаються до економічного процесу діяльності суб'єкта господарювання без визначення терміну повернення їх власникам, і здатні генерувати доходи.
Крупка М.І. [12, с. 184]	Власний капітал – загальна вартість коштів підприємства, які належать йому на правах володіння, користування та розпорядження, тобто перебувають у його власності.
Максімова В.Ф. [5, с. 123]	Власний капітал – це власні джерела фінансування підприємства, що вкладені його засновниками без визначеного строку їх повернення, накопиченні суми реінвестованого прибутку протягом строку функціонування підприємства та інші власні джерела.
Самойлова Т.А. [17, с. 170]	Власний капітал – це фінансові ресурси, що вкладає та додатково нагромаджує підприємство для організації та фінансування господарської діяльності.

продовження додатку А

продовження таблиці А.1

1	2
Сопко В.В. [7, с. 48]	Власний капітал – це сума власних коштів підприємства, отримана в результаті його діяльності, або від власників (учасників) у вигляді внесків, придбаних акцій, паїв тощо, або залишена на підприємстві безоплатно.
Терещенко О.О. [9, с. 102]	Власний капітал – частка майна підприємства, яка фінансується за рахунок коштів власників і власних засобів підприємства.
Філімоненков О.С. [16, с. 14]	Власний капітал – це власні джерела фінансування підприємства, які без визначення терміну повернення внесені його засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку.
Філіна Г.І. [8, с. 53]	Власний капітал – це кошти підприємства, втілені в необоротні та оборотні активи для започаткування та продовження господарської діяльності.

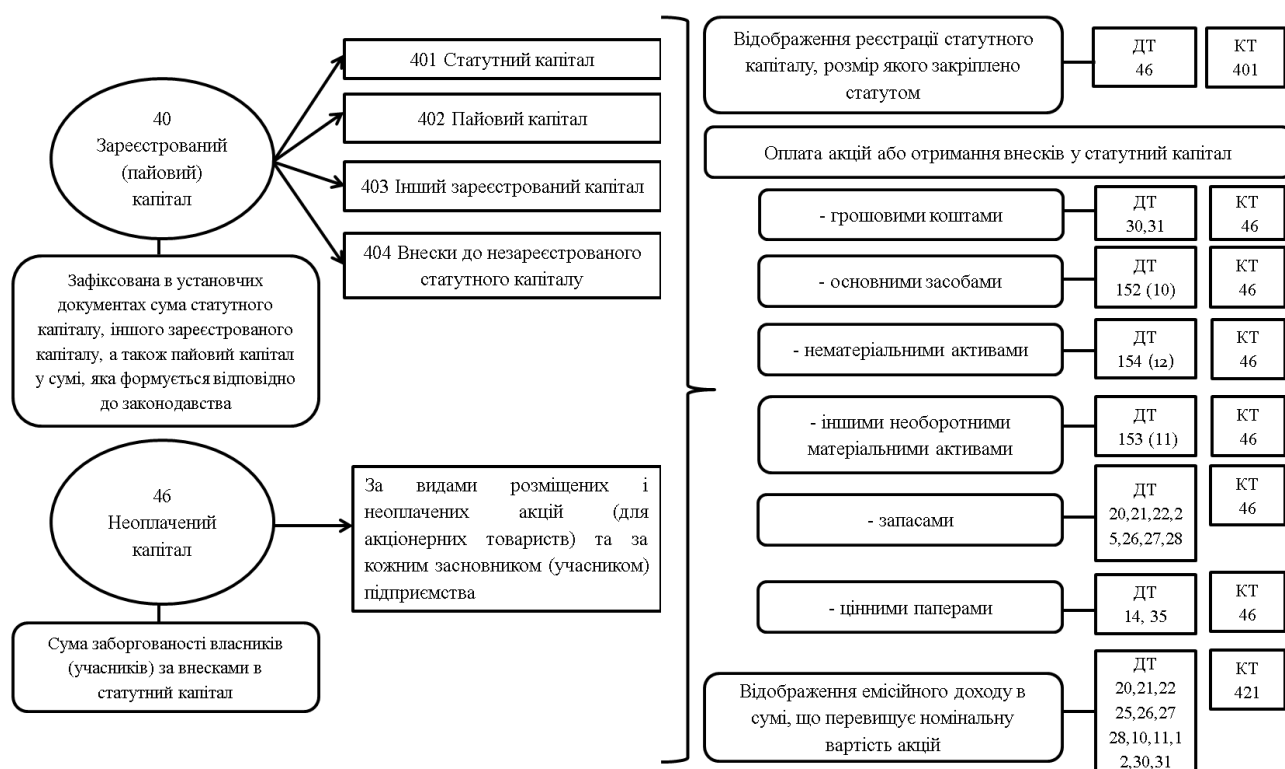

Рисунок Б.1 – Кореспонденція рахунків за основними господарськими операціями з обліку зареєстрованого (пайового) капіталу та неоплаченого капіталу

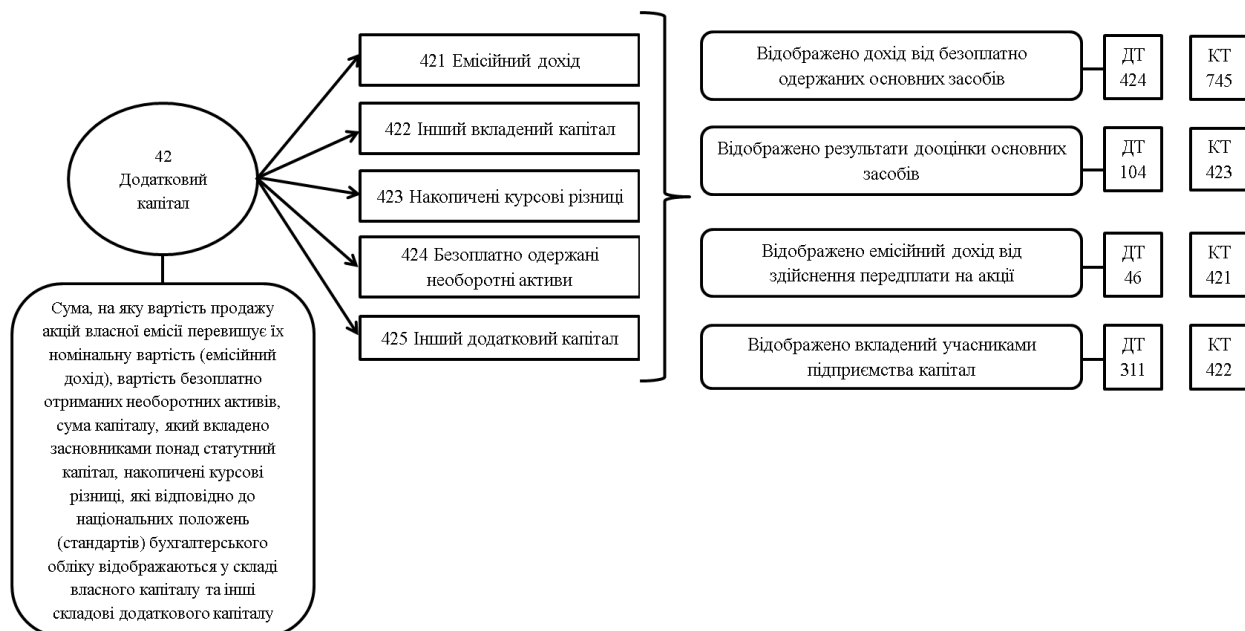

Рисунок Б.2 - Кореспонденція рахунків за основними господарськими операціями з обліку додаткового капіталу

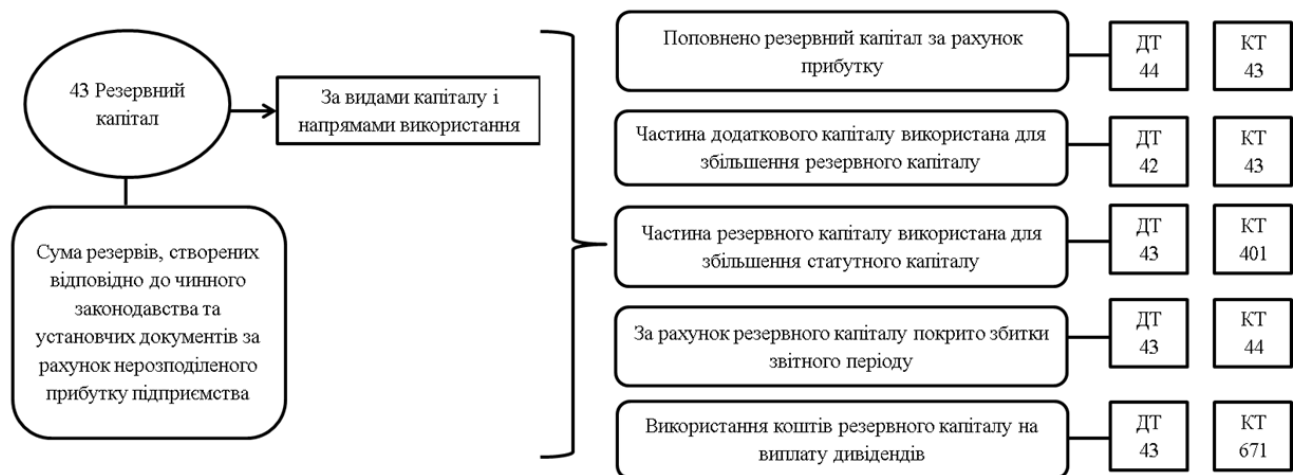

Рисунок Б.3 - Кореспонденція рахунків за основними господарськими операціями з обліку резервного капіталу

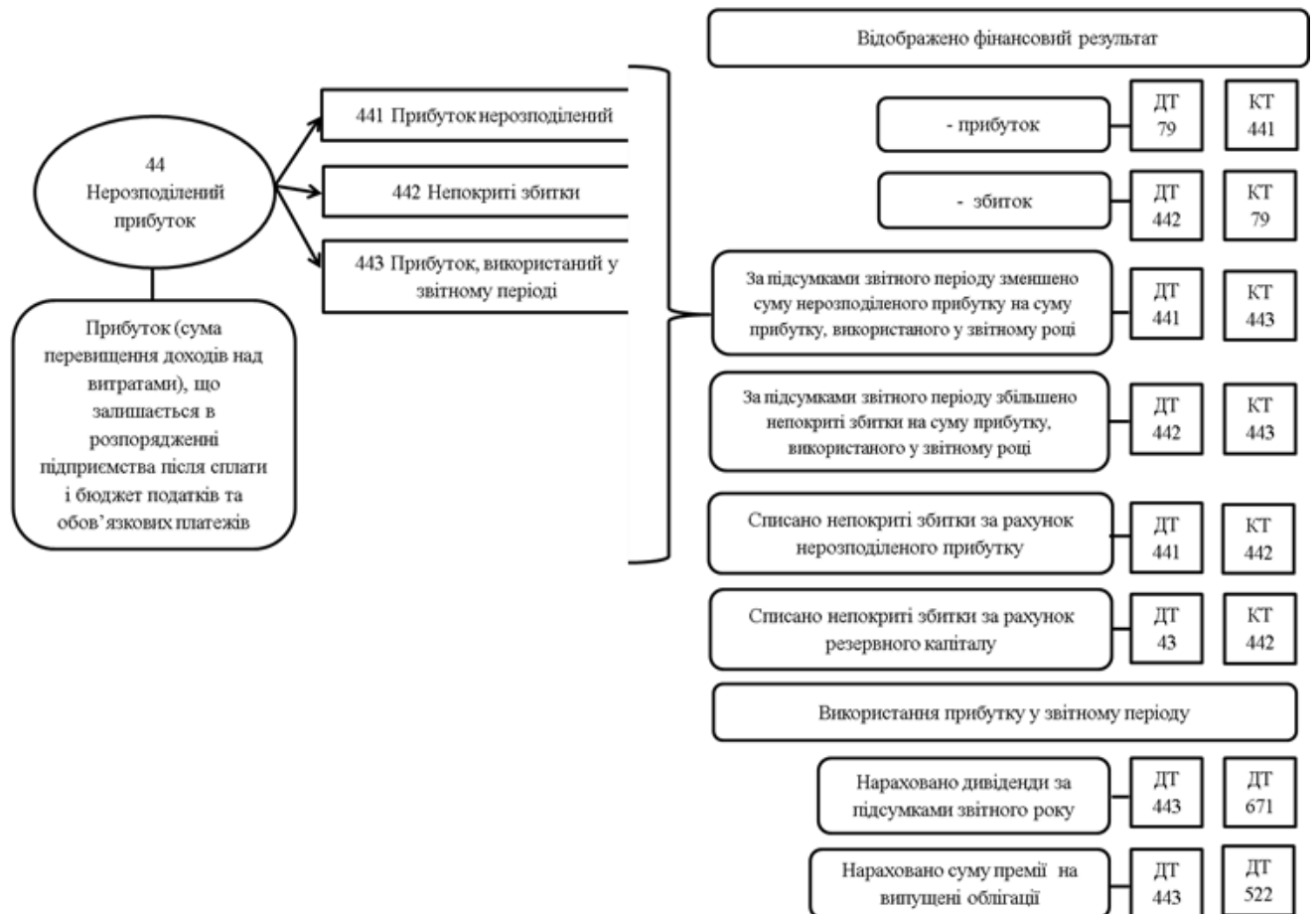

Рисунок Б.4 - Кореспонденція рахунків за основними господарськими операціями з обліку нерозподілених прибутків (непокритих збитків)

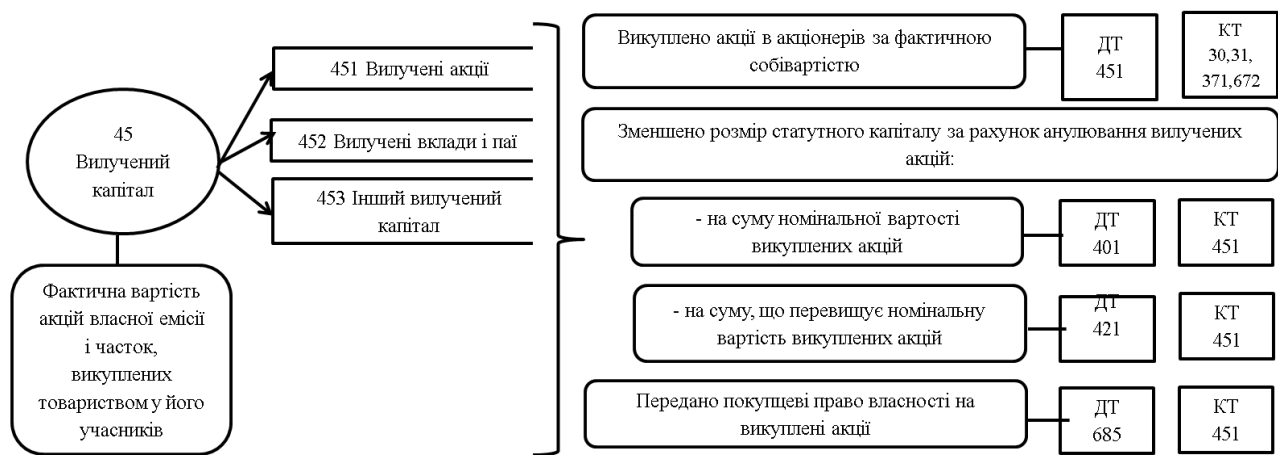

Рисунок Б.5 - Кореспонденція рахунків за основними господарськими операціями з обліку вилученого капіталу

Таблиця В.1 – Тест внутрішнього контролю обліку власного капіталу

№ з/п	Зміст питання	Варіанти відповіді		Інформація відсутня	Примітки
		Так	Ні		
1	2	3	4	5	6
1.	Чи дієва система внутрішнього контролю на вашому підприємстві?		X		
2.	Чи проводяться на вашому підприємстві перевірки бухгалтерського обліку власного капіталу службами внутрішнього контролю?		X		
3.	Чи проводиться обов'язковий аудит фінансової звітності вашого підприємства?		X		
4.	Чи виявлені порушення, помилки за результатами перевірок: - аудиторськими фірмами; - службою внутрішнього контролю; - іншими контролюючими органами?		X		
5.	Чи визначений на підприємстві перелік первинних документів з обліку власного капіталу?	X			
6.	Чи є графік документообігу?	X			
7.	Чи в достатньому обсязі у Наказі про облікову політику розкриті питання організації обліку власного капіталу?		X		
8.	Чи є в установчих документах підтвердження права власності юридичних та фізичних осіб на частку майна підприємства?	X			
9.	Чи вносилися зміни в установчі документи?	X			
10.	Чи змінювався розмір статутного капіталу?		X		
11.	Чи проводяться збори акціонерів?		X		
12.	Чи є протоколи зборів акціонерів?		X		
13.	Чи були здійснені внески засновників, учасників необоротними чи оборотними активами?	X			
14.	Чи зафіксована в установчих документах інформація про загальну вартість активів, які є внеском власників (учасників) до статутного капіталу?	X			
15.	Чи проводиться переоцінка необоротних активів?	X			
16.	Чи є кошториси на виконання елементів капіталу?			X	
17.	Чи проводиться аналіз ефективності власного капіталу?	X			
18.	Чи своєчасно вносяться зміни до реєстру акціонерів?			X	
19.	Чи проводилося коригування зміни облікової політики, виправлення помилок інших змін у Звіті про власний капітал?		X		

продовження додатку В

продовження таблиці В.1

1	2	3	4	5	6
20.	Чи збільшувалася кількість акцій існуючої номінальної вартості у поточному звітному періоді?		X		
21.	Чи збільшувалася номінальна вартість акцій у поточному звітному періоді?		X		
22.	Чи проводилося збільшення статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку?		X		
23.	Чи дотримується норма відрахування до резервного капіталу чинному законодавству?			X	
24.	Чи проводиться внутрішній контроль аналітичного та синтетичного обліку власного капіталу?	X			
25.	Чи використовуються додаткові субрахунки для обліку елементів власного капіталу?	X			
26.	Чи проводиться перевірка тотожності інформації даних Головної книги, Журналу, Відомості?	X			
27.	Чи проводиться аналіз тотожності облікової інформації у фінансовій звітності і облікових регістрів?	X			
28.	Бухгалтер, який веде облік власного капіталу має фахову освіту?	X			
29.	Бухгалтерський облік власного капіталу ведеться: - автоматизовано; - ручним способом; - комбіновано?	X			

Джерело: [71, с.52]

Таблиця Д.1 – Загальна стратегія аудиту власного капіталу

№	Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4	5
1.	Вивчення установчих документів	01.11-03.11.23	Аудитор	
2.	Перевірка складу і структури власного капіталу	06.11-07.11.23	Аудитор	
3.	Перевірка складу та структури зареєстрованого капіталу	08.11-10.11.23	Аудитор	
4.	Перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку власного капіталу	13.11-21.11.23	Аудитор	
5.	Формулювання висновків за результатами аудиту	22.11-24.11.23	Аудитор	

Джерело: [70, с.5]

Таблиця Ж.1 – План аудиту власного капіталу

№	Аудиторська процедура	Методи проведення перевірки	Джерела інформації	Період проведення	Виконавець
1.	Вивчення установчих документів	Формальна перевірка, нормативно-правова перевірка	Статут, установчий договір, довідка з державного реєстру	01.11.23	Аудитор
1.1	Визначення виду власності			01.11.23	
1.2	Якими видами діяльності дозволено займатися; зміни та доповнення до установчих документів			02.11.23	
1.3	Порядок розподілу прибутку за статутом та рішенням зборів акціонерів	Повторне виконання, перевірка за даними кореспондуючих рахунків	Протоколи зборів акціонерів, журнали-ордери, звіт про власний капітал	03.11.23	Аудитор
2.	Перевірка складу і структури власного капіталу	Економічна перевірка, формальна перевірка	Баланс, звіт про власний капітал	06.11-07.11.23	Аудитор
2.1	Звірка залишків власного капіталу за даними головної книги з залишками в облікових регістрах	Логічна перевірка, формальна перевірка	Головна книга, облікові регістри	07.11-10.11.23	Аудитор
2.2	Перевірка наявності неоплаченого в строк власного капіталу	Формальна перевірка	Баланс, звіт про власний капітал	08.11.23	Аудитор
2.3	Перевірка правильності розподілу прибутку	Економічна перевірка	Дані бухгалтерського обліку та звітності	13.11-16.11.23	Аудитор
3.	Перевірка складу та структури власного капіталу	Формальна перевірка	Баланс, звіт про власний капітал	17.11.23	Аудитор
3.1	Перевірка зареєстрованого капіталу	Формальна та економічна перевірки	Статут, установчий договір	17.11-18.11.23	Аудитор
3.2	Перевірка нерозподіленого прибутку	Економічна перевірка	Баланс, звіт про власний капітал, головна книга	19.11-21.11.23	Аудитор
4.	Формування аудиторського звіту за результатами аудиту	Узагальнення результатів, надання рекомендацій	Робочі документи аудитора	22.11-24.11.23	Аудитор

Джерело: [70, с.7-8]

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів

**VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

11 травня 2023 року

КН **КИЇВ**
ЕЧ **2023**

УДК 657(082)
О-17

Редакційна колегія:

Бондар М.І. – д.е.н., професор, декан факультету обліку та податкового менеджменту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Коршикова Р.С. – к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Ловінська Л.Г. – д.е.н., професор, завідувач кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Петрик О.А. – д.е.н., професор, завідувач кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Бугай Н.О. – секретар, к.е.н., доцент кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана.

*Рекомендовано до видання
Науково-експертною радою КНЕУ імені Вадима Гетьмана
Протокол № 5 від 22 червня 2023 року*

Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку
О-17 [Електронний ресурс]: Зб. матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених; 11 травня 2023 р. – К.: КНЕУ, 2023. – 291 с.
ISBN 978-966-926-373-5

У збірнику подано тези доповідей учасників VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: «Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасні концепції розвитку» (11 травня 2023 року). У матеріалах викладено низку питань, присвячених визначенню та обґрунтуванню сучасних напрямів розвитку обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в умовах реалізації концепції сталого розвитку.

За точність викладу матеріалу та достовірність фактів, прізвищ, цитат відповідальними є автори тез.

УДК 657(082)

Розповсюджувати та тиражувати без офіційного дозволу КНЕУ заборонено

ISBN 978-966-926-373-5

© КНЕУ, 2023

З М І С Т

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ЗА НАПРЯМАМИ

Розділ 1. Актуальні проблеми розвитку теорії і практики бухгалтерського обліку та звітності

<i>Арполенко Л.О.</i>	Особливості обліку інвентаризації активів підприємства та контролю розрахунків за відшкодування завданих збитків.	8
<i>Барковець І.Ю.</i>	Напрями удосконалення обліку виробничих запасів підприємства.	10
<i>Бездушний В.І.</i>	Особливості методології складання консолідованої фінансової звітності.	12
<i>Беренич М.М.</i>	Проблеми організації обліку запасів на підприємстві.	15
<i>Білик К.Ю.</i>	Кредити банків в іноземній валюті та їх облік.	17
<i>Блаженко Є.О.</i>	Особливості облікової політики підприємства щодо основних засобів.	19
<i>Блінська Д.С.</i>	Основні проблеми обліку реалізації готової продукції.	21
<i>Бухарінова І.А.</i>	Сучасні тенденції автоматизації обліку основних засобів.	23
<i>Гаврилюк Х.К.</i>	Проблеми впровадження автоматизованих інформаційних систем у процеси бухгалтерського обліку.	25
<i>Гайдук А.Р.</i>	Ноу-хау: сутність та облікове забезпечення.	28
<i>Гірча Н.А.</i>	Організація обліку витрат на різних об'єктах будівництва.	30
<i>Гончарук А.С.</i>	Значення бухгалтерського обліку власного капіталу приватного акціонерного товариства в сучасних умовах економіки.	33
<i>Гребенюк А.Г.</i>	Особливості обліку оплати праці в умовах воєнного стану.	35
<i>Грицюк І.Г.</i>	Особливості обліку електронних грошей.	37
<i>Гурняк А.О.</i>	Актуальні питання амортизації необоротних активів підприємства.	39
<i>Денисенко Т.С.</i>	Порівняльний аналіз складання фінансових звітів за різними стандартами: ЗПБО США (US GAAP) та МСФЗ (IFRS).	41
<i>Єлькін В.О.</i>	Стан та проблематика податкового механізму акцизного податку.	44
<i>Канельська А.В.</i>	Фінансові результати діяльності підприємств: їх стан та чинники впливу при воєнному стані.	46
<i>Клігунова А.А.</i>	Порядок створення та обліку резерву сумнівних боргів як елемент облікової політики підприємства.	48
<i>Князева О.О.</i>	Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінювання ефективності роботи працівників підприємства.	51
<i>Коряк А.С.</i>	Функції бухгалтерського обліку: сутність та вимоги.	53
<i>Костенко А.С.</i>	Проблеми визнання, оцінки та обліку дебіторської заборгованості.	55
<i>Кравченко Б.О.</i>	Бухгалтерсько-правовий аспект торгівлі в інтернет-магазині.	57
<i>Кривенко Т.С.</i>	Особливості формування фінансових результатів сільськогосподарських підприємств.	60
<i>Лавриненко Ю.С.</i>	Штучний інтелект: особливості впровадження в практику інформаційного забезпечення управління.	62
<i>Лях А.С.</i>	Нематеріальні активи: економічна сутність та класифікація.	65
<i>Макаревська В.В.</i>	Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану.	67
<i>Містюк М.О.</i>	Підходи щодо відображення інформації про працю та її оплату в обліковій політиці підприємства.	69

<i>Петренко О.М.</i>	Удосконалення організації обліку використання транспортних засобів на підприємстві	71
<i>Прохоренко І.І.</i>	Визнання доходів і витрат основної діяльності підприємства, особливості їх відображення в обліку	74
<i>Свиридюк А.В.</i>	Порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг як елемент облікової політики підприємства.	76
<i>Священко К.В.</i>	Облік відшкодування завданих збитків в умовах воєнного часу.	78
<i>Сергеев А.М.</i>	Актуальні проблеми бухгалтерського обліку та звітності в часи активного розвитку світової економіки.	80
<i>Солуян Т.Г.</i>	Проблеми організації обліку поточних фінансових інвестицій на підприємстві.	82
<i>Стародуб І.П.</i>	Система обліку запасів підприємства та шляхи її удосконалення.	84
<i>Стріляна Я.О.</i>	Особливості обліку грошових коштів зарахованих через POS-термінал.	86
<i>Чала К.Г.</i>	Вдосконалення НП(С)БО 14 «Оренда» на основі вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності.	87

Розділ 2. Бізнес-консалтинг та аутсорсинг в бухгалтерському обліку

<i>Дорошенко А.В.</i>	Ефективне використання послуг бізнес-консалтингу та аутсорсингу для оптимізації бухгалтерського обліку в малих та середніх підприємствах.	90
<i>Козуб О.Ю.</i>	Застосування бухгалтерського аутсорсингу в контексті HR-технологій.	92
<i>Корнієнко Р.Я.</i>	Аутсорсинг в бухгалтерському обліку.	94
<i>Юсюк А.М.</i>	Вплив аутсорсингу бухгалтерського обліку на фінансову діяльність та результативність підприємств.	96

Розділ 3. Системи і методи управлінського обліку та фінансового менеджменту

<i>Буз А.О.</i>	Перспективи координації екологічного та стратегічного управлінського обліку.	99
<i>Бузевич Г.І.</i>	Нормування адміністративних витрат в управлінському обліку.	103
<i>Котвіцька М.В.</i>	Проблеми калькулювання собівартості готової продукції.	105
<i>Матковська А.С.</i>	Удосконалення аналітичної складової управлінського обліку основних засобів в науково-виробничих центрах стандартизації, метрології та сертифікації України.	107
<i>Скосирева М.А.</i>	Проблеми управління власним капіталом.	109
<i>Слободян Т.А.</i>	Методи управлінського обліку та їх характеристика.	112

Розділ 4. Податковий менеджмент та фінансовий моніторинг в управлінні державою і підприємством

<i>Аксюк А.О.</i>	Дотримання умов надання тарифних преференцій при митному оформленні.	114
<i>Валькова Ю.Г.</i>	Податковий менеджмент податку на прибуток.	116
<i>Діденко І.В.</i>	Вплив виробничих запасів як невід'ємного елементу облікової політики на податкове навантаження підприємства.	118
<i>Hordiienko D.O.</i>	Analysis and optimization of the tax burden on the payroll fund.	121
<i>Грабовська М.В.</i>	Вплив запасів на податкове навантаження агропідприємства.	123
<i>Ковальова А.В.</i>	Амортизація основних засобів як інструмент впливу на величину податку на прибуток підприємств.	126

<i>Круглий В.В.</i>	Особливості оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб.	128
<i>Kutsopatra B.S.</i>	Taxation of agricultural producers: current state and prospects of development.	130
<i>Луговець Б.В.</i>	Податкові ініціативи Естонії та перспективи їх впровадження в Україні.	132
<i>Radchenia O.M.</i>	Shadow payments to employees: reasons for existence and ways of counteraction.	135
<i>Степанишина Ю.О.</i>	Розрахунки з постачальниками та підрядниками: особливості обліку та оподаткування.	137
<i>Тимошенко К.А.</i>	Досвід податкового стимулювання галузі відновлювальної енергетики у світі та перспективи його запровадження в Україні	139
<i>Usenko P.O.</i>	Tax burden and its impact on the performance of small business entities.	141

Розділ 5. Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в державному та фінансовому секторах

<i>Анісімова А.В.</i>	Облік витрат, як елемент облікової політики.	144
<i>Беженар А.Ю.</i>	Земельні ділянки як важливий об'єкт обліку необоротних активів суб'єктів державного сектора.	146
<i>Глухманюк І.Г.</i>	Облік грошових коштів на поточному рахунку в банку, як елемент управління підприємством.	148
<i>Гонтар М.С.</i>	Особливості розрахунків грошового забезпечення військовослужбовців.	151
<i>Датій С. О.</i>	Тенденції розвитку бухгалтерського обліку в державному секторі	153
<i>Недбайло І. І.</i>	Особливості організації бухгалтерського обліку в державному секторі в умовах воєнного стану.	155
<i>Рудачева О.С.</i>	Аналіз та оцінка системи обліку статутного капіталу на підприємстві ТОВ «МАНІФОЮ»: проблеми та перспективи розвитку.	157
<i>Чумак А. В.</i>	Особливості обліку фінансових активів розпорядників бюджетних коштів.	158
<i>Яроцька К. М.</i>	Застосування інформаційних технологій при веденні бухгалтерського обліку в державному секторі.	161

Розділ 6. Бізнес-аналіз в управлінні підприємствами: теорія та практика

<i>Бочуля А.В.</i>	Бізнес-аналіз: поняття та особливості застосування.	163
<i>Пеліхова Н.С.</i>	Статистичні методи оцінювання бізнес-середовища організації.	165
<i>Савченко Д.О.</i>	Оцінка справедливої вартості заарештованих активів.	167
<i>Скрипник М.І.</i>	Особливості аналізу витрат діяльності в системі управління підприємством.	169
<i>Федак Д.Г.</i>	Використання інструментів бізнес-аналізу для прогнозування фінансових результатів.	171
<i>Чумак О.В.</i>	Методи бізнес-аналізу в управлінні виробництвом та постачанням товарів та послуг.	174

Розділ 7. Стан і сучасні тенденції розвитку теорії та практики аудиту

<i>Басок А.М.</i>	Особливості внутрішнього аудиту звіту про управління.	176
<i>Берегова А.С.</i>	Внутрішній контроль розрахунків з постачальниками і підрядниками в умовах цифрової економіки.	178
<i>Білоус В.М.</i>	Методика аудиту власного капіталу сучасного підприємства.	180
<i>Босак І.Л.</i>	Поточний стан та розвиток державного аудиту в Україні.	182
<i>Бубело А.О.</i>	Формування думки аудитора щодо дотримання безперервності діяльності клієнта.	184
<i>Вітер В.А.</i>	Роль і завдання аудиту основних засобів підприємства в умовах воєнного часу.	186
<i>Кирилюк Н.О.</i>	Особливості організації диджитал аудиту власного капіталу підприємства.	188
<i>Коба Т.О.</i>	Особливості використання в аудиті спеціалізованого програмного забезпечення CaseWare.	190
<i>Колодяжна Є.Ю.</i>	Якість аудиту в умовах воєнного стану.	192
<i>Крігер Ю.Ю.</i>	Етапи проведення аудиту ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств.	194
<i>Кучеренко А.О.</i>	Стан і перспективи розвитку аудиту в Україні.	196
<i>Лагно Є.О.</i>	Сучасні тенденції розвитку аудиту оплати праці.	198
<i>Марку А.Г.</i>	Внутрішній аудит у воєнний час.	200
<i>Мельничук Н.А.</i>	Напрямки розвитку аудиту в Україні.	202
<i>Олійник А.В.</i>	Документальні підтвердження при аудиті пошкоджень та руйнувань основних засобів підприємств унаслідок бойових дій.	204
<i>Омеляненко К.В.</i>	Сучасний стан і тенденції розвитку аудиту готової продукції.	207
<i>Піскун К.М.</i>	Проблематика аудиту розрахунків з органами соціального страхування.	209
<i>Рак Є.Г.</i>	Корпоративне управління та роль аудитора у забезпеченні економічної безпеки підприємства.	211
<i>Рябокін О.В.</i>	Особливості аудиту цифрового маркетингу як сучасного інструменту в бізнесі.	213
<i>Тарасюк Д.І.</i>	Тendenції розвитку інформаційного забезпечення аудиту виробничих запасів підприємств.	215
<i>Темченко О.П.</i>	Визначення рівня суттєвості в аудиті.	217
<i>Чепело О.А.</i>	Застосування хмарних технологій у аудиті фінансової звітності: можливості та виклики.	219
<i>Шакун Я.О.</i>	Хмарні технології в аудиті: перспективи застосування в Україні.	222
<i>Штукін О.М.</i>	Роль управлінського обліку та внутрішнього аудиту доходів і витрат у забезпеченні ефективного функціонування закладів громадського харчування в Україні в умовах воєнного стану.	224

Розділ 8. Розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту в контексті стратегії Україна-2030Е

<i>Антоненко Л.І.</i>	Ризики впровадження цифрових технологій в обліку та контролі.	227
<i>Бирук Д.А.</i>	Штучний інтелект в бухгалтерському обліку.	229
<i>Бойко О.В.</i>	Використання блокчейн технологій в обліку запасів.	231
<i>Бондаренко М.В.</i>	Особливості інформаційних технологій, застосовуваних для автоматизації обліку поточної дебіторської заборгованості.	233
<i>Буберенко А.Ю., Чевільча Р.Р.</i>	Рівні, переваги та ризики цифровізації економіки.	235
<i>Воловик Д.М.</i>	Основні переваги та недоліки використання комп'ютерних технологій в обліку розрахунків за виплатами працівникам.	237

<i>Галюк М.К.</i>	Проблеми обліку основних засобів в умовах автоматизованої обробки даних та шляхи їх вирішення.	240
<i>Глухенький С.Є.</i>	Застосування диджитал-технологій в обліку й аудиті витрат підприємства.	242
<i>Довбня І.С.</i>	Застосування «хмарних» технологій як сучасного інструменту в сфері бухгалтерського обліку.	244
<i>Івахненко Д.А.</i>	Застосування штучного інтелекту в аудиті в контексті стратегії України-2030Е.	246
<i>Кивенко С.В.</i>	Інформаційні технології у бізнес-аналізі.	248
<i>Ковбасенко А.</i>	Сучасні прикладні програмні рішення та їх функціональні можливості застосування в обліку основних засобів.	250
<i>Ковриженко А.О.</i>	Особливості інвентаризації матеріальних цінностей та відображення її результатів в обліку з використанням цифрових технологій.	252
<i>Крижановська Р.А.</i>	Особливості обліку грошових коштів в умовах використання цифрових технологій.	255
<i>Парфененко О.О.</i>	Цифрова трансформація бізнесу в Україні: виклики та перспективи для інформаційних систем обліку, аудиту та електронної звітності.	257
<i>Пекун В.В.</i>	Особливості обліку фонду оплати праці у бюджетних установах із використанням комп'ютерної обробки даних.	259
<i>Поливяна В.В.</i>	Сучасні тенденції розвитку теорії та практики обліку і аудиту: цифровий виклик.	260
<i>Приходько В.М.</i>	Місце облікової політики в управлінні запасами на підприємстві з використанням цифрових технологій.	264
<i>Прокопець О.П.</i>	Основні переваги та недоліки обліку фінансових результатів із використанням комп'ютерної обробки даних на підприємствах, установах, організаціях.	266
<i>Рагуля А. В.</i>	Стан і сучасні тенденції розвитку теорії та практики фінансової звітності в умовах цифрових технологій.	268
<i>Рагуліна А.О.</i>	Можливості BAS Agro для сільськогосподарського обліку.	270
<i>Селютін Є.Р.</i>	Організація первинного обліку та документування із використанням сучасних інформаційних технологій в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України.	272
<i>Сімон В.В.</i>	Особливості складання фінансової звітності підприємства з використанням комп'ютерної обробки даних.	274
<i>Соснюк А.В.</i>	Шляхи вдосконалення обліку фінансової звітності підприємства в умовах диджиталізації.	276
<i>Сухай Т.І.</i>	Основні засоби підприємства: особливості автоматизованого аналізу ефективності їх використання.	277
<i>Цепух М.М.</i>	Бізнес-аналіз як інструмент управління підприємством в умовах цифрової трансформації.	279
<i>Чакун А.С., Григор'єва С.В.</i>	Особливості бухгалтерії в хмарах.	281
<i>Шиика М.С.</i>	Технологія блокчейн у бухгалтерському обліку підприємства.	284
<i>Шуневич А.В., Науменко І.В.</i>	Від традиційного до інноваційного: розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту в контексті реалізації стратегії України-2030Е.	286
<i>Янушкевич Д.В.</i>	Удосконалення обліку доходів підприємства в умовах застосування комп'ютерних технологій.	288

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ

Ефективна діяльність суб'єктів господарювання в Україні потребує управління капіталом, зокрема, власним капіталом підприємства, яке повинно забезпечити основи для стабільного розвитку підприємства та його постійного зростання на ринку [3].

Управління власним капіталом полягає у визначенні та реалізації політики щодо формування капіталу за рахунок зовнішніх та внутрішніх джерел.

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» власний капітал – це різниця між активами і зобов'язаннями підприємства [4].

По відношенню до фінансової звітності, власний капітал підприємства складається з таких елементів:

1. зареєстрований (пайовий) капітал – зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства відповідно до законодавства і установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу;

2. капітал у дооцінках – сума дооцінки необоротних активів та фінансових інструментів;

3. додатковий капітал – сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість;

4. резервний капітал – сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства;

5. нерозподілені прибутки (непокриті збитки) – сума чистого фінансового результату діяльності підприємства після сплати доходів власникам та формування резервного капіталу, або сума непокритого збитку;

6. вилучений капітал – фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників;

7. неоплачений капітал – сума заборгованості власників (учасників) за внесками до капіталу [1].

Складність управління власним капіталом полягає у тому, що в процесі поточної діяльності відбуваються безперервні зміни, пов'язані зі збільшенням або зменшенням як його загальної величини, так і окремих його елементів [3].

Управління власним капіталом пов'язане з формуванням власних фінансових ресурсів, що забезпечують майбутній розвиток підприємства. Власні

фінансові ресурси класифікуються за певними джерелами: внутрішніми і зовнішніми. До складу внутрішніх джерел належать: прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства; амортизаційні відрахування від основних засобів і нематеріальних активів; інші внутрішні джерела формування власних фінансових ресурсів [3].

До складу зовнішніх джерел відносяться: залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу; одержання підприємством безкоштовної фінансової допомоги; отримані дивіденди, відсотки; отриманий емісійний дохід; інші джерела [6].

Управління власним капіталом підприємства направлене на вирішення таких завдань [2, 5]: визначення загальної потреби у капіталі для фінансування діяльності підприємства та вибір найефективніших джерел залучення капіталу; створення інформаційної бази аналізу та оцінки, й здійснення комплексної оцінки власного капіталу; оптимізація структури капіталу підприємства адекватно цілям та задачам діяльності; визначення відповідності формування власного капіталу вимогам вітчизняного законодавства; формування підсумкових суджень і думок про капітал підприємства; оцінка виконання власним капіталом своїх функцій; аналіз ефективності управлінських рішень; створення умов досягнення максимальної дохідності власного капіталу при заданому рівні фінансового ризику; забезпечення мінімізації фінансового ризику, пов'язаного з використанням власного капіталу, при прогнозованому рівні його дохідності; створення умов для своєчасного реінвестування власного капіталу.

Одними з методів управління власним капіталом підприємства є:

1. дивідендна політика – дозволяє підприємству підтримувати виплати власникам на відносно сталому рівні і поступово нарощувати капітал для розширення обсягу проведених активних операцій;

2. метод наукового управління – передбачає застосування апарату математичного програмування з метою оптимізації ресурсів, що забезпечує високий рівень надійності;

3. метод наукового управління – передбачає застосування апарату математичного програмування з метою оптимізації ресурсів, що забезпечує високий рівень надійності;

4. емісійна політика – забезпечує залучення коштів із зовнішніх джерел найбільш ефективним способом та реалізується шляхом додаткової емісії акцій;

5. комплексне управління пасивами і активами – визначає ступінь допустимості та виправданості того чи іншого ризику і прийняття рішень, спрямованих на розробку системи заходів, що знижують можливість появи втрат від будь-якого виду діяльності з метою досягнення найвищої прибутковості при дотриманні необхідного рівня ліквідності [5].

Ефективне управління власним капіталом підприємства передбачає три основні складові: перша – забезпечення ефективного використання вже нагромадженої частини власного капіталу, особливо акціонерного капіталу; друга – ефективне поповнення власного капіталу для забезпечення майбутнього

розвитку підприємства; третя – забезпечення зростання ринкової вартості (ринкової капіталізації) задля збільшення доходів підприємства [6].

Ефективне управління власним капіталом підприємства повинно ґрунтуватися на ретельному його моніторингу [5].

Моніторинг процесу управління власним капіталом передбачає систематичний або безперервний збір інформації про параметри управління власним капіталом, яка може бути використана для поліпшення процесу прийняття рішення, а також як інструмент зворотного зв'язку з метою ефективного управління власним капіталом [2].

Таким чином, управління капіталом підприємства є одним з найважливіших ланок системи фінансового менеджменту. Але недосконалість законодавчої бази, нерозвиненість фондового ринку, відсутність дієвих механізмів корпоративного управління перешкоджають досягненню високої ефективності фінансового менеджменту [5].

Список використаних джерел

1. Балахонова О.В., Тихолаз В.О. Формування власного капіталу підприємства в сучасних умовах господарювання. *Подільський науковий вісник* №1 (17), 2021, С. 10-13. URL: https://pny.in.ua/images/Magazine/1_2021.pdf#page=10.

2. Дехтяр Н.А. Управління власним капіталом підприємства. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. Суми: УАБС, № 42, 2015, С. 81-90. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/71573/3/Dekhtiar_upravlinnia_kapitalom.pdf

3. Кудіна І.О., Старченко О.С. Власний капітал підприємства як економічна категорія та його облік. *Приазовський економічний вісник*. Випуск 5 (05), 2017, С. 346 – 351. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/5_05_uk/65.pdf

4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку I «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

5. Сілакова Г.В., Петухова О.М. Сучасні погляди на управління власним капіталом підприємства. *Національна економіка. Інтелект XXI*, № 3, 2018, С. 101 – 105. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2018/2018_3/21.pdf

6. Шевченко Н.В., Мельник С.І. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 С. URL: https://www.researchgate.net/publication/367023192_Finansovij_menedzment_navcalnij_posibnik_-_Sevcenko_NV_Melnik_SI_VIDANIJ

Наукове видання

ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ: СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ

**Збірник матеріалів
VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

11 травня 2023 року

Видано в авторській редакції

Верстка *М. Криворученко*

Коректор *І. Савлук*

Підписано до друку 30.06.2023. Формат 60×84/8

Друк. арк. 19,17. Зам. № 23-5785

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

03680, Україна, м. Київ, пр. Берестейський, 54/1

Свідоцтво про внесення до Державного

реєстру суб'єктів видавничої справи

(серія ДК, №235 від 07.11.2000)

E-mail: litera_kneu@ukr.net